

Notulen Statenvergadering van 8 april 2022

INHOUDSOPGAVE
Notulen 8 april 2022

	Presentielijst	Pagina 5
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 7
2	Spreekrecht externen	Pagina 7
3	Vragenuur	Pagina 12
4	Notulen	Pagina 12
5	Voorraadagenda	Pagina 12
6	HAMERSTUKKEN	Pagina 12
6.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 12
6.1.1	G-22-012 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding informatie stand van zaken verkenning samenwerking Maastricht Aachen Airport BV en Royal Schiphol Group, (GS DOC-00254078)	Pagina 12
6.2	P-21-009 Statenvoorstel vaststellen van de herziene basisrapportage LEF (PS DOC-00227689)	Pagina 14
6.3	P-22-003 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren diverse bezwaarschriften tegen besluit G-21-033 (PS DOC-00255320)	Pagina 14
6.4	P-22-009 Statenvoorstel actualisatie Reglement van Orde Referendumcommissie 2021 (PS DOC-00255321)	Pagina 14
6.5	P-22-010 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren van bezw. Stichting Argus Buurtplatform d.d. 26-01-2022 tegen de schriftelijke reactie van Provinciale Staten d.d. 22-12-2021	Pagina 14
7	BEHANDELSTUKKEN	Pagina 14

7.1	G-22-004 Statenvoorstel inzake financieringsaanvraag Watersley Sports en Talentpark te Sittard, brief GS van 18-2-2022 (GS DOC-00227371)	Pagina 14
7.2	GEWIJZIGD G-22-008 Statenvoorstel 2e Wijziging Financiële verordening 2020, brief GS van 22-02-2022 (GS DOC-00232791)	Pagina 36
7.3	VERVALLEN	
7.4	GEWIJZIGD G-22-006 Statenvoorstel Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten	Pagina 45
8	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 88
9	Sluiting	Pagina 105

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
8 april 2022**

Voorzitter

Roemer, E.G.M.

Plv. griffier

Bighelaar MSc, S.F.P. van der

Leden

Partij

Aanwezig:

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.

Baneke, P.D.

Bastiaans, L.H.

Berghorst, mevrouw mr. A.

Bijnen, H.M. van

Bosch, M. Th.

Caldenberg, M. van

Claassen, drs. R.A.B.

Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Driessen, R.B.

Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.

Franssen, R.J.H.

Frische, drs. G.H.C.

Geraats, J.M.L.

Heldens, ing. T.M.

Hermans, L.J.

Ijpelaar, W.A.J.

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

Jetten, mevrouw T.G.M.

Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.

Kerseboom, mevrouw dr. S.

Koopman-Lyon M SEN, mevrouw S.N.

Kuntzelaers, J.J.M.

Linden, H.M.V. van der

Lodewijks, drs. A.J.V.C.

Loomans, ir. P.J.M.

Megens, B.J.M.H.

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

Meziani, A.

Nijskens, H.L.M.

Plusquin, mevrouw P.S.M.L.

Reuser, J.A.A.M.

Schuuring, mevrouw E.A.

Smeets, B.B.P.M.

Thewissen, drs. M.W.

Vaessen, L.A.P.

Valk, MCDM, ing. R.E. van der

Vincken, drs. N.J.H.M.

Wageningen, ir. J. van

CDA

GroenLinks

VVD

PvdA

PVV

PVV

SP

PVV

SP

CDA

Forum voor Democratie

50PLUS

LOKAAL-LIMBURG

CDA

CDA

VVD

PVV

CDA

D66

GroenLinks

PVV

Forum voor Democratie

VVD

PvdA

LOKAAL-LIMBURG

VVD

Partij voor de Dieren

PVV

GroenLinks

CDA

VVD

Partij voor de Dieren

SVL

PvdA

SVL

SVL

D66

SP

SVL

D66

Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.
Westen, bc O.D.
Westhoff, ir. R.J.H.
Wolters Gregório, J.

CDA
GroenLinks
Forum voor Democratie
SP

Afwezig

Ernst, R.A.M.M.
Palmen, BBA, mevrouw E.C.C.
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.

PVV
Fractie Palmen
CDA

Het college van Gedeputeerde Staten

Gaans-Gijbels, M.W.A. van
Gabriëls, G.J.W.
Roefs, mevrouw C.W.J.M.
Roest, A.G.M.
Satijn, S.H.M.
Toorenborg, mevrouw M.M. van

Overige aanwezigen

Mevrouw Schmeets (agendapunt 7.1)
De heer Staal (agendapunt 7.4)

Notulist

Het Notuleercentrum

1 **Opening, mededelingen voorzitter, vaststellen agenda**

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Hartelijk welkom bij deze vergadering, die ik zojuist heb geopend. Ik verzoek u allen even te gaan staan, indien dat mogelijk is. Aan het begin van deze vergadering waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met de juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. Dank u wel.

Ik heet ook iedereen hartelijk welkom die deze vergadering op een andere manier dan fysiek volgt en ook de vertegenwoordiging van de pers hartelijk welkom. Er zijn afmeldingen voor vandaag ontvangen van de heer Ernst van de fractie van de PVV, mevrouw Palmen van de fractie Palmen, mevrouw Voncken-Janssen van het CDA en van de heer Van der Valk is gemeld dat hij mogelijk later komt. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist en de griffier en ik hebben voorafgaand aan de opening aan de hand van de presentielijst geconstateerd dat aan dit vereiste is voldaan. Ik geef u ook even mee, omdat wij eindelijk weer op deze manier mogen en kunnen vergaderen, dat nu weer, zoals u dat daarvoor ook gewend was, na elke beraadslaging ook direct de stemming plaatsvindt. Dus hou daar rekening mee als u denkt van ik moet even weg. Na de beraadslaging gaan we over de onderwerpen, eventuele moties of amendementen meteen stemmen, alvorens we naar het volgende agendapunt gaan. Indien er een verzoek tot een hoofdelijke stemming wordt ingediend, dan zal ik door middel van loting bepalen bij welke persoon op de presentielijst ik de stemming zal starten en voor vandaag zal dat zijn ...

De plv. griffier: Nummer 1 en dat is mevrouw Absil.

De voorzitter: Dank u wel. Voor zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten geldt dat u uw eerste en tweede termijn vanaf het spreekgestoelte kunt doen. Interrupties van de Statenleden gaan via de microfoons bij de interruptietafel. Er ligt een gewijzigde conceptagenda voor de Statenvergadering voor. Kunt u instemmen met het vaststellen van deze voorliggende agenda? Ik geef even aan dat zojuist in het Presidium is besloten dat agendapunt, ik moet even goed kijken dat ik het goed zeg, agendapunt 7.3., is gewijzigd, G-22-009 Statenvoorstel inzake Nota grond- en vastgoedbeleid 2022-2025 en de brief van GS van 24 februari is door het Presidium voor vandaag van de agenda gehaald. Dus die wordt niet besproken. Dan gaan we verder, als u met de gewijzigde agenda in kunt stemmen. Dan is dat bij dezen vastgesteld.

2 **Spreekrecht externen**

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 2, het Spreekrecht externen. Daarvoor hebben zich voor de vergadering van vandaag twee sprekers gemeld. Mevrouw Schmeets en de heer Staal. Mevrouw Schmeets namens IVN Munstergeleen inzake agendapunt 7.1, het Statenvoorstel inzake financieringsaanvraag Watersley Sports en Talentpark te Sittard en de heer Staal namens meerdere organisaties over agendapunt 7.4, het Statenvoorstel inzake Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten. Ik nodig mevrouw Schmeets uit om in te spreken via het spreekgestoelte en vraag de bodes haar te begeleiden. Het verzoek tot inspreken voldoet aan de criteria. U krijgt maximaal vijf minuten spreektijd. Welkom mevrouw Schmeets, aan u het woord.

Mevrouw Schmeets: Dank u wel. Geachte voorzitter, conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen Gedeputeerde Staten in de Provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd het Natuurnetwerk Nederland. Binnen de provincie Limburg bestaat dit netwerk uit de goudgroene natuurzone. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als zij geen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken of waarden zijnde rust, openheid, reliëf en oppervlakte. Het terrein Watersley gelegen ten zuidoosten van Sittard op de Kollenberg bestaat uit een voormalig oud kloostercomplex en een landgoed. Het gebied, door de Provincie als eigenaar in erfpacht gegeven aan de ondernemer, is gelegen in zo'n door de Provincie aangewezen goudgroene natuurzone. Binnen deze goudgroene natuurzone zijn met name de oude hellingbossen zeer waardevol. De hellingbossen zijn erg gevoelig voor bodemerosie en bekend is dat intensief gebruikte paden door mountainbikers en wandelaars de erosie kan versnellen. De overige bossen op het terrein Watersley zijn minder oud, maar bieden eveneens bijzondere diversiteit. Het terrein Watersley is het leefgebied van dassen, reeën, buizerds, vleermuizen, hazelwormen en andere beschermde soorten. Al langere tijd heeft IVN Munstergeleen in samenwerking met de Stichting Behoud Kollenberg zorgen over de ontwikkelingen op het terrein Watersley, met name ten aanzien van de bedreiging van de natuurwaarden aldaar. De nieuwe commerciële ontwikkelingen op het terrein Watersley kunnen positief uitpakken, mits men zich houdt aan de geldende wet- en regelgeving. Om de natuur een stem te geven, monitoren we de ontwikkelingen regelmatig en signaleren we situaties die door het ontplooiën van activiteiten mogelijk schuren met de status van goudgroen natuurgebied. IVN Munstergeleen en de Stichting Behoud Kollenberg hebben het afgelopen jaar een aantal activiteiten ondernomen, waaronder het verzoek van de gemeente om handhaving betreffende een recent aangelegde mountainbikeroute. We hebben dus om handhaving gevraagd bij de gemeente. Ons verzoek werd ingewilligd en de mountainbikeroute in het meest westelijke hellingbos werd gesloten. De eigenaar van Watersley kreeg de opdracht de oorspronkelijke natuursituatie te herstellen. Dit is inmiddels gebeurd. Als IVN hebben we ook gewezen op de verstoring van de aanwezige dassenburcht. Meerdere meldingen van illegale bomkap op het terrein hebben we doorgeleid naar de gemeente als bevoegd gezag en daarop heeft de gemeente besloten een dwangsom op te leggen aan de verantwoordelijke beheerder. Op dit moment hebben we nog steeds grote zorgen over de resterende, nog niet gelegaliseerde mountainbikeroute. Het betreft de route gelegen in het oude hellingbos. De schade is groot. De kaal gemaakte gronden zijn gevoelig voor erosie. De steilere delen van de paden zijn uitgesleten door waterstromen. Ook wordt de rust verstoord. Niet alleen door het gebruik van de MTB-route overdag, echter ook gedurende de avond en de nacht. Een gedeelte van de MTB-route is namelijk verlicht. Er worden op het terrein ook grote evenementen gehouden, onder andere mountainbikewedstrijden met honderden, zo niet duizenden bezoekers en met gebruik van geluidsinstallaties. Deze evenementen zijn ook niet gunstig voor de rust en de stilte van deze goudgroene natuurzone. Een recent door ons ingediend Wob-verzoek liet zien dat voor deze evenementen niet alle benodigde vergunningen door de gemeente waren afgegeven. De gemeente Sittard-Geleen heeft aangegeven in 2022 het Ontwerpbestemmingsplan Watersley ter visie te leggen. Het IVN zal samen met participatie van andere partijen trachten te komen tot een goede balans tussen bedrijvigheid en de natuurwaarden op het Watersley-terrein. Hierbij zullen wij de ontwikkelingen kritisch volgen en indien mogelijk handelen als de waarden bedoeld of onbedoeld in het geding komen. Ook aan u als leden van Provinciale Staten vragen wij uw verantwoordelijkheid voor dit gedeelte van het Natuurnetwerk Nederland op u te nemen door te zorgen voor een adequaat regelmatig provinciaal toezicht en waar nodig, in het kader van de Wet natuurbescherming, te handhaven.

Meer concreet, wat betreft deze lening, hopen wij dat u als Provinciale Staten middels een addendum voorwaarden stelt die garanderen dat de reeds aangebrachte schade aan de natuur wordt hersteld en dat bij nieuwe commerciële ontwikkelingen op het terrein Watersley men zich daadwerkelijk houdt aan geldende wet- en regelgeving. Ten slotte, naar Lucebert, 'Alles van waarde is weerloos.'

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schmeets. Ik kijk even naar de zaal of er iemand is met een verhelderende vraag. Dat is het geval. De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voor de toelichting. U heeft nadat u die situaties op Watersley heeft aangetroffen natuurlijk het gesprek gestart met de eigenaar. Hoe heeft hij daarop gereageerd? Was hij verbaasd? Heeft hij ook iets daarvan geleerd? Heeft u het idee dat hij nu in de toekomst dit soort situaties niet meer op zal laten treden?

De voorzitter: Dank u wel voor uw vraag. Mevrouw Schmeets.

Mevrouw Schmeets: Nou, ik heb niet die indruk. In ieder geval gaat de bomenkap door. Ik heb ook niet de indruk. Bij monde wordt telkens gezegd dat men zich bewust is van de waarde van het terrein. Men spreekt over een bomenhub en over voedselbos, enzovoorts, maar concreet wordt eigenlijk alleen maar vernield. Dat is gedurende de laatste vier, vijf jaar progressief. Het is niet zo dat het stopt, heb ik de indruk. Dat vinden wij heel lastig, ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel, mevrouw Schmeets voor uw inbreng.

Mevrouw Schmeets: Ja.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Staal. Ook voor u, vijf minuten. Ga uw gang.

De heer Staal: Dank u wel, voorzitter. Boompje groot, plantertje dood. Dat besef zit diep in onze genen. Mijn naam is Edmond Staal en ik werk bij de Stichting Limburgs Landschap. Ik sta hier echter ook namens de federatie Limburgs Particulier Grondbezit, de Bosgroep Zuid Nederland, de Limburgse Natuur en Milieufederatie met alle aangesloten plaatselijke clubs, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Dankzij een unieke geologische ondergrond en een lange menselijke bewoningsgeschiedenis hebben we als Limburg een voor Nederland onderscheidend landschap met gelukkig hier en daar ook nog de bijbehorende soortenrijkdom. We hebben in Limburg iconische landschappen, het Geuldal, de Maas, de Peel en de Maasduinen. Die gebieden koesteren is vanuit de ethiek, maar zeker ook vanwege de brede maatschappelijke belangen, een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Boeren, landgoedeigenaren, boswachters, terreinbeheerders, burgers, gewone Limburgers zetten zich met hart en ziel en in weer en wind in voor hun stukje Limburg ten bate van al die andere Limburgers. Gelukkig laat de bevolking ook zien dat ze waarde hechten aan natuur. De enquête voor de Omgevingsvisie gaf aan dat natuur op punt één stond. Ze maken er ook intensief gebruik van en gelukkig nemen velen er ook hun eigen verantwoordelijkheid voor als vrijwilliger of als donateur. Hierdoor hoeft de overheid niet eens alles te betalen. De nu planologisch erkende natuurgebieden zijn landschappen met een hoog soortenrijkdom en dus natuurwaarden. Die zijn na lange tijd ontstaan onder invloed van allerlei natuurlijke processen en menselijk gebruik. Wil je die landschappen behouden, dan vraagt dat om beheer continuïteit en dus langetermijnplannen. En als je langetermijnplannen hebt, dan vraagt dat ook om de borging van de financiering daarvan. Om u een

voorbeeld te geven, heel veel van de Limburgers die ik spreek, gaan contracten aan met de Provincie en die zijn dan zes jaar verplicht om dat werk uit te voeren. Dat vraagt dan ook om een borging van de financiering. Gezien het brede maatschappelijke belang van natuur en landschap, is er steun vanuit de overheid. Die is zelfs onmisbaar, want natuur heeft van zichzelf weinig directe financiële opbrengsten. Ik heb het natuurlijk niet over de opbrengsten voor de horeca of de toeristenbelasting. Opnemen in uw structurele begroting is dus een goed idee dat wij van harte ondersteunen. Willen we de soortenrijke Natuurnetwerken op lange termijn stabiel houden, dan hoort daar nog een uitbreiding bij. Dat zijn deels de percelen liggend in bestaande natuur maar met een andere bestemming en ook zijn het vaak aangrenzende zones die het natuurgebied robuuster maken en zo het natuurbeheer kunnen verbeteren. Daar zijn zoals u weet afspraken over gemaakt, maar zonder deze uitbreiding gaat het al bestaande deel van het Natuurnetwerk niet renderen en ook zou Limburg dan de gemaakte afspraken niet nakomen en de doelen voor Natura 2000 niet halen. De noodzakelijke stikstofaanpak komt dan al op achterstand te staan voordat we begonnen zijn. Die afgesproken uitbreiding van het Natuurnetwerk moet ook beheerd gaan worden en we vinden het heel vooruitziend en dus ook logisch dat dit in het voorstel nu meteen al wordt meegenomen. Tegelijkertijd geeft het GS-voorstel zelf aan dat dit slechts het herstel van de basis is en helaas valt ook een deel van het Natuurnetwerk niet onder de SNL-subsidie. De Gedeputeerde noemde dit in de commissie 20.000 hectare en dat is een derde van het uiteindelijke Limburgse Natuurnetwerk. Het beheer van dat ongesubsidieerde deel vergt natuurlijk wel een grote inspanning van de landgoedeigenaren, particulieren, boeren, gemeenten en terreinbeheerders. De kwaliteit van die natuurgebieden is vanwege de ontbrekende subsidiering op termijn dus niet gegarandeerd. Dat vergt dus zeker nog aandacht. Ook zijn niet alle terreinbeheerkosten opengesteld voor de provinciale subsidie, denk aan losse landschapselementen, de recreatieve voorzieningen en zeker ook toezicht. U heeft het allemaal kunnen lezen in de media. Steeds meer mensen maken dankbaar gebruik van de natuur en deze rol zal alleen maar belangrijker worden in een steeds dichter bevolkt land. Het landschap staat extra onder druk en niet alleen door wandelen of fietsen. Deze voor de samenleving zo belangrijke voorzieningen betalen beheerders nu grotendeels uit eigen zak. Dat vergt nog aandacht omdat dit niet vol te houden is. We vragen u dus het voorstel van GS over te nemen, maar ook alvast af te spreken verder te gaan praten over de financiering van het complete beheer van het Limburgse Natuurnetwerk. Daar helpen wij als sector natuurlijk heel graag bij, om dat zo efficiënt mogelijk te doen. Zo voorkomt u dat er over een aantal jaren weer achterstand ontstaat. Boompje groot, plantertje dood. Ik zei het u al. Dus het besef dat wij voor de komende generaties aan het werken zijn, dat vraagt om vooruitziend beleid en structurele ondersteuning. De toekomst van Limburg verdient dat. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er behoefte is aan een verhelderende vraag. Dat is het geval. Mevrouw Jenneskens, aan u het woord.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, dank aan de inspreker. U benoemde het belang van structurele financiering. Er ligt vandaag ook een motie voor. Kunt u misschien voor mij duiden, in het verlengde van uw verhaal, wat het zou betekenen op het moment dat wij afzien van die structurele borging van die middelen? Wat zou dat praktisch voor één van de organisaties die u hier vertegenwoordigt en die betrokken zijn bij natuurbeheer in de provincie Limburg, wat zou dat concreet betekenen?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Staal.

De heer Staal: Stel u voor, u heeft als landgoedeigenaar het natuurbeheer uitgestippeld voor de komende jaren. Je kunt niet alles in één jaar doen, ook financieel niet, want je moet een deel van dat beheer zelf financieren, want de SNL-subsidie is maar een beperkt deel van de totale projectkosten. Je gaat dus als particulier of als terreinbeheerder verplichtingen aan voor die komende zes jaar, want je hebt beloofd aan de Provincie om deze werkzaamheden allemaal uit te gaan voeren. Maar als er over drie jaar besloten wordt om geen subsidie meer te geven, ben je wel zelf verplichtingen aangegaan en de Provincie kan je daaraan ook nog houden. Dan heb je niet de financiering gekregen die hangt aan die eisen die de Provincie notabene op je eigen terrein heeft gesteld en die door de ambtenaar ook allemaal gecontroleerd worden of je het ook wel hebt uitgevoerd. Dus het is heel tegenstrijdig. Je belooft iets aan de overheid en de overheid houdt zich dan niet aan haar belofte die je eigenlijk met elkaar hebt afgesproken.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin had nog een vraag.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Voor 20.000 hectare binnen het Nationaal Natuurnetwerk in Limburg is geen beheersubsidie verstrekt?

De heer Staal: Nee.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Wij komen vandaag met een motie daarover, maar goed dat terzijde. Kunnen we, als het voorstel van GS wordt aangenomen, dan stellen dat die basiskwaliteit op orde is, als we niet voor die 20.000 hectare een beheersubsidie verstrekt hebben?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Staal.

De heer Staal: Nee, dat zul je zeker niet kunnen garanderen omdat die terreinen die nu geen natuurbestemming hebben, als we die natuur niet uitbreiden, dan blijft de beïnvloeding van de randzones op het bestaande natuurterrein zo groot als die nu is. Dan moet u denken aan de instroom van voedselrijk water, verdroging die door de omgeving ontstaat. Als je die problemen niet oplost, is het, en dat is raar bij verdroging, dweilen met de kraan open om in het natuurterrein het beheer te doen. Dus het is ook zeer inefficiënt om die bufferzones, die randzones niet tot natuur te bestemmen, want dat maakt het natuurgebied in de kern van het terrein eigenlijk alleen maar duurder.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is er nog een vraag van de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Staals, als ik goed geïnformeerd ben dan heeft Het Limburgs Landschap ook een landbouwbedrijf. Zo staat het tenminste ingeschreven.

De heer Staal: Ja, klopt.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dan constateer ik dat u dus twee subsidiestromen ontvangt vanuit natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer.

De heer Staal: Ja.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Is dat met elkaar uit te wisselen en was het misschien praktischer om meer in agrarisch natuurbeheer te hebben dan in algemeen natuurbeheer? Wij vragen dat omdat in het agrarisch natuurbeheer nog wel een bijdrage zit van de EU.

De voorzitter: Dank u wel voor uw vraag. De heer Staal.

De heer Staal: Voor die financiering hebben wij gekozen omdat we op die manier de pachters van onze terreinen de aanvraag kunnen laten doen voor die Europese subsidie. Dus dat geld vanuit Europa krijgt niet Het Limburgs Landschap, maar gaat naar de pachter. Dus dat zit even niet in onze financiering. Van onze eigen keuze van het natuurbeheer wordt gezegd dat het natuur is, maar ik geloof dat 26% van onze oppervlakte oud agrarisch landschap is met de bijbehorende natuurdoelen die daaraan zitten. Dus we proberen juist op dit moment agrariërs daaraan te koppelen in hun bedrijfsvoering, dat ons eigendom meegaat in hun totale bedrijfsvoering, maar wel met als doel natuurlijk de natuurwaarde en niet alleen maar de hardcore agrarische waarde die de boer wil.

De voorzitter: Dank u wel. En dank u wel mijnheer Staal voor uw inbreng vandaag.

De heer Staal: Graag gedaan. Dank u.

3 Vragenuur

N.v.t.

4 Notulen

N.v.t.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Daarmee komen wij, omdat er ook geen verzoeken zijn ingediend voor het vragenuur en er geen notulen zijn die vastgesteld dienen te worden, bij agendapunt 5. Dat is de voorraadagenda. Aan Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda ongewijzigd vast te stellen. Kunnen we dat met elkaar besluiten? Dat is het geval. Dan is dat conform besloten.

6 HAMERSTUKKEN

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

6.1.1 G-22-012 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding informatie stand van zaken verkenning samenwerking Maastricht Aachen Airport BV en Royal Schiphol Group, (GS DOC-00254078)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 6. Dat zijn de hamerstukken. Allereerst bij 6.1 de bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten op grond van de Provinciewet aangaande G-22-012 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding informatie stand van zaken

verkenning samenwerking Maastricht Aachen Airport BV en Royal Schiphol Group. Daar is een vraag over van de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, wij hebben een stemverklaring. Het College heeft tot nu met betrekking tot MAA volledige openheid gegeven en we betreuren het daarom dat deze stand van zaken onder geheimhouding wordt gelegd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, wij hebben daar ook grote moeite mee. Dat heeft ermee te maken dat wij op het moment dat wij de stukken zouden gaan inzien, dat we met vragen die we daarover hebben, opvattingen die we daarover hebben en meningen die we daarover hebben, eigenlijk op dat moment niets kunnen en daarom zouden wij daar ook nu bezwaar tegen hebben om dat te doen. Daar wil ik het voor nu bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Mertens, ga uw gang.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik wil graag de oproep van de heer Van Caldenberg van de SP ondersteunen. Wij zitten met dezelfde vragen. Wat ik ook graag wil weten is welke gronden er zijn om de geheimhouding op te leggen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, wij gaan dit voorstel steunen. Een stemverklaring. Wij zijn blij dat de Gedeputeerde op zo'n korte termijn gehoor heeft gegeven aan de oproep van Provinciale Staten om net als bij de Maaslijn en de concessie met Arriva in het vroegst mogelijke stadium, hetzij onder geheimhouding de Staten te informeren. Wij vinden dat hieraan goed en adequaat gehoor is gegeven en wij begrijpen dat deze informatie zeer gevoelig is. Het wordt toch op heel korte termijn openbaar als we erover gaan praten. Dus laten we nu die broedende kip niet storen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kan bevestigen dat, zoals de heer Heldens het heeft omschreven, het ook de reden is geweest waarom het op deze manier wordt vastgelegd. Ga uw gang.

De heer Ijpelaar (CDA): De heer Heldens maait een klein beetje het gras voor mijn voeten weg. Ik kan mij aansluiten bij de woorden van de heer Heldens. Het is ook expliciet zo afgesproken in de commissievergadering en laten we nu in godsnaam met elkaar niet alles openbaar maken, want wij hebben ook een verantwoording als Statenleden. Het gaat hier om bedrijfsgevoelige informatie, dus als we onszelf serieus nemen, dan bekrachtigen we dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Dan, ja. Neem mij niet kwalijk, mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u, voorzitter. Ik heb er eigenlijk ook moeite ermee dat het niet openbaar is, gewoon om de doodeenvoudige reden dat ik op die manier niet echt kan sparren met de mensen die mij helpen. Ik snap ook dat er bedrijfsgevoelige informatie bij is. Als dit voor ons een punt is waardoor wij een goede overweging kunnen maken, dan snap ik het enerzijds. Toch vind ik het

jammer dat die openheid daar niet is, want het is heel belangrijk. Er is ook al veel openbaar. Mijnheer Heldens, het is inderdaad beloofd, maar ik vind het wel jammer.

De voorzitter: Dat laatste, dat snap ik, maar de heer Heldens heeft het goed verwoord. De Gedeputeerde heeft ook toegezegd het op die voorwaarde ook op te vragen en voor u neer te leggen, zodat u er wel kennis van kunt nemen. Maar vanwege de bedrijfsgevoelige informatie kan het niet anders, dan dat het zo wordt voorgelegd. Kan ik met deze stemverklaringen en deze korte discussie toch aannemen dat conform besloten is? Dat is het geval. Dan is dat besluit genomen.

6.2 P-21-009 Statenvoorstel vaststellen van de herziene basisrapportage LEF (PS DOC-00227689)

De voorzitter: Dan gaan we naar hamerstuk 6.2, Statenvoorstel vaststellen van de herziene basisrapportage LEF onder punt P-21-009. Kan dat conform worden besloten? Dat is het geval. Dank u wel.

6.3 P-22-003 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren diverse bezwaarschriften tegen besluit G-21-033 (PS DOC-00255320)

De voorzitter: Agendapunt 6.3, P-22-003 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren diverse bezwaarschriften tegen besluit G-21-033. Ook dat conform besloten bij dezen. Dank u wel.

6.4 P-22-009 Statenvoorstel actualisatie Reglement van Orde Referendumcommissie 2021 (PS DOC-00255321)

De voorzitter: 6.4, P-22-009 Statenvoorstel actualisatie Reglement van Orde Referendumcommissie 2021. Ook dat conform. Dank u wel.

6.5 P-22-010 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren van bezw. Stichting Argus Buurtplatform d.d. 26-01-2022 tegen de schriftelijke reactie van Provinciale Staten d.d. 22-12-2021

De voorzitter: Even kijken, een moment. Vanmorgen is in het Presidium nog één punt doorgeleid. Dat vindt u bij 6.5. Het Statenvoorstel wordt besproken in het Presidium de dato 8 april. Dus dat was vandaag. Het gaat over P-22-010 Statenvoorstel kennelijk niet ontvankelijk verklaren van bezwaarschrift van Stichting Argus Buurtplatform d.d. 26-01-2022 tegen de schriftelijke reactie van Provinciale Staten d.d. 22-12-2021. Conform. Dank u wel. Dat is bij dezen besloten.

7 BEHANDELSTUKKEN

7.1 G-22-004 Statenvoorstel inzake financieringsaanvraag Watersley Sports en Talentpark te Sittard, brief GS van 18-2-2022 (GS DOC-00227371)

De voorzitter: Dan komen we aan bij de behandelistukken. G-22-004 Statenvoorstel inzake financieringsaanvraag Watersley Sports en Talentpark te Sittard en de brief van Gedeputeerde Staten

van 18 februari 2022. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik graag als eerste het woord aan de heer Heldens. De heer Van Caldenberg, ga uw gang.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, voor de volledigheid, zoals ook in het Presidium aangegeven, zal ik aan de beraadslaging vanwege persoonlijke belangen niet deelnemen. De heer Van der Valk is er nog niet, maar mocht hij later binnenkomen, zal ook hij vanwege persoonlijke betrokkenheid niet deelnemen.

De voorzitter: Ik neem aan, mijnheer Van Caldenberg dat dat dan ook voor de stemmingen geldt. Even voor de helderheid. Anders zou het raar overkomen. Goed, wij hebben ook afgesproken om dit vooraf duidelijk te maken, zodat ik niet straks weer een reprimande van de heer Heldens krijg, dat ik het niet goed gedaan heb. De heer Heldens, aan u het woord.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. De zaak scherp houden, dat helpt. Dat zien we. Ik kan over dit voorstel heel kort zijn. Er wordt hier een maatschappelijk doel gediend. Wij verstrekken een lening met een marktconform rendement en we hebben voldoende zekerheden als Provincie, dus wij zijn akkoord met dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank uw wel, mijnheer Heldens. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans, namens de Partij voor de Dieren.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Op zoek naar een nieuwe bestemming voor het terrein van voormalig huis Watersley in Sittard heeft de Provincie in december 2018 de gronden voor bijna € 3,8 miljoen aangekocht met als doel om deze in erfpacht te geven aan Watersley Sports en Talentpark. Het doel van deze ondernemer, of misschien moet ik zeggen projectontwikkelaar, is om het terrein om te vormen tot een campus met woon-, opleidings-, trainings- en evenementfaciliteiten op sportgebied om hiermee zowel topsport als breedtesport verder te ontwikkelen. In het vandaag voorliggende Statenvoorstel wordt voorgesteld om € 5 miljoen te lenen aan Watersley om een volgende stap in het realiseren van de sportcampus mogelijk te maken. Volgens GS een gewone financiële transactie, waarbij het risico voor de Provincie als leningverstrekker klein is. De Partij voor de Dieren heeft hier echter moeite mee, omdat het businessplan van Watersley voor een belangrijk deel drijft op het organiseren van mountainbikewedstrijden, evenementen met wel tot 10.000 bezoekers. Het MTB-parcours doorkruist een van de weinige overgebleven hellingbossen in Limburg. Het is goudgroene natuur, een ecologische verbindingszone met zeer diverse flora en fauna. Het is op zijn zachts gezegd curieus dat in het Statenvoorstel de effecten voor die natuur onbesproken blijven, terwijl daarover ook in het afgelopen jaar al het nodige te doen is geweest. Voor wie hiervan niet op de hoogte is, Watersley heeft het mountainbikecircuit zonder vergunning aangelegd en bomen gekapt, waardoor in het hellingbos al de nodige natuurschade is aangebracht. Er waren waarschuwingen van IVN Munstergeleen nodig om deze activiteiten, uitgevoerd buiten het provinciale toezicht, aan het licht te brengen. Onderzoek van adviesbureau BRO, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Sittard, geeft aan dat door het gebruik van het mountainbikeparcours en het organiseren van evenementen de beschermde natuur nog verder zal worden beschadigd. Door nu een lening te verstrekken aan Watersley geven we als Provincie impliciet goedkeuring aan de wijze waarop gebruik wordt gemaakt van de goudgroene natuur, terwijl deze goudgroene natuur beschermd wordt door de Omgevingsverordening Limburg 2014, door de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk

Nederland. Er heeft geen toets plaatsgevonden of de recente en geplande ontwikkelingen in het kader van het businessmodel van Watersley in deze goudgroene natuur wel mogelijk zijn. We vermoeden dan ook dat de terughoudendheid van de Rabobank om Watersley een lening te verstrekken parallel aan de lening aanvraag bij de Provincie is ingegeven door het risico van het niet verkrijgen van vergunningen voor het MTB-parcours, de evenementen en restauratieve buitenfaciliteiten, waardoor het businessmodel Watersley buitengewoon risicovol wordt. Voorzitter, ik wijs hierbij op paragraaf 4.4 van Sturing in Samenwerking 3.0, zoals gewijzigd vastgesteld in het debat in de Staten van 5 februari 2021 jongstleden. Ik citeer: 'De benodigde (milieu)vergunningen of verzekeringen worden, waar dat nodig is in projecten, behandeld bij de beoordeling van het businessplan en wordt getoetst of er overtredingen zijn op milieuverontreinigingen.' Een milieuverontreiniging is een aantasting van het milieu van de omgeving. Een beschadiging van de natuur valt daar ook onder. We vragen GS daarom vandaag om uitstel van de besluitvorming over de financieringsaanvraag, om eerst de onderbouwing uit te breiden naar de gevolgen voor de natuur, zodat duidelijk wordt dat er voldoende garanties zijn dat de geldende regelgeving met betrekking tot natuur- en landschapswaarden wordt en zal worden gerespecteerd.

En dan ter afsluiting nog een vraag aan de Gedeputeerde. In het Statenvoorstel staat op bladzijde 8, afkoop erfpacht als € 2,5 miljoen vermeld, terwijl de Provincie een goede drie jaar geleden voor Watersley € 3,8 miljoen betaald heeft. Het lijkt er dus op dat we deze ondernemer voor een tweede keer steunen zonder dat duidelijk is welk doel voor de ontwikkeling van topsport en breedtesport bereikt is of bereikt kan worden. Kan de Gedeputeerde uitleggen waar dat verschilbedrag van € 1,3 miljoen is gebleven? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Loomans. Er is een vraag voor u van de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik hoor de heer Loomans aan GS vragen om de besluitvorming uit te stellen. Is de heer Loomans ervan op de hoogte dat GS die macht niet heeft? Dat dat alleen bedield is aan Provinciale Staten en dat u die vraag eigenlijk aan PS moet stellen?

De voorzitter: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja. Het probleem is, ik kan hier wel een motie van maken, maar die komt pas in stemming nadat over het Statenvoorstel gestemd is. Dus het is een beetje een patstelling, dus ik hoop op begrip van de Gedeputeerde dat een aantal van de, laten we zeggen goede bedoelingen die mogelijkerwijs bij de initiatiefnemer van Watersley aanwezig zijn, vastgelegd worden en niet alleen mondeling verteld worden.

De voorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, voorzitter. Toch kan de Gedeputeerde hoog en laag springen, PS gaat erover. Dus u zult uw oproep aan PS moeten richten en kijken of u daar een meerderheid kunt vinden om het van de agenda af te halen, als u dat wilt, want de Gedeputeerde is gewoon niet bij machte om dat te doen. Het ligt bij PS. PS besluit.

De voorzitter: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja. Oké.

De voorzitter: Oké. De heer Franssen, ga uw gang.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Die oproep wachten we wel even af, mijnheer Loomans. Dat ten eerste. Maar ten tweede, in uw betoog geeft u aan en luisterend naar de vorige inspreker, dat u uw zorgen uitspreekt over de natuur en of alles gehandhaafd blijft. Nu, mijn concrete vraag in het verlengde van de inspreker is, de inspreker vroeg nadrukkelijk om een addendum bij het voorstel ter naleving. Is dat uw intentie ook, dat dat addendum wordt toegevoegd, om in feite te zorgen dat er handhaving plaatsvindt onder voorwaarden? Strookt dat met uw voorstel en is dat dan voldoende in de beleving van u? Ik zal u ook ons voorstel of ons gedachtegoed mededelen. Wij kunnen ons vinden in en aansluiten bij het addendum, dat de voorwaarden duidelijk zijn voor eenieder en de zorgen, of het nu vanuit natuur of vanuit de ondernemer is, dat die geborgd worden. Is dat ook het gedachtegoed van u?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Kijk, laat ik het zo zeggen ...

De voorzitter: De heer Loomans, aan u het woord.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Watersley is een bijzondere locatie met een bijzondere geschiedenis met culturele en natuurwaarden. Dat betekent dat als je die wil respecteren er beperkingen zijn in wat je op dat terrein kan doen. Voor zover ik weet, zijn de afspraken die tot nu toe zijn gemaakt alleen mondeling gemaakt. Ik ben niet op de hoogte of alle afspraken ook schriftelijk zijn vastgelegd, maar waarbij we aan de ene kant ruimte willen geven aan de ondernemer om op sportgebied meters te maken, vinden wij tegelijkertijd dat hij een verantwoordelijkheid heeft voor die cultuur- en natuurwaarden van het terrein. Dat hij die moet respecteren en dat hij niet eerst moet doen en dan moet denken, maar dat hij eerst denkt en daarna pas beheerst doet wat daar kan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Als we het kunnen oplossen met een addendum en die afspraken goed vast kunnen leggen, kan ik meegaan in uw verhaal.

De voorzitter: Dank u wel. Voldoende voor u, mijnheer Franssen? Dank u wel. En dank u wel mijnheer Loomans voor uw bijdrage. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Bijnen namens de fractie van de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, dank. Wij kunnen kort zijn over het voorstel. Op zich heeft onze partij geen problemen met de leningen. Dat heb ik ook aangegeven in de commissievergadering. De risico's zijn naar ons idee netjes afgedekt. Wel hebben we daar een wens uitgesproken, als een van de weinige partijen, maar die wens werd niet overgenomen. Daar hebben we wel vaker last van bij de PVV. We hebben meer wensen die niet worden overgenomen. Daar heb je een cursus voor. De cursus omgaan met teleurstellingen. Die heb ik gevolgd en met goed gevolg afgesloten. Wel nog een aantal vragen richting de bestuurder. Onze wens was om samen met de Rabobank hierin in te stappen. Nu is even de vraag, kan hij nog een keer toelichten waarom dat eigenlijk in principe niet kan en wat de kans is dat de Rabobank alsnog in ieder geval meegaat? Hoe groot is de

kans dat zij niet meegaan of hoe groot is de kans dat zij wel meegaan? Dan nog even reagerend op het addendum, wat ik net hoor. Ik vind het jammer dat als we in een commissievergadering wensen en bedenkingen kunnen uiten over een voorstel, dat nu hier vandaag nog een hoop zaken naar voren komen, terwijl ik had gehoopt dat daarover in de commissievergadering door de Staten al was gesproken. Dat we daar hadden kunnen bepalen of we dat gingen meenemen ja of nee. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bijnen. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Claessens namens de fractie van de SP.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Op papier lijkt het inderdaad een heel mooi plan en ook financieel zijn er voor de Provincie weinig risico's, maar ik snap de inbreng van mevrouw Schmeets van het IVN wel en ook van de heer Loomans van de Partij voor de Dieren. Wij zouden dan ook graag garanties willen hebben van het College dat aan de voorkant goede afspraken worden gemaakt over wat er in dat gebied kan en dat ook de ontwikkeling van dit plan geen nadelige gevolgen heeft voor de natuurwaarden in het gebied.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Claessens. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Fischer, namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Bij de aanvraag voor een provinciale lening zijn twee aspecten van belang. In de eerste plaats is de vraag van belang of de gevraagde lening past binnen de beleidskaders die de Provincie voor het aanbieden van leningen heeft besloten. In het voorstel kunnen we lezen dat deze financieringsaanvraag primair wordt beoordeeld vanuit het strategische investeringskader, Sturing in Samenwerking 3.0 en het Beleidskader Sport Provincie Limburg. De revitalisatie van het Watersley-terrein en de ontwikkeling tot een Sports en Talentpark waar de gevraagde provinciale geldlening onderdeel van uitmaakt, sluit aan bij het provinciale sportbeleid. Of het ook bij het natuurbeleid aansluit, daar hebben wij onze vraagtekens bij, maar toch sluit deze ontwikkeling verder aan bij de provinciale doelstellingen op het gebied van toerisme, recreatie, wonen, behoud cultuurhistorisch erfgoed en economie. Deze aanvraag past dus binnen die beleidskaders, zoals die in het verleden door Provinciale Staten zijn vastgesteld. Een tweede belangrijk aspect is de vraag naar het risico dat de Provincie loopt bij het verstrekken van de gevraagde lening. Dit risico wordt, zo lezen we in het voorstel, afgedekt met een eerste hypothecaire inschrijving op de opstallen van Watersley Development BV, die op basis van onafhankelijke taxatierapporten als dekkend voor de volledige hoofdsom inclusief de 40% voor rente en kosten kan worden beschouwd in het financiële overzicht op pagina 7. In het voorstel zien we echter dat de Provincie voor haar lening tweede hypotheekhouder wordt op het klooster en eerste hypotheekhouder op de overige opstallen. Dat klopt dus volgens mij niet met elkaar. Dat kan niet, want in het voorstel staat vermeld dat de Provincie eerste hypotheekhouder wordt op de opstallen van Watersley Development BV. Er staat niet bij, op een gedeelte van Watersley Development BV. Verder staat in het voorstel dat het restauratiefonds een geldlening van € 7,6 miljoen verstrekt en dat voor deze lening een eerste en tweede hypotheek op de overige opstallen gevestigd zal worden. Nou, ik heb ze vaker verkocht. Hoe kan dit nu voorzitter, twee keer een eerste hypotheek? Volgens mij kan dat niet. Je kunt geen twee keer een eerste hypotheek verstrekken. De hypotheek die als tweede gevestigd wordt, wordt automatisch een tweede hypotheek en niet een eerste hypotheek. Daar had ik graag uitleg over.

Ten slotte nog een vraag voorzitter, in het voorstel lezen we dat rente- en aflossingsverplichtingen periodiek door middel van Bedrijven Euro-incasso automatisch wordt geïnd. Mijn vraag is, waarom wordt Bedrijven Euro-incasso ingeschakeld om rente en aflossing te innen. Waarom doet de Provincie dat niet zelf? Dat lijkt mij geen heksentoer. Het komt vanzelf aanwaaien. Voorzitter, tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ijpelaar namens de fractie van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Beste voorzitter, vandaag besluiten we over een financieringsvoorstel. Een goed voorstel dat langs onze nieuwe maatstaaf voor Sturing in Samenwerking 3.0 is gelegd en goed is bevonden. Een juiste risicospreiding, een marktconforme rente, kortom het technische gedeelte is zoals we dat willen hebben. Hadden we er maar meer zoals deze, zo hoorde ik in de wandelgangen tijdens de commissievergadering, want wij financieren niet zomaar ieder project. Het moet ook nog in het belang van Limburg zijn en dat is dit plan. Het geeft een impuls op meerdere gebieden, renovatie van een monumentaal klooster, professionalisering en het faciliteren van topsport en natuurontwikkeling. Met name dat laatste punt, natuur vraagt vandaag wat aandacht. Het CDA heeft er vertrouwen in dat dit plan in de toekomst voorziet in de ontwikkeling van natuur, maar er is op dit moment nog niet veel over bekend. Het zou goed zijn als in de gesprekken met de Provincie hier aandacht voor blijft. Het beheren en toegankelijk houden van het terrein en de natuur is een prachtige kans die ontstaat met het financieren van dit plan, want laten we nu eerlijk zijn, niet alle natuur is bedoeld om te laten liggen en nooit meer in te komen. Nee, de mens en zeker de sporter moet juist de natuur kunnen opzoeken, maar uiteraard wel met respect voor de natuur. Het CDA ...

De voorzitter: Maak uw zin even af en dan krijgt mevrouw Claessens het woord.

De heer Ijpelaar (CDA): Het CDA zal dan ook instemmen met het Statenvoorstel.

De voorzitter: Ik vermoedde al zo'n zin. Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Kan het CDA het met de SP eens zijn dat de voorwaarden dat de natuur niet onherstelbaar wordt beschadigd en de natuurwaarden worden beschermd aan de voorkant moeten worden geregeld en niet straks pas?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Nou, we hebben gewoon een wettelijk kader en daar heeft iedereen zich aan te houden. Zo ook deze ondernemer. Maar onze opmerking ging veel meer over de ontwikkeling en het toegankelijk houden van de natuur en dat is iets anders dan het aanpassen van de natuur. Het aanpassen van de natuur staat in een heel ander stuk benoemd. Daar hoeven we hier geen heel juridisch addendum voor te maken.

De voorzitter: Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Dat klopt, maar we hebben van de inspreker kunnen horen dat door de eigenaar van het terrein al bomen zijn gekapt zonder toestemming, dat er een

mountainbikeroute is aangelegd zonder toestemming. Dus dat geeft ons niet direct het vertrouwen dat we zo kunnen doen en geloven dat het allemaal wel goed komt. Is het CDA het met ons eens dat we dat aan de voorkant moeten regelen?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Nee, want dat staat in een ander juridisch kader en dat is al geregeld aan de voorkant. Daarvoor is nu verhoogde aandacht aan alle kanten, dus we hebben er het vertrouwen in dat dat nu goed gaat komen.

De voorzitter: Dank u wel. En dank u wel voor uw bijdrage, want ik had de indruk dat die klaar was.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja.

De voorzitter: Dat was goed geconcludeerd. Dan geef ik nu het woord aan de heer Westen namens de fractie van GroenLinks.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Toen ik het voorstel las en toen ik voor de eerste keer op bezoek was bij Watersley in Sittard dacht ik: wat een interessant project. Een project dat in 2013 bedacht werd om sporters bij elkaar te brengen. Volgens de enthousiaste initiatiefnemer, breng je jonge sporters bij elkaar door voor hen een droomcarrière te creëren. Sporters in de breedtesport. Jonge sporters die voor een lage huurprijs wonen in het complex en naar school gaan, naar een middelbare school in de omgeving, waarmee afspraken zijn gemaakt in combinatie met studeren en sport. Ze kunnen zich optimaal voorbereiden, bijvoorbeeld voor de Olympische Spelen. Maar voorzitter, zodra de natuur en de biodiversiteit door dit project in het gedrang komen, zult u vast wel begrijpen dat GroenLinks dit dossier wat kritischer is gaan bekijken. Wat is er aan de hand? Dat weten we allemaal inmiddels. Bomenkap zonder vergunning, de aanleg van een MTB-circuit, ook zonder vergunning in een hellingbos, een goudgroene zone en het afsluiten van een openbare weg, wat in strijd is met de Wegenwet. De Notitie Ecologie Watersley van het onderzoeksbureau BRO in opdracht van de gemeente Sittard-Geleen zegt: binnen de goudgroene natuurzone zijn met name de oude hellingbossen zeer waardevol. Daarnaast is er een diversiteit aan al dan niet beschermde soorten, welke op verschillende locaties binnen het plangebied mogelijk blijven. Gisterenavond ben ik voor de tweede keer op bezoek geweest bij de ondernemer en heeft hij mij een rondleiding gegeven op het terrein. We hebben daar de problematiek weer eens besproken. Zo zou de openbare weg volgens hem toch geen openbare weg zijn en op privéterrein zijn. Daarom is het goed om het verhaal van twee kanten te horen.

Maar op basis van deze eerdergenoemde zaken, wil ik toch even een paar vragen stellen aan het College. Hoe gaat GS om met de situatie als het gaat om de schade aan de natuur? Als het waar zou zijn dat die betreffende weg openbaar is, wat gaat GS eraan doen om die weg dan openbaar te maken? Welke acties gaat GS ondernemen om de natuur daar te herstellen? Hoe gaat GS ervoor zorgen dat er voortaan gehandeld wordt conform de regels? En als laatste, de Provincie heeft hier als taak handhaving en vergunningsverlening, hoe gaat GS dit aanpakken? Kunnen wij als Provinciale Staten de toezegging krijgen dat GS ons hiervan op de hoogte houdt?

De voorzitter: Daar heeft de heer Van Bijnen een vraag over.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, niet zozeer specifiek daarover. Het verbaast mij nogal een beetje. We hebben een commissievergadering gehad en daar hebben de meeste partijen het stuk doorgeleid als hamerstuk. Daar kwamen een aantal wensen en bedenkingen, volgens mij van de heer Loomans en van mijzelf. Nu staan we hier in de Statenvergadering. Wat is er in de tussentijd gebeurd met u, dat u nu in één keer denkt, er moeten toch een aantal zaken worden aangepast? Het was netjes geweest als we natuurlijk die wensen en bedenkingen die u allen uit, ook in zo'n commissievergadering zouden neerleggen. Waarom komt het nu pas naar voren? Hebben jullie dan de stukken niet goed bekeken, zich niet goed geïnformeerd? Of wat is de reden daarvan?

De voorzitter: De heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Dat is een goede vraag. Als het gaat over die natuurschade staat het in eerste instantie ook niet in de stukken. Daar ben ik pas later achter gekomen en ik ben er ook direct achteraan gegaan en ik heb ook voor de tweede keer een bezoek gebracht, om te kijken wat er aan de hand is. Dus ja, die informatie heb ik nu pas wel gekregen.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Nee, het was maar ... Dan kunnen we in ieder geval concluderen dat u ietsjes te voorbarig was met het afhameren van dit voorstel.

De heer Westen (GroenLinks): Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder mijnheer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Voorzitter, ik rond af, want GroenLinks wil gewoon niets liever dan dat de aangebrachte schade aan het hellingbos hersteld wordt, dat geen illegale bomenkap meer plaatsvindt, dat de wegen op het park weer openbaar worden en de plannen om het MTB-parcours uit te breiden niet zomaar doorgang vinden, omdat ze in strijd zijn met de bestaande beheersverordening en vooruitlopend op het nieuwe, binnenkort vast te stellen bestemmingsplan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ijpelaar heeft nog een vraag aan u.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. U bent op het terrein geweest. We hebben het over de toegankelijkheid gehad in onze bijdrage. Vindt u dat het terrein en met name de natuur, voldoende toegankelijk zijn voor omwonenden en natuurliefhebbers om te genieten van deze natuur?

De voorzitter: De heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Op dit moment, vind ik van wel. Je kunt daar als wandelaar of als gewone fietser gewoon naar binnen. Daar heeft de ondernemer ook vrijwel geen last van. Dat zou hij ook wel graag willen. Hij heeft alleen, wat hij mij verteld heeft, volgens hem is dat een privéweg en die heeft hij afgesloten omdat een aantal mensen daar schade hebben aangericht aan de gebouwen en dergelijke.

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Ik heb nog een vervolgvraag. Ik duid eigenlijk met name op de toegankelijkheid van de natuur en niet per se op de weg. Heeft u ook de stormschade gezien in de natuur en in het achterstallige onderhoud van de bomen tijdens uw rondleiding?

De voorzitter: De heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Nee.

De heer Ijpelaar (CDA): Nee? Oké. Dank u wel, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. U was klaar met uw betoog?

De heer Ijpelaar (CDA): Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik tot slot, nee nog niet het woord aan de heer Driessen, want er is nog een vraag van mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Mijnheer Westen, kunt u... Ik was gewoon nieuwsgierig door de vraag van het CDA. Wat is de natuurwaarde voor het laten liggen van omgewaaide bomen in bossen?

De heer Westen (GroenLinks): Hoe zegt u?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Is er meerwaarde voor de natuur als er omgewaaide bomen blijven liggen in bossen?

De heer Ijpelaar (CDA): Een punt van orde.

De voorzitter: Een punt van orde.

De heer Ijpelaar (CDA): Een punt van orde. Dit zijn twee woordvoerders, ondanks dat ik mevrouw Plusquin ontzettend aardig vind en haar alle ruimte gun, maar ik geloof dat ...

De voorzitter: Ja. U bent mij voor. Niet meer doen mevrouw Plusquin. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, eenzelfde punt van orde als de heer Ijpelaar, met nog de aanvulling dat hier heel veel zaken geregeld zijn in gewoonterecht of in het Presidium die niet in het reglement van orde staan. Het verzoek is om daarover meer duidelijkheid te scheppen en dit soort afspraken over twee woordvoerders eens met het Presidium te bespreken, of dit niet in het reglement van orde kan worden opgenomen. Dan kan er ook op worden gehandhaafd en dan gelden de regels ook voor iedereen.

De voorzitter: Ik stel voor dat u dat via uw voorzitter laat agenderen in het Presidium. Daar hoort het inderdaad thuis. Dat was het?

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Driessen namens de fractie van Forum voor Democratie.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Ik heb beloofd om het kort te houden en dat doen we dan ook, op dit onderwerp. Maar ik wil wel even kort van de tijd gebruikmaken om te vertellen of in ieder geval te verkondigen dat dit voorstel over Watersley graag is zoals wij dat willen zien. We hebben meermaals al in andere debatten aangegeven dat wij de overheid graag zien als financier en niet per se als subsidieverstrekker. Hoewel een klein deel van dit project bestaat uit subsidie, ik geloof van monumenten, dat is het kleinere deel, bestaat het grootste deel hier uit een lening die ook nog een keer gedekt is, waar we uiteindelijk weinig risico mee lopen. Dus complimenten aan hoe dit is uitgewerkt en hoe dit is aangevraagd, want op deze manier kan de Provincie veel meer met haar middelen dan alleen maar het geld weggeven.

Er is wel een klein punt dat ik tegenkom en dat zien we in meerdere stukken. De Provincie spreekt nog kort in het stuk van marktfalen. Ik wil toch nog even bij het College aandringen dat de manier hoe wij hier in de Provincie marktfalen betitelen, niet helemaal klopt met de economische definitie van marktfalen. Dat is namelijk niet zozeer de markt doet niet wat wij willen, maar de markt wordt tegengewerkt door een of andere marktmacht of externe effecten. Die externe effecten zijn vaak juist subsidies of heel grote bedrijven. Dus de markt doet niet wat wij willen, is niet per se marktfalen. Dat is gewoon: u bent het niet eens met wat de consument vraagt. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Driessen. Dan kijk ik even naar het College. Dan kunnen we direct beantwoorden. Dat is het geval. Ja? Ik geef als eerste het woord aan Gedeputeerde Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja, dank u wel voorzitter. Ik moet eerlijk zeggen, ik ben blij dat ik hier in het algemeen merk dat Watersley toch positief wordt opgevat, waarbij er natuurlijk wel altijd een paar vragen zijn. Ik persoonlijk ben ook bij Watersley geweest, samen met mevrouw Van Toorenburg naar aanleiding van de kritiek die wij toen gehoord hebben met betrekking tot zaken die speelden rondom het parcours. Ik heb toen de ondernemingsplannen bekeken, gesproken met de eigenaar en ik moet zeggen van mijn kant uit was ik heel erg positief over dat wat ik zag en ook over de plannen voor de ontwikkeling. Ik sta hier natuurlijk eigenlijk puur en alleen om te praten over de financiële mogelijkheden die er zijn. Dan wordt ook gesproken over de € 5 miljoen. Waarom pakken wij de € 5 miljoen? Ik heb het in de FEB-commissie ook al een keer uitgelegd. Dat is omdat we gezegd hebben dat de € 5 miljoen is noodzakelijk is om het project door te kunnen voeren, waarbij nog gesprekken lopen met de Rabobank. Nou, de Rabobank staat er principieel niet negatief in. Ze liggen momenteel in de commissie, maar we wilden niet het risico lopen dat mocht de Rabobank op een of andere wijze niet mee kunnen doen, dat we dan het project niet konden laten doorgaan. Dus daarom vragen wij de financiering aan voor € 5 miljoen en mocht de Rabobank mee doen, dan wordt dat omlaag gebracht naar € 2,5 miljoen. Dus dat wat dat betreft.

Er zijn natuurlijk ook vragen gesteld met betrekking tot natuur en de handhaving hierop. Nou, u begrijpt wel dat ik deze rollen graag gescheiden wil houden, want voorzitter dat hoort bij mevrouw Van Toorenburg thuis. Ik denk dat als iemand, wat ik gemerkt heb, ook in de gesprekken in Watersley, er direct en streng in zit, dat moet ik wel zeggen, dan is het mevrouw Van Toorenburg. Dus wat dat betreft, heb ik er alle vertrouwen in dat dat ook goed gaat.

Zoals ik al zei, de Rabobank is in een vergevorderde fase en dat is uitsluitend gebaseerd op de financiële bancaire toets die nog plaats moet vinden. Dus alle andere punten met betrekking tot natuur, daar ga ik dan even niet op in. Dan richting mevrouw Otten, wij verwijzen naar een tabel op pagina 7 van het Statenvoorstel, voor het overzicht van de zekerheden en het hypotheekrecht. Daarnaast maak ik graag duidelijk dat wij geen gebruikmaken van een incassobureau. Er wordt simpelweg bedoeld op een automatische afschrijving. Even kijken, de heer Loomans ...

De voorzitter: De beantwoording richting mevrouw Otten was klaar?

Gedeputeerde Roest: Wat zegt u?

De voorzitter: De beantwoording richting mevrouw Fischer was klaar?

Gedeputeerde Roest: Ja, voorzitter. Mocht ik ...

De voorzitter: Dan geef...

Gedeputeerde Roest: Mocht ik een of andere vraag overhoord hebben, dan wil ik ...

De voorzitter: Dan krijgt u dat vanzelf nu te horen.

Gedeputeerde Roest: Ik wil nog even zeggen en dat is misschien niet aan allen bekend, maar dat ik een hoorprobleem heb en dat het soms kan zijn dat ik een vraag niet helemaal meekrijg en dan verzoek ik u die vraag even te herhalen.

De voorzitter: Goed om dat even te blijven memoreren. Dank u wel. De heer Loomans, aan u het woord.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. U begon uw verhaal met te stellen dat u op bezoek geweest bent bij Watersley en dat u onder de indruk was van wat u daar allemaal gezien heeft. U heeft ook de natuur gezien. U heeft waarschijnlijk ook een mooi verhaal gehoord van de ondernemer van hoe hij daar zijn bedrijf wil runnen en hoe hij met die natuur om wil gaan. Maar heeft u ook iets op papier gezien waar die afspraken vastgelegd zijn? Misschien een vervolgvraag, bent u het met mij eens dat het geven van een lening aan een partij ook aangeeft dat wij als Provincie vertrouwen hebben in die ondernemer en dat dus die ondernemer, wat wij dan ook verwachten, zich aan de wet en aan alle beschermende maatregelen die er voor die natuur zijn houdt?

De voorzitter: Even voor de orde, mevrouw Van Toorenburg komt op een aantal punten die u noemde, denk ik, dadelijk ook nog even terug. Dus als het zaken zijn die deze Gedeputeerde laat liggen, dan kan het goed zijn dat mevrouw Van Toorenburg die dadelijk nog beantwoordt. Dus dat even terzijde.

Gedeputeerde Roest: Er zit een kleine link met de financiën. Misschien dat ik dat dan wel even nog goed kan toelichten. Het geld wordt natuurlijk in het bouwfonds gestort en dat betekent dat elke keer als daar dus gelden uitgehaald worden voor een bepaalde realisering, die op dat moment gedaan

wordt, dan wordt natuurlijk ook gekeken of het ook allemaal conform wet- en regelgeving is. Dat houdt natuurlijk ook de componenten die u noemt van de natuur in, want anders wordt het geld natuurlijk niet uitgekeerd, als het niet conform de afspraken is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, misschien weer een puntje van orde, maar misschien is het goed als de heer Roest dadelijk nog wel even specificeert waarom mevrouw Van Toorenborg dan op natuur terugkomt, want ik weet waarom mevrouw Van Toorenborg gaat antwoorden. Maar u gaf aan, ja mevrouw Van Toorenborg gaat natuurlijk over natuur en handhaving. Ik geloof dat dat in een portefeuille ergens anders zit, dus misschien is het wel goed, omdat u nu wat verwarring heeft gecreëerd, om te beargumenteren waarom mevrouw Van Toorenborg gaat antwoorden of dat mevrouw Van Toorenborg dat zelf doet. Dank u wel.

De voorzitter: Ik ga ervan uit dat na de eerste termijn alle vragen beantwoord worden en anders geef ik u nog graag de gelegenheid om uw vraag nog even te stellen.

Gedeputeerde Roest: Ja, voorzitter. Het is natuurlijk nooit de bedoeling geweest dat ik hier verwarring ga creëren.

De voorzitter: Nee, dat zouden we niet willen hebben.

Gedeputeerde Roest: Ik wil duidelijk zijn. Maar voorzitter, ik hoop dat ik de vragen zo afdoende beantwoord heb en dan anders in de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Fischer heeft een vraag.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Misschien heb ik het verkeerd gezien, maar hier staat toch twee keer eerste hypotheek. De ene keer voor alles en de andere keer voor een onderdeel. Een eerste hypotheek kan maar één keer gegeven worden. Zou u mij kunnen uitleggen waarom dat zo is?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dat heeft te maken met ... Ik had even de vraag niet helemaal goed verstaan. Sorry.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nou, hier staat dat het risico afgedekt is door een eerste hypothecaire inschrijving op de opstallen van Watersley. Nou ja, ik neem aan dat dat alles is en een stukje verderop staat een eerste en tweede hypotheek op de overige opstallen. Dus of er is meer dan die opstallen waar de eerste hypotheek voor verkregen is en daar komt een nieuwe hypotheek op, want twee keer een eerste hypotheek op hetzelfde kan niet.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Daar hebt u gelijk in. Maar er zijn ... Ik weet niet, bent u bij Watersley geweest? Er zijn heel veel opstallen en er is ook een gedeelte hypotheek op het klooster en dat allemaal. Dus in hoeverre dat dat 100% gescheiden is, maar het is in ieder geval zo, wat ik gezien heb in de stukken, dat de hypotheek voor € 3 miljoen goed gedekt is voor de Provincie voor het risico.

De voorzitter: Mevrouw Fischer nog?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nee.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Westen nog een vraag?

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Wanneer is het eigenlijk bekend wanneer de Rabobank ja of nee gaat zeggen en of wij dan € 2,5 miljoen of € 5 miljoen gaan uitlenen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Op dit moment is het zoals we dat noemen bij de afdeling Acceptatie, als ik dat zo even vrij mag zeggen. Daar ligt het op dit moment voor. Ik heb tot nu toe geen negatieve geluiden gehoord, dat ze het niet zouden doen. Persoonlijk zou ik zeggen, gezien de casus die er ligt, zou ik geen enkele moeite hebben met die € 5 miljoen vanwege het rendement dat we daarop kunnen halen, want ik denk dat het een van de betere investeringen is die we op dit moment, ook gezien de rentestand, als Provincie zouden kunnen doen. Maar op het moment dat de Rabobank ja zegt, dan kunnen en mogen we niet anders, ook weer in verband met het marktfalen, dan de Rabobank hierin meenemen.

De voorzitter: Een vervolgvraag, de heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Maar is dat dan voor de zomer, in het najaar? Heeft u enig idee wanneer we daar ja of nee op kunnen krijgen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Daar kan ik u geen antwoord op geven, om de doodeenvoudige reden dat ik niet in dienst ben van de Rabobank. Dus ik kan niet voorgrijpen wanneer zij de beslissing nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een vraag van de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Ik had nog een puur financiële vraag gesteld, omdat de Provincie Watersley heeft aangekocht voor € 3,8 miljoen en nu in de stukken staat vermeld dat de waarde van het terrein € 2,5 miljoen zou zijn. Daarom had ik de vraag gesteld, waar die € 1,3 miljoen gebleven is.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Voorzitter, daar moet ik op dit moment het antwoord op schuldig zijn, maar dat vind ik ook meer een technische vraag, waar ik niet à la minute op kan antwoorden, maar ik ben wel bereid het eventjes na te vragen, dat ik daar straks bij u even op terugkom.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Dank voorzitter. Voorzitter, sta mij ook toe om mevrouw Schmeets te bedanken. Ik vond het toch ook een indrukwekkend verhaal om hier zo maar even echt een lans te breken voor de natuur. Dat stel ik zeer op prijs. En ook diverse leden, ook al hebben we het in de commissie natuurlijk inderdaad al wel besproken, komen hier vandaag nog wel op terug. Ik denk dat de natuur strikt genomen het natuurlijk altijd verdient om daar waar er ook gelegenheid is, gewoon op terug te komen. Dus ik snap het wel, maar het is toch een beetje een dilemma, want we hebben heel strakke wet- en regelgeving waaraan iedereen zich moet houden. Het is niet zo dat wij met alle partners met wie wij contracten sluiten, of het nu een lening is of een ander contract, onderaan zetten: maar u moet zich wel aan alle wet- en regelgeving houden, anders treden we op. Dat doen we natuurlijk. Het is ook niet zo dat we als Provincie nu Watersley de gelegenheid geven om naar de Rabobank te hollen, de pinpas erin te doen en er valt € 5 miljoen uit. Integendeel. Het zal in fases gaan, dus wij zullen ook heel kritisch blijven volgen en daar hebben we zeker ook de partners uit de samenleving voor nodig, of het daar goed gaat, want dat vinden we belangrijk. Het is ook wel zo dat we weten dat deze mooie omgeving moet worden gedeeld door natuur en door alle mensen, waar vandaag ook door GroenLinks en door het CDA, maar ook door anderen, positieve dingen over gezegd zijn, hoe je die natuur ook als sporter kunt beleven. Het wil niet zijn dat je dat dan, omdat je het mag beleven, mag verwoesten. Je moet ook niet vergeten dat er nu natuurlijk gebouwen staan. Als we daar niets mee doen, vliegen daar straks vleermuizen, maar uiteindelijk stort het natuurlijk een keer in elkaar. Er moet dus ook iets fatsoenlijks mee gebeuren. Ik vind het ook belangrijk om hier te benadrukken dat ook ten aanzien van duurzaamheid en klimaatmaatregelen, er ook van alles aan gedaan wordt dat dat mooie monumentale pand zo wordt hersteld dat er straks, dat is de beweging, ook met de andere gebouwen die gerenoveerd worden, klimaatneutraal kan worden geleefd. Dat zijn dus ook allemaal dingen waar we naar kijken.

Dus kort en goed voorzitter, wij zullen heel kritisch kijken naar houdt iedereen zich aan wet- en regelgeving. De gemeente heeft hierin, laten we wel zijn, de belangrijkste taak. Wij treden graag samen op met organisaties om ons scherp te houden, als er dingen gebeuren die niet mogen, want ik zal echt, geloof me, de eerste zijn, dat als deze ondernemer ondanks mijn persoonlijke waarschuwingen aan zijn adres, toch een loopje neemt met het goed omgaan met de natuur, ja dan vindt hij echt de Provincie tegenover zich. Dat is niet iets wat ik hier in een addendum aan een overeenkomst hoeft vast te hechten. Hij zal echt tanden in zijn enkels voelen wanneer hij hier echt verkeerd bezig is.

De voorzitter: Dank u wel. Er is toch nog een vraag, begrijp ik van de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Uw antwoord is mij duidelijk, maar eigenlijk ook zeer onduidelijk. En waarom? Je kunt hier wel stellen, je zult iets voelen, wat dan ook, maar juridisch werkt het toch zo dat als er niets is vastgelegd dan kunt u uw tanden laten zien, maar u heeft geen poot om op te staan. Dus ik snap uw uitspraak niet, dat u zegt, oké ik voeg geen addendum toe. Dan kunt u ook niet bijten straks. Dat is mijn vraag. Waarop wilt u bijten, als niets is vastgelegd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, wij nemen als GS heel vaak besluiten waarin wij laten zien dat wij het niet accepteren dat mensen niet goed met onze natuur omgaan. Als iemand een paar bomen kapt, houtopstal vernielt, dan zijn wij als GS continu bezig om last onder dwangsom ... Als mensen het dan nog niet doen, komt zelfs last onder bestuursdwang om de hoek kijken. Gewoon omdat niemand in onze provincie gerechtigd is om zomaar de natuur te vernietigen. Daar hoeft ik niet een overeenkomst mee te sluiten. Als u, via de voorzitter, als lid van Provinciale Staten in wat voor een bedrijf of wat voor een situatie dan ook, de natuur verwoest, dan komen wij eraan en zeggen wij dat het hersteld moet worden. Wordt het niet tijdig hersteld, dan komt er een last onder dwangsom. Doet iemand dan nog niet mee, dan wordt het uitgevoerd of komen we met bestuursdwang om de hoek. Zo werkt onze wet- en regelgeving. We hebben gewoon een handhavingskader. Dat geldt voor iedereen en daarom kunnen wij als Provincie beslist onze tanden laten zien en niet alleen onze tanden laten zien, maar ook daadwerkelijk doorbijten.

De voorzitter: Voldoende, de heer Franssen? Nog niet. Toch nog een vervolgvraag, nog even.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nu snap ik uw antwoord pas, want u zegt dus in feite, er is genoeg regelgeving om te beschermen wat beschermd dient te worden. Dat kon ik niet afleiden uit het betoog dat u eigenlijk zonet maakte, maar nu is het mij duidelijk. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Het is inderdaad wel belangrijk om dan nog even met elkaar te delen, daarover hebben we het ook gehad in de commissie, omdat er natuurlijk altijd kaders zijn waaraan iedereen zich moet houden.

De voorzitter: De heer Westen en de heer Loomans staan nog te trappelen om een vraag te mogen stellen. De heer Westen, aan u het woord.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel. Kunt u ons in ieder geval toezeggen dat u ons op de hoogte houdt van de handhaving die daar straks gaat plaatsvinden? Zodat wij als Provinciale Staten daar in ieder geval de vinger aan de pols kunnen houden.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ik snap dat voorzitter. Zeker wanneer we ook financierder zijn, dan vind ik dat er een extra verantwoordelijkheid op ons ligt om heel goed op te letten, **dus dat kan ik toezeggen: als daar gekkigheid wordt uitgevoerd, dan zult u de eerste zijn die daarover van ons verneemt.**

Sta mij dan toe om toch nog een opmerking te maken, want dat was met name ook bij uw bijdrage, de bijdrage van de heer Westen. Wat natuurlijk op enig moment gebeurt, is dat ... Deze ondernemer heeft een aantal wegen afgesloten. Dat kwam ook vooral omdat niet alleen gerotzooid werd in een van zijn gebouwen, maar er was brandgesticht. Toen kwam hij bij de politie en toen zei de politie, ja beste vriend, het is allemaal leuk en aardig, maar als daar niet staat dat hier niemand mag komen, dan mogen mensen hier gewoon komen. Wat ik in alle eerlijkheid wel een beetje een bijzondere reactie vind, want niemand is gerechtigd om ergens brand te stichten. Maar laten we wel zijn, toen

heeft hij zich genoodzaakt gevoeld om te zeggen, hier mag u niet komen, om dit te voorkomen. Dit is dus eigenlijk een beetje een patstelling waarin de ondernemer terecht is gekomen, omdat hij juist zijn gebouw wilde beschermen.

De voorzitter: Dank u wel. Voldoende beantwoord?

De heer Westen (GroenLinks): Nog even een vervolgvraag.

De voorzitter: Ja, ga uw gang.

De heer Westen (GroenLinks): Wat is dan, wie is nu eigenlijk de eigenaar van die weg? Is dat de heer, de ondernemer of is dat de Provincie?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ik zou daar zo niet een twee drie een antwoord op kunnen geven, wie van een bepaalde weg eigenaar is. Volgens mij is het onze grond die we verpacht hebben. Dus ik zou zeggen, wij, maar als het een openbare weg is, is het de gemeente. Dat kan ik niet zo even uit de losse pols beantwoorden.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loomans.

Gedeputeerde Van Toorenburg: We mogen in ieder geval geen wegen afsluiten waar ook natuur moet zijn en mensen moeten kunnen lopen, kunnen wandelen en genieten van de natuur.

De voorzitter: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik heb een ordevoorstel voor de voorzitter. Wij vinden de beantwoording of de toezeggingen van de Gedeputeerde niet voldoende. We willen graag even werken aan een amendement en daarvoor vragen we een korte schorsing van vijf minuten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de Gedeputeerde of zij klaar is met de beantwoording.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ja, hoor. Jammer dat ik u niet heb kunnen overtuigen, maar goed het is zoals het gaat.

De voorzitter: Het is zoals het is. Misschien de cursus van de PVV van omgaan met teleurstellingen blijven volgen. Op verzoek van de fractie van de Partij voor de Dieren schors ik de vergadering voor vijf minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We hadden even een paar minuutjes meer nodig, maar dat zij zo. En ik geef als eerste het woord, indien gewenst, aan de heer Heldens, namens de fractie van de VVD. Daar is geen behoefte aan. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans, namens de

Partij voor de Dieren. En wellicht kunt u dan gelijk een toelichting geven op het amendement dat u gemaakt heeft – dat overigens als we spreken wordt afgedrukt, en zo dadelijk ook wordt uitgedeeld. De heer Loomans, aan u het woord.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter, dank u wel. Zoals al aangekondigd wordt op dit moment het amendement rondgedeeld waarin wij voorstellen – en ik lees het dictum maar even voor – dat GS erop toezien dat eerder aangebrachte schade aan wettelijk beschermde natuur- en landschapswaarden wordt hersteld, en bij toekomstige vergunningsaanvragen Wet Natuurbescherming en bestemmingsplanwijzigingen, dan wel omgevingsvergunningen, er nauwlettend op toezien dat wettelijke en door de Omgevingsverordening Limburg beschermde natuur- en landschapswaarden worden gerespecteerd. En die wordt inmiddels ingediend door de Partij voor de Dieren, 50PLUS, GroenLinks en de SP. En dan nog even een opmerking over de toegankelijkheid van het terrein. Want het College gaf aan dat het terrein gewoon open zou zijn voor iedereen die het wil betreden. Maar dat is niet terecht. We hebben bijvoorbeeld een mededeling gezien dat de mensen van het IVN niet welkom zijn op het terrein en daar een soort waarschuwing van gekregen hebben van de eigenaar. En bij het werkbezoek dat we zelf aan Watersley hebben gebracht, hebben we gezien dat er dus ook overal bordjes hangen dat het verboden toegang is. Alleen Vrienden van Watersley, die dus een soort ..., ja € 25 per jaar betalen, zouden toegang hebben tot het terrein. Dus het is een beperking, laten we dat maar zeggen. Dus de werkelijkheid ligt vaak in het midden, maar ik denk dat qua toegankelijkheid en openbaarheid van het terrein er nog wat te verbeteren is, laten we het dan zo zeggen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Ik kijk even naar de heer Van Bijnen, of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is het geval. Dan geef ik u nu graag het woord.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal kort zijn, ook in de tweede termijn. Ik wil wel nog even iets aangeven wat mij toch wel opvalt, ik heb dat daarnet ook aangegeven, dat het eigenlijk als hamerstuk door de meeste partijen is doorgeleid. Nu wordt het hier uitgebreid besproken, en volgens mij moet de volgende keer wel bij het Presidium aangegeven worden wat dan de reden is dat er toch een spreektijd wordt aangevraagd door bepaalde partijen. Het amendement heb ik hier voor me liggen, dat zullen we nog bespreken met de fractie, dus zal de Partij voor de Dieren tegen de tijd van de stemming zien hoe we daarin staan. Dank u wel.

De voorzitter: U weet dat dat direct na behandeling van het agendapunt is, hè? Ja, dank u wel. Dan geef ik nu het woord, indien gewenst, aan mevrouw Claessens namens de SP-fractie. Dat is het geval.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Dank u wel voorzitter. Volgens mij is elk Statenvoorstel een bespreekstuk als één partij het wil bespreken, ondanks het feit dat de rest van de partijen misschien zegt dat het een hamerstuk kan zijn. Ik geef mijnheer Van Bijnen misschien wel gelijk dat hij zegt dat we geen commissievergadering in de Staten over moeten gaan doen. Maar dat terzijde. Voorzitter, wij dienen het amendement van de Partij voor de Dieren mee in, want we zijn er toch niet helemaal gerust op met de toezeggingen van mevrouw Van Toorenburg – en dat ligt niet aan haar – dat alles goed geregeld is aan de voorkant. Iedereen moet zich in Nederland aan de wet houden en dat geldt voor de inwoners van dit land en dat geldt voor de overheid. Daar zullen we het straks ook nog over hebben. Maar we zijn er toch niet helemaal gerust op, gezien de dingen die in het verleden zijn

gebeurd. En daarom zouden we in ieder geval een oproep doen aan de ontwikkelaar, de eigenaar van het terrein, om alle openheid te betrachten in de verdere stappen van dit proces. Want een meerderheid is voor dit voorstel om het geld te verstrekken. Dat wordt dus aangenomen. Dus die oproep zou ik wel aan hem willen doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Claessens. Dan geef ik het woord, indien gewenst, aan mevrouw Fischer, namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel.

De voorzitter: Geen behoefte aan? Dank u wel mevrouw Fischer. Ik kijk even naar de heer Ijpelaar. Ja, aan u het woord, namens de fractie van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): We kunnen heel kort zijn. We hebben het amendement gezien en ik zal in lijn antwoorden met de beantwoording in de interruptie. Wij hebben er voldoende vertrouwen in dat de Gedeputeerde er met haar tanden bovenop zit en dat de juridische kaders voldoende zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Ik kijk even naar de fractie van GroenLinks, de heer Westen. Ja, aan u het woord.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik kan ook heel kort zijn. We hebben de natuur hoog in het vaandel staan, de natuur en biodiversiteit. En dat is ook de reden waarom wij het amendement van de Partij voor de Dieren mee indienen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westen. Ik kijk even naar de heer Driessen, heeft die behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan is hiermee een einde gekomen aan de tweede termijn van uw Staten. Er is nog één vraag overgebleven uit de eerste termijn en ik heb begrepen dat Gedeputeerde Roest daar het antwoord inmiddels op heeft. Dus aan u het woord.

Gedeputeerde Roest: Ja dank u wel, voorzitter. Er stond nog één vraag open, en dat was de vraag van mijnheer Loomans. Ik heb het even nagekeken en dat betreft de relatie ten opzichte van de erfpacht. Die erfpacht is € 3,8 miljoen, en Watersley verzoekt slechts één deel, namelijk het Natuurschoonwet NSW-deel, terug te kopen met een financiering vanuit het Restauratiefonds. Het restant blijft eigendom van de Provincie en kan Watersley in de toekomst alsnog ook terugkopen. De waarde van dat deel is ongeveer geschat op € 2,5 miljoen. De precieze waarde van dat gedeelte terugkoop moet nog definitief door onafhankelijke taxaties worden onderbouwd. En mijnheer Loomans, wij zien dat als een positieve ontwikkeling. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Er is een vraag. Is dat voor de Gedeputeerde? Gaat uw gang, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, we hadden gezegd dat het een hamerstuk was, dus we hadden geen spreektijd. Maar het is nog even een vraag naar aanleiding van het amendement. Want wat wij ons afvragen is: we nemen een besluit over de financieringsaanvraag en dan voegen we aan dat ontwerpbesluit een wens en bedenking toe met een oproep aan GS. Wij vragen ons af of dit kan, of dit juridisch gezien of wat dan ook kan, en wat de status daarvan wordt. En ik snap dat de

Gedeputeerde daar misschien niet direct op kan antwoorden, maar kunnen wij een oproep doen aan ons College in een wens en bedenking bij een ontwerpbesluit van een financieringsaanvraag? Dat is mijn vraag.

Gedeputeerde Roest: Voorzitter, in mijn optiek zijn dat twee verschillende zaken. En vandaag hebben we het hier over de financieringsaanvraag. En als u als Staten van mening bent dat er aanvullende zaken moeten komen, dan zou dat eigenlijk wat mij betreft in een nieuw voorstel moeten komen waarover de Staten dan zouden beslissen. Maar dat is mijn inzicht van op dit moment. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, inhoudelijk als ik naar het amendement kijk ben ik het ermee eens. Natuurlijk zal ik precies doen wat er staat, namelijk er nauwlettend op toezien dat aan die wettelijke en door Omgevingsverordening Limburg beschermde natuur- en landschapswaarden allemaal worden gerespecteerd. Maar het blijft natuurlijk een hele vreemde om die nu als een soort addendum aan een leningsovereenkomst te hangen – waarbij ik overigens ook niet de enige partner ben die moet toezien, dat is ook de gemeente. Dus ik moet het toch ontraden, los van het feit dat ik de inhoudelijke tekst steun, en dit ook zal doen. **Dus dat zeg ik graag PS toe: ik zal er heel strikt op toezien dat iedereen zich aan de wet- en regelgeving houdt.** Maar liever niet in een amendement aan een leningsovereenkomst. Daar heeft het geen plaats.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee komen wij aan het einde van de beraadslaging over dit agendapunt en gaan wij zo dadelijk over tot stemming. Allereerst komt het amendement in stemming en daarna komt het voorstel in stemming. De heer Claassen.

Mijnheer Claassen (PVV): Ja voorzitter, ik verzoek u vijf minuten te schorsen, gezien het antwoord van de Deputé op het amendement. Het amendement wat we pas net hebben gezien wil ik met mijn fractie even bespreken.

De voorzitter: Ik geef u daar zeker de gelegenheid toe. Ik schors de vergadering.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. En we hebben het samen even goed uitgezocht, om het allemaal zuiver via het Reglement van Orde te gaan doen. Er ligt nu bij mij een verzoek om het amendement in te trekken en dat te vervangen met dezelfde tekst in een motie. Maar dat kan ik alleen doen als uw Staten ermee instemmen dat we daarmee dus een derde termijn openen. Dus ik leg nu het verzoek aan u voor om dan in derde termijn de motie voor te lezen, zodat die in behandeling kan worden genomen. Maar dan wil ik ook graag iedereen ... Ik ben benieuwd, want we hebben het samen even ... Vast wel. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ik zou graag een stemverklaring afgeven. Mag dat?

De voorzitter: Graag.

De heer Heldens (VVD): De weg die hier bewandeld wordt is juist. Artikel 34 lid 1 zegt dat moties niet meer mogen worden ingediend als de beraadslagingen gesloten zijn. Dat is het geval. Maar met een punt van orde kan de Staten de orde overrulen. De VVD gaat tegen dat punt van orde stemmen, puur omdat dat een precedent schept dat het Reglement van Orde toch ondergeschikt is aan 'we doen wat we zelf willen'. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er een meerderheid is om het op deze manier te doen, en ik ga dat via hand opsteken doen. Wie is voor het voorstel Reglement van Orde? Wie is tegen dit voorstel? Er is duidelijk een meerderheid om het op deze manier te doen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans om ook even uit te spreken dat het amendement wordt ingetrokken en de motie even in te dienen. Aan u het woord.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. En sorry voor alle verwarring. Maar de motie heeft dezelfde tekst als het amendement. Het klopt in ieder geval: het amendement 136 trekken we in en er komt nu een nieuwe motie met zelfde tekst als het dictum van het amendement. Dus ik kan hem nog een keer voorlezen: dat GS erop toezien dat eerder toegebrachte schade aan wettelijk beschermde natuur- en landschapswaarden wordt hersteld, en bij toekomstige vergunningaanvragen *blablabla*, worden gerespecteerd. En het nummer van de motie weet ik nog niet.

De voorzitter: 2839 wordt dat.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dan zal hij waarschijnlijk <onverstaanbaar> uitgedeeld worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk of er behoefte is om daarop te reageren. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, bedoelt u met reageren: voor de stemverklaring?

De voorzitter: Dat had ik nog niet gevraagd. Dat vraag ik dadelijk nog bij de stemming.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké. Wij willen in ieder geval een stemverklaring afleggen.

De voorzitter: Dan houd ik daar alvast rekening mee. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ik wil graag reageren op de motie. De VVD-fractie zal tegen de motie stemmen, omdat moties indienen over iets wat al wet- en regelgeving is, waar de Gedeputeerde van zegt dat het geen enkele meerwaarde heeft, ja als we daaraan gaan beginnen dan kunnen we iedere vergadering wel honderd moties indienen. Dus daar doen we niet aan mee.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er behoefte is uit het College. Dat is het geval. Mevrouw Van Toorenburg, aan u het woord.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, ik was net heel specifiek in mijn toezegging en niet voor niets. Omdat ik niet kan toezeggen dat ik toezie op het herstellen van dingen waar de Provincie helemaal niet over gaat, waar de gemeente over gaat, waar de gemeente op toeziet. En wat blijkbaar, zo heb ik het begrepen uit de vergadering in de gemeenteraad en dat zijn wij hier niet, naar behoren is gebeurd. Dus dat is een beetje ingewikkeld. **Wat ik toezeg is dat ik er nauwlettend op zal toezien dat men zich aan de wet- en regelgeving houdt en dat ik er extra aandacht voor heb omdat ik het een kwetsbaar gebied vind omdat de Provincie daar financieel in zit.** Dat kan ik toezeggen. Dus strikt genomen zou ik de motie moeten ontraden, want er staat veel meer in waar ik helemaal niet over ga. **Maar ik zeg toe dat ik erop toezie.**

De voorzitter: Maar u ontraadt dus de motie?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ik ontraad de motie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heldens heeft een vraag aan u.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, een vraag aan de Gedeputeerde. Zegt de Gedeputeerde nu eigenlijk feitelijk toe dat ze haar werk zal doen conform haar wettelijke taken en plichten?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Vond ik heerlijk om nog een keer te zeggen, maar het is wel waar.

De heer Heldens (VVD): Ja. Nou, dat zijn we hier dus aan het doen vandaag.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is nu de beraadslaging over dit onderwerp afgesloten en gaan wij over tot stemming. Ik verzoek iedereen zijn plaatsen in te nemen, zodat de griffier dat ook goed kan volgen. Sorry, had ik iets over het hoofd gezien mijnheer Franssen?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Stemverklaring.

De voorzitter: Stemverklaring, ja ja ja. Nee dat komt, maakt u zich geen zorgen. Ik was nog aan de inleiding. Ja ja, u staat te popelen dat merk ik, dat hoor ik graag. Even voor de helderheid voor u: we gaan zo dadelijk weer digitaal stemmen, zodat we het ook allemaal zien. Dat helpt mij ook weer bij het tellen. We gaan eerst over het voorstel stemmen en daarna over de motie. Over het voorstel: heeft er iemand behoefte aan een stemverklaring bij het voorstel? Dat is: de heer Westen, mevrouw Fischer, de heer Franssen was als eerste, want die had het net al aangekondigd. Over de motie dan, niet over het voorstel. Mevrouw Claessens ook. Mijnheer Westen, gaat uw gang.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ondanks dat de ondernemer een mooi project heeft bedacht, vinden wij het behoud van de natuur en biodiversiteit veel belangrijker. Regels worden daar aan hun laars gelapt en men kan geen garantie geven dat het in de toekomst niet meer gebeurt. Daarom stemmen wij tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik ga straks logischerwijs voor de motie stemmen. Maar ik heb in mijn tekst informatie gevraagd over de hypotheeken en de uitgangspunten

van de risicoafdekking. En dat vind ik nog niet duidelijk genoeg. Dus ik ga voor de motie stemmen en tegen het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Het financieringsvoorstel zoals het er ligt is deugdelijk. Dat zouden we kunnen steunen. Maar we zijn toch nog niet voldoende overtuigd van de voorwaarden die daarvoor gesteld worden waar de ondernemer aan moet voldoen. Dus we gaan toch tegen het voorstel stemmen.

De voorzitter: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter, ook de Partij voor de Dieren zal tegen het voorstel voor het verstrekken van de lening stemmen. En dat heeft te maken met weer het feit dat het natuur is. We hebben de toezeggingen en de beantwoordingen van het College gehoord, maar het vervelende van de natuur is: als eenmaal de schade is toegebracht, dan duurt het minimaal een generatie voordat de situatie weer enige vorm van herstel vertoont. En dan kun je daarna wel optreden, maar dan is het nog steeds weer te laat. En we vinden eigenlijk dat deze ondernemer moet leren om eerst te denken en dan te doen. En de toezeggingen die we tot nu toe gekregen hebben, geven ons geen zekerheid dat dat zal gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond of er nog andere mensen zijn die een stemverklaring willen afleggen. Over het voorstel had u toch al een stemverklaring afgelegd, mevrouw Fischer?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja dat klopt, maar de mevrouw Fischer die hier staat niet. Die staat hier namelijk met dubbel S en ik heb maar betaald voor één. Dus dat moet eventjes gewijzigd.

De voorzitter: In de motie. Excuus dat dat in alle hectiek verkeerd is opgeschreven, maar uiteraard zal dat worden gewijzigd. Dank u wel. Dan gaan we nu over tot stemming. Als iedereen zijn plaats wil innemen. Ik geef nog even aan, wellicht ten overvloede, dat mensen die zich hadden afgemeld voor de vergadering uiteraard niet meestemmen. Maar ook de heren Van Caldenberg en Van der Valk, die hadden vooraf aangegeven dat ze bij dit onderwerp niet meedoen aan de beraadslaging en ook niet meedoen met de stemmingen. Daarmee komen wij uit op 42 Statenleden. En als het goed is, zien we dat zo dadelijk ook terug. Ik open nu de stemming. Terwijl de stemming nog loopt, ik had natuurlijk moeten zeggen dat wij stemmen over het agendavoorstel G-22-004 Statenvoorstel inzake financieringsaanvraag Watersley Sports en Talentpark te Sittard, in de brief van GS van 18-02-2022. De stemming is nog steeds geopend, dus dat is geen probleem. De stemming is nu gesloten. Het voorstel is aangenomen met 33 stemmen voor en 9 stemmen tegen. U kunt daar zien, en het wordt ook in de notulen opgenomen, hoe de stemverdeling is geweest. Dan breng ik nu in stemming ... En ik vraag even of er nog een stemverklaring gewenst is. En dat gaat over motie 2839. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, ik zou graag een stemverklaring af willen geven. Motie 2839, en ik ga ervan uit dat er geen nieuwere versie meer is dan de versie ...

De voorzitter: Alleen de naamwijziging. Alleen de naamwijziging van mevrouw Fischer.

De heer Heldens (VVD): Ja, ook dat. Maar in de motie staat: besluiten. En PS kan niet besluiten met een motie. Dat kan alleen met een amendement. Dus daar zit ook nog een vormfout in, als die wordt aangenomen. Dus wij stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Franssen.

De heer Heldens (VVD): Ja, ik kan er ook niets aan doen.

De voorzitter: Nee, scherp. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. In eerste instantie, dit voorstel ging natuurlijk over een financieringsaanvraag. Wij begrijpen dat de natuur en dergelijke erbij wordt genomen, maar naar aanleiding van de toezeggingen en de juridische kaders die er zijn op de punten waarin de motie naar vraagt, vinden wij voldoende zekerheid dat de natuur beschermd wordt, maar ook dat het financieringsvoorstel daadwerkelijk zoals voorgesteld aangenomen wordt. En daarom zullen wij tegen de motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, onze fractie heeft heel erg geworsteld. Want we vinden deze manier, op een financieringsvoorstel natuurvoorwaarden afdwingen, niet volgens de orde. Tegelijkertijd steunen we het dictum van de motie dat daar goed op moet worden toegezien wel. Maar dat is eigenlijk gewoon het werk van de Gedeputeerde. Dus hoewel wij de inhoud en dergelijke steunen, vinden wij de toezegging van het College voldoende en zullen wij tegen de motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. Dan breng ik nu Motie 2839 in stemming. De stemming is nu geopend. Ik zie dat 42 stemmen zijn uitgebracht, dus ik sluit nu de stemming. En ik constateer dat deze motie is verworpen, met 18 stemmen voor en 24 stemmen tegen.

7.2 GEWIJZIGD G-22-008 Statenvoorstel 2^e Wijziging Financiële verordening 2020, brief GS van 22-02-2022 (GS DOC-00232791)

De voorzitter: Daarmee komen wij bij agendapunt 7.2. GEWIJZIGD G-22-008 Statenvoorstel 2^e Wijziging Financiële verordening 2020, en de brief van GS van 22 februari 2022. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste graag het woord aan de heer Heldens, namens de fractie van de VVD.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, de VVD is akkoord met het voorstel.

De voorzitter: En dat in twee minuten. Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de heer Franssen, namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil het tien seconden langer maken dan mijn voorganger. We hebben het voorstel mee ondersteund en vandaar dat we het nu ook ondersteunen. En daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Caldenberg, namens de fractie van de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Beste collega's, goedemiddag. Ik dacht daarnet toen de heer Heldens hier was: ik ga snel naar de microfoon en maak een punt van orde. Maar ja, dat hij zo snel was kon ik ook niet bevroeden. Beste collega's, het voorstel dat hier voorligt beantwoordt voor een groot deel aan Motie 2808, aangenomen door deze Staten in december. En die wordt hiermee ook uitgevoerd. En dat betekent eigenlijk dat we de financiële spelregels van het College wat aantrekken als Provinciale Staten. Met name bij zaken buiten kader en bij zaken die groter zijn dan € 1 miljoen binnen dat kader, dat we toch als Staten ook wat zeggenschap willen hebben. En dat is hartstikke goed. Maar Motie 2808 zei nog iets meer. Die zei ook dat het ging over financieringen die daar cumulatief bij kwamen. We wilden graag dat die motie in zijn volledigheid werd uitgevoerd en het College heeft in het voorstel dat hier ligt dat nog niet naar volledigheid gedaan. En daarom willen we graag een amendement indienen om dat wel te doen. Daarover hebben we gesproken in de commissievergadering. En in de commissievergadering was de argumentatie van de Gedeputeerde: waarom we het niet zouden kunnen voorstellen zoals we het in de motie destijds hadden verwoord, dan kunnen wij ons werk niet meer doen. Toen dacht ik: laten we eens eventjes controleren of dat daadwerkelijk het geval is. En toen heb ik een overzicht opgevraagd van alle financieringen die de Provincie heeft onder de € 2,5 miljoen en dat blijkt op één A4-tje te kunnen. En het aantal dat onder de € 1 miljoen is, is veel lager dan het aantal financieringen tussen de € 1 miljoen en de € 2,5 miljoen. Bovendien komen ook nog een aantal van die financieringen tussen de € 1 miljoen en de € 2,5 miljoen met enige regelmaat terug omdat dat onderdeel is van de Regeling Grote Projecten. Maar een aantal niet. En daarvan vinden wij dat de financieringen boven de € 1 miljoen eigenlijk wel belangrijk genoeg zijn, cumulatief met subsidies of andere instrumenten of losstaand, voor ons als Staten om in ieder geval onze wensen en bedenkingen over te kunnen uiten. Daarom dienen we vandaag dan ook het amendement in. Overigens kan ik al mijn collega's aanbevelen om dat lijstje een keer te komen bekijken. U wordt er veel wijzer van kan ik u vertellen. Er staan heel interessante dingen op wat we financieren en wat we niet financieren. En vervolgens zeg ik daar verder niet al te veel meer over. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Dan geef ik nu het woord aan de heer Kuntzelaers, namens de Partij van de Arbeid. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het voorstel is een mooie uitwerking van de opdracht die de Staten gegeven heeft aan het College. De enige reden waarom ik hier nog met elkaar van gedachten wil wisselen is het amendement zoals dat ingediend is door de SP, namelijk of we die financieringen tussen de € 1 miljoen en € 2,5 miljoen wel of niet terug naar de Staten moeten brengen voor wensen en bedenkingen. En ik heb het lijstje van mijnheer Van Caldenberg even ingekeken. En die twijfel is bij mij nog niet weg. Ik kan niet meteen voluit zeggen: bij al die financieringen had ik heel graag gehad dat we hier met zijn allen nog een sessie houden zoals we die zojuist gedaan hebben over Watersley. Het gaat toch over 10 à 15 casussen die je dan per jaar zou toevoegen. Van de andere kant, bij die financieringen zaten er wel een aantal waar je meteen vragen bij had, bijvoorbeeld omdat er één partij was die met drie financieringen ruim cumulatief boven die bedragen uitkwam. Ik weet niet of we uit dat lijstje mogen citeren hier, maar laat ik dat even niet doen. Maar ik hoop graag van GS te horen hoe zij de werkbaarheid zien aan de ene kant van die discussie over die € 1 miljoen

tot € 2,5 miljoen. Aan de andere kant hoop ik van GS te horen of zij vinden dat de financieringen die daarin staan allemaal op dezelfde manier in de afgelopen jaren zijn behandeld en ook volgens de correcte methode. Want daar ontstonden meteen vragen bij mij. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Dan kijk ik eventjes naar de CDA-fractie. Had ik het goed begrepen dat u alleen de stemverklaring ... maar toch ook wel ... Mevrouw Depondt, aan u het woord. Excuus dat het me niet helemaal duidelijk was.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, ik begreep inderdaad dat daar wat onduidelijkheid over was. Maar het is uiteindelijk in overleg met de Griffie toch gewoon spreektijd geworden. Ja, de aanleiding is, zoals gezegd, de motie die door de SP is ingediend en een meerderheid heeft gehaald, naar aanleiding van het DSM-debat, vorig jaar. Wij hebben toen bij die motie tegengestemd, omdat wij eigenlijk ten principale vinden dat natuurlijk aan de ene kant PS haar kaderstellende en controlerende rol moet kunnen waarmaken. Maar aan de andere kant, als we kijken naar de omvang van de begroting van GS, dat wij een verlaging van de budgetten waarover GS zelfstandig kan beslissen, dat we de bedragen zoals hier genoemd daar eigenlijk niet bij vinden passen. Wij vinden dat GS financieel best wel wat handelingsruimte mag hebben om te kunnen handelen, passend bij de totale opgave waar we voor staan. Dus simpelweg, als je niet voor die motie was dan kun je ook niet voor dit stuk stemmen. Dan kunnen wij ook niet voor het amendement van de heer Van Caldenberg stemmen om het ook nog uit te breiden. Dus dat gaan we ook niet doen. Ik zit alleen even met een technisch dilemma. Het is volgens mij één beslispunt, maar er staan twee onderdelen in. En ons gaat het met name over de verlaging van de <onverstaanbaar> zeg maar, voor het College en niet over dat tweede punt bij artikel 11. Maar dat laat ik aan de voorzitter over hoe dat dan wellicht op te lossen is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Wageningen, namens de fractie van D66.

De heer Van Wageningen (D66): Met deze wijziging geven de Staten een passend krap mandaat aan het College om buiten reeds vastgestelde kaders geld uit te geven. Bovendien ligt deze regel nu, zoals het hoort, vast in een verordening van de Staten zelf. Een nieuwe, betere bestuurscultuur wordt bevorderd door checks and balances. Welnu, onze Staten brengen zichzelf met deze gewijzigde financiële verordening in stelling om besteding van publieke middelen beter te checken. En in de commissie FEB heeft u op ons aandringen toegezegd dat u uiterlijk in de begroting van 2023 met een voorstel komt voor hoe dan afgebakend wordt wat binnen en buiten een door de Staten vastgesteld kader is. D66 is tevreden met die toezegging en raadt u alvast aan om in het komende najaar met een strak voorstel te komen. Wat ons betreft is enkel het vermelden van een onderwerp in een begroting of in een beleidsstuk niet genoeg kader om er dan ook geld aan uit te geven. D66 heeft er actief aan bijgedragen om het zo ver te krijgen, en we staan nu dan ook achter het voorliggende besluit. Over het amendement: de lijst met waar de Provincie zijn geld aan besteedt kun je natuurlijk altijd achteraf wel zien. Dat staat dan in de begrotingswijziging. Twee of drie keer per jaar krijgen we die en dan kun je het achteraf nog wel controleren. Voor financieringen, dus niet voor de leningen en niet-revolverende middelen waar dit besluit over gaat maar voor financieringen, denken wij eigenlijk dat die grens van € 2,5 miljoen die nu in de regeling staat wel goed is. Het debat van zojuist geeft eigenlijk al aanleiding waarom we dat vinden. Die afweging moet vooral financieel zijn, met het oog op het goede beheer. Ook wel maatschappelijke meerwaarde, maar vooral op het financiële beheer. En dat is iets wat het College beter kan doen dan een politiek orgaan zoals de Staten.

De voorzitter: Dank u wel. Er is een vraag voor u van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, we hadden de casus Meerssen papierfabriek. En daar gaven we lening en subsidie. En alles bij elkaar was dat weer over het bedrag heen. Wat vindt de heer Van Wageningen van dat soort casussen?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Die gaat over cumulatie. Ja, het wordt heel lastig om een regel over cumulatie vast te stellen. Dat onderkennen we. Daarom hebben we daar zelf niet de nadruk op gelegd. Ons uitgangspunt als het om puur financieringen gaat heb ik zojuist gegeven. Die mag wat ons betreft zo blijven als die is. Maar over cumulatie wil ik graag de reactie van het College afwachten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Als ik het goed begrepen heb mijnheer Driessen ziet u af van de termijn? Dank u wel. Dan zijn wij aan het einde van de eerste termijn voor de leden van de Staten. Ik kijk even naar de Gedeputeerde of die meteen kan reageren. Dat is het geval. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja, dank u wel voorzitter. De financiële verordening is naar aanleiding van emotie aangepast. En in de commissie hebben we daar natuurlijk ook uitgebreid over gesproken. En wij ontraden het amendement van de SP ...

De voorzitter: Maakt u uw zin even af. Want?

Gedeputeerde Roest: Ja, dan moet ik wat dingen ...

De voorzitter: Oké. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja. Nou dacht ik dat ik iets verkeerd gehoord had. De financiële verordening is aangepast naar aanleiding van emotie?

Gedeputeerde Roest: De motie die toen is ingediend, daar hebben we de financiële verordening op aangepast. Dus als ik dat niet helemaal juist zeg mijnheer Van Caldenberg, dan hoop ik dat u mij dat wilt vergeven.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, als het naar aanleiding van één motie is, dan is dat toch iets heel anders.

De voorzitter: Gedeputeerde, gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Roest: Ja. De reden dat wij dit amendement ontraden is omdat hierdoor, en dat is een groot probleem, de doorlooptijd van de besluitvorming aannemelijk langer wordt en meer dan drie maanden. Sommige financieringsaanvragen zullen dan teruggetrokken worden. Met name voor kleinere partijen wordt een hogere drempel opgeworpen. En, mijnheer Van Wageningen wees er ook

al op wat voor een discussie we net gevoerd hebben, we hebben het lijstje rondgestuurd. Dat betreft ongeveer dertien van de zoveel projecten die in de financieringsaanvraag erboven over gaan. En het zou dan voor veel mensen, met name ook vaak kleinere partijen, een onmogelijke opgave worden om met die financiering drie maanden te wachten.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Kijkend naar dat lijstje van dertien partijen die dan tussen die € 1 miljoen en € 2,5 miljoen vallen – en ik hoor u zeggen: voor de kleinere partijen daartussen is dat een probleem – zou u mij kunnen duiden wie in dat lijstje van de dertien dan voor u een kleinere partij is? Want daar zitten toch echt heel grote jongens tussen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Dan wil ik dat misschien iets aanpassen, in die zin dat ik niet direct de kleinere partijen bedoel. Maar wel dat het met een bepaalde financiering te maken heeft die dus een invloed heeft waarop binnen dat bedrag een heel groot belang speelt.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan nog een tweede vraag over datzelfde lijstje. Er staat één partij in die drie financieringen heeft gekregen, die daarmee cumulatief boven het bedrag van € 2,5 miljoen uitkomt. Wat vindt u van de situatie dat er bedrijven zijn die in meerdere tranches een bedrag aanvragen voor een lening die uiteindelijk boven die € 2,5 miljoen, die drempel, uitkomt?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: U wijst nu op een financiering uit de verstrekte lijst, die dus cumulatief boven de € 2,5 miljoen uitkomt. En deze is ook aan uw Staten voorgelegd volgens de huidige regels in de verordening.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dus in de lijst die ons is toegestuurd zitten bedragen onder de € 2,5 miljoen die wel met ons gesondeerd zijn. Dus kunt u dan zeggen hoeveel van die bedragen tussen de € 1 miljoen en € 2,5 miljoen uiteindelijk niet met ons gesondeerd zijn?

De voorzitter: Tot slot de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dan zou ik even naar rechts moet kijken om naar dat lijstje te vragen, wat dat is. En dan zou ik daarop terug moeten komen.

De voorzitter: Nee, we hebben ook nog een tweede termijn. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de Gedeputeerde zegt: kleinere partijen kunnen we dan niet financieren. Maar partijen die een financiering lager dan € 1 miljoen krijgen, daar komen we niet aan. Daar veranderen we ook niets aan, die kunnen hun gang blijven gaan, dat kan gewoon gebeuren, die kunnen dat gewoon doen. En in totaal, niet per jaar maar in totaal, zijn het veertien à

vijftien financieringen die groter zijn dan dat miljoen. Dus dat is er een of twee per jaar, waarvan ook nog een groot deel via de Regeling Grote Projecten hier komt. Dus wat is er voor u precies niet werkbaar?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ik denk natuurlijk niet alleen aan de werkbaarheid van GS, maar natuurlijk ook aan de werkbaarheid van PS. Dat betekent dat wij over die financieringen hier het hele traject moeten doorlopen, waardoor je dus een vertraging krijgt van ongeveer drie maanden voor die financiering. En dat daar hier ook uitgebreide discussies over gevoerd moeten worden. En de vraag van mijn kant is dan, ook de hele discussie net aanhorende, kunt u zich voorstellen dat u zichzelf dat aandoet?

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, nu komen we op het punt dat het gaat over 'wij willen iets kunnen doen als College en misschien iets doen wat u als Staten politiek niet wenselijk vindt'. En dat is nu net datgene waar we de teugels een beetje over wilden aantrekken. Ik hoop dat u dat snapt. Mijn vraag aan u is eigenlijk veel meer: die een of twee voorstellen per jaar, als er nu echt eentje bij zit waar spoed bij is, dan is er in deze Staten altijd nog wel iemand te vinden die zegt: kan het sonderend Presidium, er is spoed bij, het móet. Maar ik geloof niet dat we met die drie maanden dan heel grote problemen hebben. Ziet u dat ook?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Nou mijnheer Van Caldenberg, zoals u dat formuleert zie ik het dus niet. Ik kan daar geen ander antwoord op geven. Dus ik denk ook dat we ervan uit moeten gaan dat we ook een wederzijds vertrouwen moeten hebben, want we moeten wel goed letten op de rollen die wij allemaal hebben binnen dit bestel.

De voorzitter: Dank u wel. Voordat ik de heer Heldens het woord geef richting de heer Van Caldenberg: het is natuurlijk niet mogelijk dat we hier gezamenlijk vandaag een verordening zouden wijzigen, om via het Presidium te zeggen: doe het bij 'een' voorstel daar maar niet. Maar dat snapt u uiteraard zelf ook. Nee, dan begrijpen we elkaar goed. Ja, dan is aan u het woord.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, een vraag aan de Gedeputeerde. Begrijp ik de reactie van de Gedeputeerde goed als ik hem hoor zeggen: de voordelen van dit amendement zijn zeer gering en die wegen niet op tegen de nadelen, en dat is de werkbaarheid voor zowel ons als de buitenwereld? Heb ik dan de essentie te pakken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Mijnheer Heldens, ik zou het niet mooier kunnen formuleren.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, dan heb ik het begrepen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Depondt had nog even een vraag in mijn richting. U worstelt ermee dat het natuurlijk een Statenvoorstel is waar twee kleine wijzigingen ..., of 'kleine', twee wijzigingen, laat ik niet daarover oordelen. Eentje in artikel 5 waarmee u het oneens bent en eentje in artikel 11 waar u het eens bent. Maar het is inderdaad één voorstel. Dus het is aan u en uw fractie om daar een afweging over te geven. Maar wellicht kunt u dat in ieder geval in een stemverklaring nog eens duidelijk maken. Wellicht helpt u dat een beetje. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Een vraag aan de heer Satijn. Kunt u...

De voorzitter: Ik ga ervan uit: Gedeputeerde Roest?

De heer Van Wageningen (D66): Gedeputeerde Roest. Excuus aan iedereen. Aan de Gedeputeerde Roest. De vraag: kunt u misschien nadenken of u een toezegging kunt doen over een deel van het amendement dat gaat over cumulatie? U heeft eerder al aangegeven dat er andere ingewikkelde zaken zijn in het samenspel tussen Staten en College, namelijk wat is wel en niet binnen kader? Daar kom ik later met een plan over. Als u die cumulatie bij dat plan zou kunnen betrekken, als u dat zou kunnen toezeggen, dat zou wel veel verhelderen en het zou ook het spel tussen Staten en College, waar we allemaal eigenlijk voor staan, kunnen verhelderen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Misschien dat dit iets verduidelikend werkt mijnheer Van Wageningen. Er werd daarnet verwezen naar de lijst, en daar zitten twee condities binnen SIS 3.0 waardoor leningen voorgelegd kunnen worden aan PS, ook al zijn ze beneden de € 2,5 miljoen. Dit gebeurt bij stapeling. Dit is daarom ook gebeurd bij de financiering van onder andere die op de lijst staat van de Raad van Arbeid-gebouw. Daarnaast gebeurt het ook als de lening politiek gevoelig wordt geacht. Dit is daarom ook gebeurd bij bijvoorbeeld de derde financiering van Toverland. En twee oude leningen waren toen al nagenoeg afgelost, dus dat alles was binnen het totaal van € 2,5 miljoen. Daarom wil ik dan ook meegeven om ook hiernaar te kijken, dat het op die manier ook kan.

De voorzitter: De heer Van Wageningen, voldoende toezegging?

De heer Van Wageningen (D66): Als het een toezegging is, maar u formuleert het eigenlijk als: de praktijk is al zo. Maar het is wel zo dat we graag ook wat regeltjes zien. Als het enigszins kan willen we het graag in regeltjes vatten, omdat het voor de checks and balances belangrijk is. Dus als u zegt dat de uitvoering al goed is, om die goede uitvoering inderdaad ook in een regeltje vast te leggen. Als u daarover wilt nadenken dan zou dat wat ons betreft een goede zaak zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, **ik kan toezeggen dat wij ons houden aan datgene wat staat in de Sturing in Samenwerking.** Daar staat het namelijk al omschreven.

De voorzitter: Dank u wel. U was daarmee denk ik aan het einde van uw beantwoording?

Gedeputeerde Roest: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ja. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Heldens? Niet. De heer Franssen? Ook niet. De heer Van Caldenberg? Er is behoefte bij mijnheer Van Caldenberg. Gaat uw gang.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, als ik de beantwoording gehoord heb dan zijn de argumenten van het College nog steeds dezelfde: wij kunnen zo niet werken en de doorlooptijd is een probleem. Nou, die werkbaarheid is echt flauwekul. U krijgt een of twee voorstellen per jaar die u extra aan ons moet voorleggen. Misschien leidt dat er ook nog eens een keer toe dat u beter gaat nadenken over of we dit soort zaken wel moeten financieren. Want we hebben uiteindelijk ook nog met zijn allen een financiële opgave met elkaar te doen in deze Provincie, als het gaat over onze immunisatiereserve en noem maar op. Dus als we daarnaar kijken, dan kunnen we daar ook nog wat beperkingen in die zin opleggen. Als het gaat over die doorlooptijden, u kunt altijd het vertrouwen ophalen bij de Staten om eens vooraf een keer met ons te sonderen wat we daarvan vinden. Dat kan via een Presidium. Dat hoeft niet concreet vastgelegd te worden, maar als u daar een goed gevoel bij heeft dan kan er van alles sneller gebeuren. Desnoods passen we het ook nog zo aan dat we dat in de procedure inbouwen als het aan mij ligt. Maar er hoeft geen enkel bezwaar te zijn om dit niet te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord, als daar behoefte aan is, aan de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het helpt altijd als je nog net voor een vergadering nieuwe lijstjes krijgt waarin iedereen weer nieuwe informatie op mag halen. Dan ontstaat er vanzelf chaos. De vraag die voor ons nu nog overblijft is eigenlijk: er werd gesteld door het College voor zaken die spannend zijn, of in ieder geval lijken te schuren: daar komen we sowieso op terug. De Raad van Arbeid werd genoemd, de financiering in Toverland werd genoemd. Daarmee lijkt, tenminste als je naar de lijst kijkt, het College inderdaad vaak terug te komen daar waar het spannend wordt. De enige vraag die dan overblijft is: hoe borgen we dan dat het ook niet bij het goedvinden of een onderbuikgevoel van het College blijft hangen. Maar dat we dat dan vangen, en misschien zoals de heer Van Wageningen het ook zei, in een vaste regel. Ik ben nog zoekende en ik heb daar het antwoord nog niet op. En ik hoor graag hoe we daar met zijn allen tot een wijs besluit komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar mevrouw Depondt. Niet, geen behoefte aan. De heer Van Wageningen. Ook niet. Daarmee komen we aan het einde van de tweede termijn van uw Staten. Ik kijk even of er behoefte is voor de Gedeputeerde voor een reactie. Dat is het geval. Dan geef ik aan u het woord.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb er natuurlijk daarnet al wat over gezegd. Dat de huidige vaste regel is dat GS besluiten die wij gevoelig achten voorleggen aan PS. En politieke gevoeligheid is natuurlijk heel moeilijk vast te leggen. Dit vraagt dus natuurlijk ook vertrouwen in ons oordeel. We gaan hier uiteraard heel voorzichtig mee om. En bovendien is voor ons het vastgestelde kader SIS dat u heeft vastgesteld, leidend. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslaging en gaan we over naar de stemming. Allereerst zo dadelijk stemming over het amendement en daarna over het

voorstel. Ik kijk even of er een stemverklaring wenselijk is. Dat is het geval bij de heer Heldens. Gaat uw gang.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag namens de VVD-fractie een stemverklaring afgeven over het amendement van Van Caldenberg. Wij zijn blij met het voorstel zoals het is. Het amendement gaat ons in die zin net wat te ver. De voordelen, die sympathiek lijken, wegen niet op tegen de nadelen. En ook het argument wat wij zojuist gehoord hebben van we moeten heel voorzichtig zijn vanwege de immunisatiereserve is een kulargument, want leningen kunnen ook onderdeel zijn van de immunisatiereserve. Dat is gewoon activa. Dus wij stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel. En er volgt nog een stemverklaring. Gaat uw gang.

De heer Smeets (SVL): Ik zou graag even een schorsing willen aanvragen voorzitter, als het nog kan. De stemverklaring van de heer Heldens is net geweest, maar onze fractie heeft behoefte aan een kort overleg.

De voorzitter: En hoelang heeft u daar behoefte aan?

De heer Smeets (SVL): Vijf minuutjes.

De voorzitter: Vijf minuten? Dan schors ik de vergadering nu voor vijf minuten.

De heer Smeets (SVL): Dank u wel.

[SCHORSING]

De voorzitter: Mijnheer Smeets, volgens mij heeft u voldoende tijd gehad. Mag ik dan iedereen verzoeken zijn plaats weer in te nemen. Ik heropen de vergadering. Ik wacht nog heel even tot ook mevrouw Fischer haar plek gevonden heeft. Ik zou alle leden graag ook willen verzoeken hun plaats in te nemen, en dat we zo dadelijk overgaan tot stemming. Maar niet alvorens ik eerst de heer Smeets het woord heb gegeven. Gaat uw gang.

De heer Smeets (SVL): Ja dank u wel, voorzitter. Ik wil namens de SVL-fractie een stemverklaring afgeven. De beantwoording in tweede termijn en eerste termijn van GS heeft ons niet overtuigd over de uitvoerbaarheid. En wij willen onze taak als volksvertegenwoordiger serieus nemen, dat heeft ons de afgelopen periode wel geleerd. Dus wij verlenen GS een gunst en we zullen voor het amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog even voor alle helderheid. Het amendement is gewijzigd op één punt en daarom is het straks het Gewijzigd amendement 137. En toegevoegd is: medeondertekening van de Partij voor de Dieren, ondertekend door mevrouw Plusquin. Dat is de enige wijziging. Inhoudelijk is er aan het amendement verder niets gewijzigd. Ik kijk even of er nog iemand anders over het amendement of over het voorstel een stemverklaring heeft. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Het is een lastige voor D66, omdat we graag strakke afspraken tussen College en de Staten willen. Op een voor ons belangrijk punt is zojuist een toezegging gedaan.

Ik wil graag nog eens nalezen hoe die toezegging luidt en daar gaan we ook echt wel op toezien. Voor het amendement als zodanig stemmen we niet zoals het er nu ligt, omdat daar ook een grens van € 2,5 miljoen voor revolverende investeringen wordt teruggebracht naar € 1 miljoen. We denken dat dat te veel slagkracht bij het College vandaan haalt, waar we wel een slagkrachtig bestuur nodig hebben. Ik denk ook overigens dat Limburg en het politieke proces daar niet veel beter van worden. Dus wij stemmen tegen dit amendement.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk of er nog andere behoeftes zijn voor een stemverklaring over óf het amendement óf het voorstel. Dat is niet het geval. Dan gaan we nu over tot stemmen. En als eerste is aan de beurt: het gewijzigd amendement 137. Ik open hierbij de stemming. Ik zie dat alle 44 aanwezigen hun stem hebben uitgebracht, dus ik sluit hierbij de stemming. Het amendement is aangenomen met 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Dan gaan wij nu over tot het voorstel. Aan de orde is het gewijzigd en het geamendeerde Statenvoorstel 2e Wijziging Financiële verordening 2020 en de brief van GS van 22-02-2022. Ik open nu de stemming. Ik zie dat alle 44 aanwezigen een stem hebben uitgebracht, dus ik sluit nu de stemming. Het voorstel is aangenomen, met 32 stemmen voor en 12 stemmen tegen. Dan komen wij nu op een punt waarop wij denk ik allemaal uitzien naar de lunch. En ik denk, als wij daar ongeveer een drie kwartier tijd voor nemen, dat ik dan de vergadering om 13:10 uur heropen. De vergadering is geschorst.

[SCHORSING]

7.4 GEWIJZIGD G-22-006 Statenvoorstel Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en stel agendapunt 7.4 aan de orde. De oplettende kijker die het vanmorgen niet heeft meegekregen ziet dat ik 7.3 heb overgeslagen maar dat komt doordat dat vanmorgen door het Presidium van de agenda is gehaald. Vandaar dat we nu aankomen bij agendapunt 7.4 GEWIJZIGD G-22-006 Statenvoorstel Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste het woord aan mevrouw Koopman namens de fractie van de VVD.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Dank u wel voorzitter. Door recente ontwikkelingen binnen dit huis, en dan doelend op de vaststelling van de nieuwe financiële strategie in GS 11 januari en uw eerste bespreking hiervan in de commissie FEB van 21 januari jongstleden, is de keuze gemaakt om structureel wettelijk verplichte opgaven ook structureel in een meerjarenraming te verankeren. Daarnaast behoort het beheer van natuurgebieden tot de wettelijke taken van de Provincie. Dit is natuurlijk zo sinds dat het natuurbeleid gedecentraliseerd is. De natuur, buiten de Natura 2000-gebieden, beslaat zo'n 25.000 hectare en dat wordt naar onze mening nauwelijks onderkend. Verstevinging Natura 2000 is dan ook kijken of je rondom die gebieden vanuit de 25.000 hectare kunt opplussen. Niet in hectares maar in kwaliteit, misschien zelfs herbestemming. Hier natuur weg om daar natuur erbij te leggen om zo de Natura 2000 meer kans te geven. De VVD is benieuwd of de Gedeputeerde kansen in het opplussen in kwaliteit ziet. Daarbij komen nu ook de door de minister voor Natuur en Stikstof, Van der Wal, op 1 april gepresenteerde hoofdlijnen van de gecombineerde aanpak van natuur, water en klimaat in het landelijk gebied en van het bredere stikstofbeleid. In deze aanpak zijn vier doelen opgenomen en een van deze doelen is natuurherstel en -verbetering. In overeenstemming met de vereisten van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn VHR is het voorkomen

van verslechtering en het realiseren van een gunstige staat van instandhouding van de natuur een continue verplichting. Het tegengaan van verslechtering moet te allen tijde geborgd zijn. Met de door de minister voorgestelde integrale aanpak worden daarnaast richting 2030 onvermijdelijke stappen gezet naar het op termijn bereiken van instandhoudingsdoelen. Vooralsnog is er nog geen verplicht tijdspad gekoppeld aan het VHF-doelbereik. En verder volgt op korte termijn een voorstel van de Europese Commissie naar aanleiding van de Europese biodiversiteitsstrategie, met daarin mogelijk ook wettelijk, bindende tussendoelen voor 2030 en 2040 geformuleerd. Naast nakomen van wat er vanuit de wet verwacht wordt, is een goede financiële begroting, en een goede raming, hetgeen wat ons betreft tot een onderdeel van behoorlijk bestuur behoort. Kort gezegd, in feite is het zo dat je die Natuuropgave moet doen om dan later geconfronteerd te worden met een financieel probleem, dat is wat de VVD betreft natuurlijk geheel onwenselijk. En misschien klonk dit alles vrij links en ik sluit dan ook graag even af met een rechtse directe. Immers om de economie te laten floreren en de maatschappelijke initiatieven te kunnen laten groeien en bloeien, moet de natuur in ieder geval in de basis op orde zijn. De VVD wil Nederland van het slot. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koopman. Ik had even verzuimd mede te delen, en dat doe ik alsnog even, dat de heer Nijskens vanmorgen in het Presidium heeft aangegeven vanwege de belangen niet mee te beraadslagen aan het agendapunt en straks ook niet mee te stemmen. Bij dezen heb ik dat rechtgezet. Dan geef ik nu het woord aan de heer Vincken namens de fractie van SVL.

De heer Vincken (SVL): Dit Statenvoorstel heet 'gewijzigd'. Dat is feitelijk wel correct maar de enige wijziging bestaat eruit dat de tekst in het voorstel in overeenstemming gebracht is met de eenminuut-versie, wat in het oorspronkelijke stuk tot mijn verbazing niet het geval was. Nu wordt gevraagd om bij de begroting van '23 de tekorten tot '30 mee te wegen en niet in het algemeen bij de begrotingsdiscussie. Is deze wijziging alleen het herstellen van een fout of moet ik er een andere betekenis aan gaan toekennen? Betekent de nieuwe formulering dat we bij het vaststellen van de begroting '23 geen beslissingen nemen over de tekorten in de jaren '24 tot en met '30? Een concrete vraag is dat. Verder lijkt het alsof dit voorstel geschreven is toen de Nederlandse Staatskas nog overliep, toen de inflatie nog 1,7% was, toen de rente op de kapitaalmarkt nog negatief was. Toen er geen fondsen gevuld hoefden te worden voor de klimaatverandering en voor de stikstofreductie van respectievelijk € 35 en € 25 miljard, € 25 miljard is € 25 miljoen. Toen de belasting in box 3 nog niet ter discussie stond. Allemaal kostenposten voor de Nederlandse Staat. De situatie van de landelijke financiën zal zeker zijn weerslag hebben op de provinciale middelen. Enkele maanden geleden hadden we ook nog niet in de gaten dat de landbouwgronden voor onze voedselvoorziening wel eens nog belangrijker zouden kunnen worden. En natuurlijk wordt de klimaatverandering in dit stuk door CO₂-emissie er weer bijgesleept. Afgezien van het feit dat er gerede twijfels zijn aan de oorzaken van de klimaatverandering, moet je nu toch wel erkennen dat de verlaging van die CO₂-emissie mondiaal een totale mislukking aan het worden is. De stelling dat er door CO₂ meer stormen, meer droogtes en overstromingen in de beheerde gebieden de biodiversiteit gaat bedreigen, achten wij onbewezen. In de commissie heb ik aangegeven dat een voor de hand liggende oplossing om de kosten te beperken het beperken van de Ontwikkelopgave is. Ik val helaas in herhaling, want ik had de indruk dat dat toch niet echt overkwam. Op bladzijde 11 van het voorstel wordt duidelijk gesteld dat het al een probleem wordt om het bestaande areaal fatsoenlijk te beheren. De natuurbeheerders geven aan dat ze niet meer zullen meewerken aan de ontwikkeling van nieuwe natuur als enkel de storting uit het Provinciefonds beschikbaar wordt gesteld. Op bladzijde 21 van dit voorstel wordt opgemerkt dat het

groter oplopend tekort het gevolg is van een steeds groter areaal dat wordt beheerd ten gevolge van het realiseren van de Ontwikkelopgave.

De voorzitter: Dit is volgens mij een mooi moment om even een interruptie te stellen.

De heer Vincken (SVL): Omdat ik al een vermoeden had daarover ...

Mevrouw Schuuring (PvdA): Dat heeft hier inderdaad mee te maken. In het stuk wordt aangegeven dat de Ontwikkelopgave nog zo'n 1.000 hectare bedraagt. We hebben natuurlijk al veel meer hectaren binnen het Nationaal Natuurnetwerk. Mijn vraag is eigenlijk of u enig idee heeft hoeveel het niet uitvoeren van de Ontwikkelopgave zou besparen of hoeveel het tekort daardoor kleiner zou worden?

De voorzitter: De heer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Ja, dat lijkt me een vrij eenvoudig rekensommetje. Ik denk dat je voor landbouwgrond ongeveer € 6 betaalt per vierkante meter. Een hectare is dus 60.000. 1.000 hectare is dus € 60 miljoen.

De voorzitter: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja ik zou daar graag een alternatief sommetje tegenover willen stellen. Ik weet dat de heer Vincken daarvan houdt inderdaad. Wij hebben volgens mij, maar de Gedeputeerde mag mij straks corrigeren als dat niet klopt, zo'n 37.000 hectare in beheer, wat wij oorspronkelijk hebben gekregen en wat daaraan is toegevoegd dat volgens de Ontwikkelopgave al is uitgevoerd. En daar zou dan nog eventueel 1.000 hectare bijkomen. Als je dan uitgaat van de kosten die oplopen tot € 15 miljoen dan zou 1.000 hectare zo'n € 225.000 schelen. Dan zijn we nog lang niet bij de € 9 miljoen waar we nu voor aan de lat staan.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Ik begrijp uw opmerking eigenlijk niet helemaal, omdat de aanschaf van de landbouwgronden nu toch ook al een kostenpost is. U hebt het alleen over beheer denk ik hè?

De voorzitter: Normaal is het twee keer maar u wordt een vraag gesteld.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja. De aankoopkosten zitten niet in dit potje, in ieder geval is dit niet bij dit besluit meegenomen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Vincken gaat u verder.

De heer Vincken (SVL): Ik wou toch nog graag even reageren op uw interruptie. U heeft het erover dat het niet in dit potje zit, maar in de commissie hebben we het ook gehad over het woord ontschotten waar ik een speciale betekenis aan gehecht heb. Maar maken we het niet nodeloos ingewikkeld door gewoon allerlei gelden extreem te labelen? Kijk als er € 60 miljoen uit één potje minder geïnvesteerd hoeft te worden, dan kun je dat toch opvangen in een ander potje denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

De heer Vincken (SVL): Oké. De Gedeputeerde heeft mij in de commissie er niet van kunnen overtuigen dat stoppen met de ontwikkeling van nieuwe natuur niet mogelijk is. Er kan wel sprake zijn van afspraken, maar er is geen sprake van de resultaatverplichting met betrekking tot de Ontwikkelopgave. Verder is het mijns inziens niet correct dat wij nu, terwijl onze zittingsperiode over minder dan een jaar afgelopen is, beslissingen nemen die financiële gevolgen hebben voor de komende acht jaar.

De voorzitter: Dit is misschien een moment om even een vraag te beantwoorden van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik vroeg mij af waar de heer Vincken de opvatting vandaan haalt dat wij niet verplicht zijn om de Natuuropgave te completeren of af te ronden.

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Ik heb niet het idee dat ik gezegd heb dat wij de Natuuropgave niet hoeven af te ronden. Ik heb alleen gezegd dat er misschien wel afspraken zijn en dat daar een inspanningsverplichting aan verbonden is en geen resultaatverplichting. Dus volgens mij is er niets mis mee om even € 60 miljoen te besparen door het aankopen van landbouwgrond voor natuur te stoppen. Misschien wel tijdelijk.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Even voor de helderheid: het Rijk heeft zich aan de Europese Habitatrichtlijn te houden. Het Rijk heeft wel degelijk een resultaatverplichting, namelijk het aanleggen en het beheren van de natuur. Die verplichting is vervolgens gedecentraliseerd naar de Provincies. Die Provincies hebben een inspanningsverplichting maar het Rijk heeft een resultaatverplichting om de Ontwikkelopgave te realiseren. Daar kunnen we niet onderuit. Als we dat doen, gaan we handelen in strijd met onze Europese verplichtingen en dan kan de Europese Commissie optreden. Bent u zich daarvan bewust.

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Afgezien van het voortschrijdend inzicht, dat u toch aan zou moeten aanspreken, op financieel gebied: er zijn veel economen die een zware recessie verwachten. Afgezien daarvan ben ik niet overtuigd van uw opmerking dat we echt exact nu nog 1.000 hectare moeten aankopen. Dat ligt nergens vast.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Claessens had nog een vraag aan u.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Voorzitter, dank u wel. Mijnheer Vincken had het er net over dat u twijfelt aan die verplichtingen die we hebben tot 2030 als Provincie, wettelijke taken, en dat u het daarom ook niet wenselijk acht dat wij een besluit nemen om de gelden die we tot 2030 nodig denken

te hebben structureel te financieren in de begroting. Zou het niet zo kunnen zijn dat een volgend College juist blij is dat wij dat nu doen?

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Nou ja, we kunnen dat toch aan het volgende College overlaten? Ik denk als we een jaar verder zijn dat de mensen sowieso, en dan kom ik weer terug op de opmerkingen van zonet, voortschrijdend inzicht. Ik denk dat de criteria om geld uit te geven over een jaar totaal anders zullen liggen dan nu. En dat men over een jaar misschien wel blij is met het feit dat we nu de hand op de knip houden.

De voorzitter: Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Maar dit voorstel gaat niet over geld uitgeven. Het voorstel gaat erover dat wij als Provincie moeten voldoen aan een wettelijke verplichting. En dat we daarvoor geld gaan reserveren in plaats van het iedere keer incidenteel te dekken. Is de heer Vincken dat met mij eens?

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Nee dat ben ik niet met u eens.

De voorzitter: Dat vermoeden had ik al. Gaat u verder met uw betoog.

De heer Vincken (SVL): Dank u wel voorzitter. Ik ben er bijna doorheen. Ik val toch wel weer in herhaling wat betreft mijn uitspraken in de commissie. Mijn voorstel is dus: stop dus als eerste stap met de Ontwikkelopgave om het areaal uit te breiden. Dat heeft als voordeel dat er niet nog meer natuur ontstaat die we moeten beschermen door allerlei Europese voorschriften. Hierdoor komt er meer ruimte voor woningbouw. Hierdoor komen er minder problemen bij de stikstofdepositie. Hierdoor blijft er meer ruimte voor de meest efficiënte landbouw ter wereld, Hierdoor kan Nederland een belangrijke voedselproducent blijven.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

De heer Vincken (SVL): Dat was mijn verhaal voorzitter.

De voorzitter: Dan ben ik blij dat u even blijft staan want mevrouw Plusquin heeft nog een vraag aan u.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja ik heb een vraag via de voorzitter, dank u wel, aan de heer Vincken. Of de heer Vincken zich realiseert dat als je het natuurherstel niet op orde krijgt, in het algemeen gaat het niet over het financiële stuk, dat die woningbouw er echt niet gaat komen. Geen natuurherstel betekent ook geen woningen. En als we het hebben over financiën, wil ik vragen of de heer Vincken zich ervan bewust is dat we een route kunnen lopen dat er gemaakte afspraken met het Rijk zijn en dat we het per jaar gaan bekijken of per drie jaar gaan bekijken, echt veel meer geld kost. En dan nog als laatste, daarvoor kwam ik eigenlijk, of de heer Vincken zich ervan bewust is dat we

hier natuurcompensatie, compensatie waar grote stukken natuur zijn verdwenen door grote projecten, afgetrokken hebben van de Ontwikkelopgave?

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

De heer Vincken (SVL): Ik ben me daarvan bewust alleen leg ik mijn prioriteiten anders dan mevrouw Plusquin.

De voorzitter: Dank u wel. U was klaar met uw betoog ook? Dank u wel mijnheer Vincken. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Plusquin als die klaar is met haar bilateraaltje. Ja, ik had u het woord gegeven. Namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Iedereen wakker. De natuur gaat volgens alle rapporten die daarover worden uitgebracht achteruit. Recent nog van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur. Ik citeer uit de samenvatting: 'Wereldwijd gaat de natuur in zorgwekkend tempo achteruit. Dat geldt zeker ook voor Nederland. Van agrarische gebieden tot natuurgebieden, van binnenwateren tot stedelijke gebieden, overal lopen de natuurkwaliteit en de biodiversiteit terug. En dat is problematisch want een vitale natuur is cruciaal voor het tegengaan van klimaatverandering en verduurzaming van de voedselvoorziening. Natuur in de directe leefomgeving is essentieel voor de gezondheid en het welbevinden van mensen. Bovendien is een goede staat van natuur van belang voor de beschikbaarheid van onder meer drinkwater, gezond voedsel en schone lucht. De natuur vormt een bestaansvoorwaarde voor de mens.' Einde citaat uit het stuk van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur. En ondanks deze harde feiten lopen we in Limburg als Provincie achter. Met dit voorstel wordt een eerste stap gezet om de enorme achterstand in te lopen die Limburg door het beleid van vorige Colleges willens en wetens heeft opgelopen wat betreft natuurbeheer en natuurontwikkeling. Door natuurbeheer dat nooit structureel gedekt is met taalkunst uit intensiveringsmiddelen die er niet voor bedoeld zijn. En natuurontwikkeling waarvoor het geld, liefst € 30 miljoen aan andere doelen is uitgegeven waarvoor het ook niet bedoeld was. Voorzitter, ik zou daarom van een natuurschandvlek willen spreken die we dan nu eindelijk gaan uitvegen. Deze stap, dit Statenvoorstel is daarbij het absolute minimum. Na jaren van verwaarlozing. Iedereen die daar nog aan af zou willen doen, laadt een grote verantwoordelijkheid op zich. En ik zeg het absolute minimum want nog steeds, ondanks onze wettelijke taak om niet alleen de Natura 2000-gebieden maar ook het Nationaal Natuurnetwerk in stand in te houden, wordt er voor 20.000 hectare binnen de NNN geen beheersubsidie verstrekt. Hoe valt dat te rijmen? Hoe kan het College claimen dat dan toch die basiskwaliteit op orde zal zijn bij uitvoering van het Statenvoorstel? En dat is niet het enige gat waarmee we zitten, want Limburg ondersteunt niet structureel het noodzakelijk toezicht, de handhaving en de natuurgebieden.

De voorzitter: De heer Geraats heeft een vraag aan u.

De heer Geraats (CDA): Ja inderdaad. Dank u wel voorzitter. Mevrouw Plusquin stelt dat er € 30 miljoen niet is uitgegeven aan natuur maar volgens mij is dat ver buiten de waarheid. Het is niet uitgegeven aan andere beleidszaken. Het is wel degelijk aan natuurprojecten uitgegeven. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kan herhalen wat ik gezegd heb. Natuurontwikkeling, die € 30 miljoen, hebben we aan andere doelen uitgegeven waarvoor het niet bedoeld was. Dat was mijn letterlijke tekst.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Mijn vraag was of dat buiten natuur was uitgegeven.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou, het was er niet voor bedoeld. Het is onrechtmatig. Het is ondoelmatig dan. En agrarisch natuurbeheer, het is gewoon niet uitgegeven aan de ontwikkeling waarvoor het bedoeld was.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja dat zal ik zeker doen. Daarom gaan wij vandaag een motie indienen om in beeld te brengen wat er aan structureel natuurbeheer nodig is om aan de wettelijke taak van instandhouding van ook de NNN te voldoen en voldoende niveau van toezicht. En wat daarvan de financiële consequenties zijn. Daarnaast, en ik heb er in de commissie op gewezen, hebben wij nog een vraag. Wij financieren als Provincie ook het agrarisch natuurbeheer dat wordt uitgevoerd door de organisatie Natuurrijk Limburg. De onderzoeken die gedaan worden naar de effectiviteit van agrarisch natuurbeheer door de Universiteit van Wageningen, door de Rekenkamer, wijzen op een lage effectiviteit qua natuurresultaten. En het gaat om provinciaal geld en dan moet je je als Provincie inspannen lijkt ons om die effectiviteit te verhogen. Ook via de governance van de organisaties die je financiert. Die moeten evenwichtig zijn met een voldoende vertegenwoordiging van natuurbelangen. In het bestuur van Natuurrijk Limburg zijn die belangen niet vertegenwoordigd, terwijl dat bijvoorbeeld in de betreffende uitvoeringsorganisatie in Noord-Holland wel het geval is. Ik denk ook aan de vertegenwoordiging van dierenwelzijnsorganisaties en de faunabeheereenheid, daar is dat ook geregeld. Is de Gedeputeerde het er in het algemeen mee eens dat de governance van een gesubsidieerde organisatie moet passen bij het subsidiedoel? En dat daarom in het geval van agrarisch natuurbeheer in ieder geval een zetel in het bestuur van Natuurrijk Limburg voor een natuurorganisatie zou moeten worden ingeruimd? Dat er ecologen in de staf zitten, zoals de Gedeputeerde aangaf in de commissie, is natuurlijk niet genoeg. Het gaat ook om voldoende vertegenwoordiging op het niveau van de besluitvorming. En ik zal in de tweede termijn ingaan op mijn motie en op de andere amendementen.

De voorzitter: Dank u wel. Die zijn rondgedeeld, dus die zijn bekend. Kom ik nu bij de heer Megens namens de fractie van de PVV. Even voor de helderheid, ik was iets te voorbarig. De moties waar mevrouw Plusquin het over had zijn onderweg. Dus die vindt u heel snel in uw mailbox. Mijnheer Megens gaat uw gang.

De heer Megens (PVV): Dank u wel voorzitter. Er was eens een Gouverneur. Hij zet een paar namen op een blaadje. De volgende morgen vormden deze namen een College van Limburg. Een van hen is zo gek op natuur dat hiermee wat gedaan moet worden. Het College kwam met een voorstel aan de

Staten en dit haalde een meerderheid. Maar dit was niet genoeg. Het College maakte weer een nieuw voorstel, maar nog steeds was dit niet genoeg. De PVV is absoluut niet tegen de prachtige Limburgse natuur. Natuur hebben we en moeten we wel koesteren en onderhouden. Onze inwoners van Limburg moeten kunnen genieten van deze natuur maar dit alles moet natuurlijk wel betaalbaar blijven. Het hoeft allemaal niet zo duur vindt de PVV. De Provincie krijgt opgelegd om zich in te spannen om de Natuuropgave te realiseren. Dat kost geld. Ook dit weet de PVV, maar dit betekent niet dat om dit alles te realiseren wij als Provincie moeten opdraaien voor de hoge kosten die eraan verbonden zijn. De PVV vindt al zeker niet dat we onszelf moeten binden aan een meerjarige financiering voor deze opgave. Laten we dit per Statenperiode bekijken. Waarom wordt het Provinciefonds eigenlijk niet eerst geïndexeerd? Waarom gaat het College niet eerst een lobby aan naar het Rijk om meer geld te krijgen om deze opgave te financieren. In het voorstel komt terug dat we nog meer natuur willen realiseren met name op de landbouwgrond. Deze wordt ingezet voor het realiseren van deze nieuwe natuur. Daarom is de PVV tegen het realiseren van deze nieuwe natuur in onze provincie Limburg. Hoe borgen we de voedselvoorziening in onze Provincie als we alle landbouwgrond inzetten straks voor natuur? We hebben immers ooit afgesproken nooit meer honger te hebben in Nederland en dus ook in Limburg. Het onderhouden van onze bestaande natuur vinden we prima maar wij voorzien op den duur dat niet alleen de Natura 2000-gebieden een probleem en beperking opleveren, maar ook alle natuur die we realiseren buiten deze gebieden. Denk hierbij aan de Limburgse projecten die nu al stilliggen door de stikstofproblematiek. Het onderhoud en de beheerskosten van deze nieuwe natuur wordt wel in het voorstel meegenomen tot aan 2030. De PVV is van mening dat de verdrievoudiging in 2030 ten opzichte van 2023 per Statenperiode bekeken zou moeten worden. Waarom neemt het College deze kosten eigenlijk al mee in het voorstel? En waarom tot 2030 als we dit stuk natuur nog niet eens hebben gerealiseerd? Voorzitter, in dit huis wordt stelselmatig gezegd dat in IPO-verband alles wordt opgepakt en zo kunnen we ook de kosten beheren. Wat heeft het IPO en hun partner BIJ12 gedaan om deze kosten voor Limburg te drukken? Of zijn er alleen rapporten en adviezen geschreven door deze twee partners? Wat was de inbreng van het Limburgse College in de gesprekken met deze partners? En wanneer heeft het College gevraagd aan de Staten wat het standpunt was richting deze partners? Tot slot. Aan diverse terrein- en beheerorganisaties wordt subsidie verleend. Heeft het College een overzicht wat deze organisaties precies doen met deze middelen? Hebben we een beeld wat hun aanpak is? Hebben wij als Provincie invloed op deze TBO's die hun taken uitvoeren? In de tweede termijn bij de behandeling van het dossier stikstof stelde ik al een vraag aan het College. Of ze op de hoogte waren van een recent onderzoek van ecologen dat de huidige aanpak de verkeerde betreft en hier werd met name het Natura 2000-gebied in Noord-Limburg benoemd. De verkeerde aanpak zou zorgen voor een slechte biodiversiteit. Is dit onderzoek ook meegenomen in dit voorstel? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Megens. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Voor LOKAAL-LIMBURG is dit agendapunt een agendapunt met twee gezichten. Een schizofreen item zogenoemd. Aan de ene kant willen we vanuit financieel oogpunt een gedegen begrotingswijze nastreven en aan de andere kant gaan we het ook over de inhoudelijke kanten van het natuurbeleid hebben, de Natuuropgave. Hoe beoordeel je dan zo'n voorstel? LOKAAL-LIMBURG heeft het in de commissievergadering al gezegd, wat betreft het onderdeel begroting niets dan lof. Structurele lasten dekken met structurele inkomsten, het lijkt zo simpel, maar de Gedeputeerde Financiën vond het nodig deze regel nog eens stevig te

verankeren in de begrotingsopzet en, mogelijk nog belangrijker, in de begrotingsdiscipline. Hulde daarvoor voorzitter. En laat het duidelijk zijn: die werkwijze steunen we van harte. Maar dan het andere deel, de Natuuropgave. De wijze waarop een en ander wordt verwoord maakt het allemaal niet duidelijk. Als we het staatje onder besluit bekijken dan zien we dat het over drie onderdelen gaat. Het natuurbeheer, het agrarisch natuurbeheer en de organisatiekosten. En daar wordt bij opgemerkt dat we dan ook nog driejaarlijks herijken als het nodig is, maar verderop in het voorstel komen we het onderdeel Ontwikkelopgave tegen en dat gaat ook nog eens € 6,9 miljoen kosten. Maar als we het besluit er kritisch op nalezen nemen we over die € 6,9 miljoen geen besluit of door het voorstel goed te keuren doen we dat tussen de regels toch. En wordt dan het tekort van € 3,87 miljoen een tekort van € 10,77 miljoen? En dus alsmaar groter? Vandaar de vraag waarom het onderdeel Ontwikkelopgave in dit stuk opgenomen is als we er geen besluit over nemen, althans geen financieel besluit. Door de commissiebehandeling is duidelijk geworden dat de Ontwikkelopgave inhoudt dat er nog 1.050 hectare landbouwgrond omgevormd gaat worden naar natuur. De Ontwikkelopgave is vanuit Europese regelgeving een inspanningsverplichting. Dus er staat geen sanctie vanuit Europa op als die inspanningsverplichting niet wordt ingevuld. Op pagina 14 wordt teruggekomen op die € 6,9 miljoen aangaande de inspanningsverplichting, maar we lezen niets over de eventuele aanschaf van de 1.050 hectare, zojuist door mijnheer Vincken ook aangehaald. En de financiële consequenties daarvan. Kan de Gedeputeerde dat toelichten? Maar voorzitter, los van deze onduidelijkheden vindt LOKAAL-LIMBURG dat er gelet op de ontwikkelingen in met name de Oekraïne eens kritisch gekeken moet worden of we deze 1.050 hectare zeker de eerstkomende drie jaren niet gewoon in de voedselproductie houden. Duidelijk is dat door wat er in de crisis in Oekraïne naar voren komt, dat grondstoffen waar Nederland van afhankelijk is en die geïmporteerd moeten worden en soms wel tot 100% geïmporteerd moeten worden, de prijzen exploderen. De inflatie staat inmiddels op 10%. Ook de prijzen van voedsel rijzen de pan uit en de voedselbanken kunnen het maar amper bijgebeend krijgen. Dus voor LOKAAL-LIMBURG is het duidelijk. Elke inspanning om onze onafhankelijkheid van voedselimport te verkleinen moet aangegrepen worden zodat we maximaal onafhankelijk zijn en daardoor ook zoveel mogelijk prijsstijgingen van voedsel kunnen beperken. En om dat te bereiken dienen we een motie in en het dictum daarvan luidt: Het onderdeel Ontwikkelopgave van 1.050 hectare landbouwgrond naar natuurgrond voor tenminste 3 jaar uit te stellen. Waardoor deze gronden gedurende drie jaar ingezet kunnen worden voor de voedselproductie welke onder druk staat door de oorlog in Oekraïne.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin heeft een vraag aan u.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel voorzitter. Ik wil vragen of LOKAAL-LIMBURG bereid is om deze motie even aan te houden en te laten onderzoeken, gewoon op korte termijn even naast elkaar te laten leggen wat effectiever is: het voorstel van LOKAAL-LIMBURG of het stoppen met telen van veevoer voor varkens, koeien en kippen die vervolgens voor driekwart geëxporteerd worden. Dus ik zou eigenlijk graag een vergelijking zien, en ik denk dat de heer Van der Linden daar wellicht wel in mee kan gaan, om te kijken wat nu het meest effectieve is. Stoppen met het telen van veevoer voor de export of het voorstel van ...

De voorzitter: De vraag is helder. De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, daar hebben we het al vaker over gehad en ik heb al vaker beweerd dat Nederland een goed voedselpakket kan leveren tegen een

verantwoorde prijs omdat we participeren in een keten van import en export. Ook wat Nederland importeert is veel en wat het exporteert netto is niet zo grandioos veel als de Partij voor de Dieren voorstelt. Dus ik ben dat niet van plan. Zeker ook niet vanwege het feit dat ze in Oekraïne ook niet ophouden met vechten.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Verder voorzitter, nog wat aandacht voor natuurbeheer. Er is een fors verschil in bijdrage aan natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer. Tijdens de commissievergadering heeft LOKAAL-LIMBURG daar ook aandacht voor gevraagd. Zeker gelet op het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid van de EU waardoor 75% van de kosten van agrarisch natuurbeheer bij Europa op het bordje kunnen worden gelegd, leek het ons aanlokkelijk en aantrekkelijk om zoveel mogelijk agrarisch natuurbeheer toe te passen. Maar o jee, waar de behoefte staat tussen financieel ontschotten was het onmogelijk om van natuurbeheer zaken over te hevelen naar agrarisch natuurbeheer, immers daar was een berg aan regels. Voor ons een gemiste kans en we willen de Gedeputeerde de vraag stellen of er dan toch niet iets creatiefs is in het brein van hem dan wel van zijn ambtelijke staf om het toch mogelijk te maken meer agrarisch natuurbeheer toe te passen. En voorzitter, de TBO's. Een aanzienlijk deel van de financiën gaat naar de TBO's. Nu weten we dat de vorige Gedeputeerde eens kritisch aan het kijken was of het daar niet een onsje minder kon. Is dat ook bekend bij de huidige Gedeputeerde? Maar nog belangrijker, bent u van plan om ook te onderzoeken of u effectiviteit en efficiëntie kunt bereiken bij de TBO's waardoor bezuinigingen mogelijk zijn? Dat willen we dan graag weten want ook was het enigszins het voorstel om op het agrarisch natuurbeheer te gaan bezuinigen maar door de toename van hectares in daar niet aan gewerkt.

De voorzitter: U komt tot een afronding?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja nog even kort, want we hebben het nu over de natuur gehad, maar vanuit de financiële kant kunnen wij ons voorstellen dat vanuit de begrotingsdiscipline dit hele verhaal eigenlijk in de begroting belandt. En dan hebben we meer overzicht over de inkomsten, de uitgaven enzovoorts. En nu hebben we een tekort waarvan wij vinden dat als we dat nu goedkeuren het al in de begroting belandt voordat de begrotingsbesprekingen begonnen zijn en daar zijn we ook niet echt gelukkig mee. Dat was het in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Geef ik nu het woord aan mevrouw Claessens namens de fractie van de SP.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Dank u wel voorzitter. Mevrouw Plusquin zei het al: het is slecht gesteld met de natuur in Nederland en ook in Limburg. Daarom zijn er afspraken gemaakt met het Rijk om ervoor te zorgen dat we in Nederland tenminste kunnen voldoen aan wat we met het Rijk en met Europa hebben afgesproken, namelijk een gunstige staat van instandhouding. Met dit voorstel wil het College regelen wat vorige Colleges verzuimd hebben, namelijk ervoor zorgen dat de Provincie haar wettelijke taak met betrekking tot natuurbeheer kan uitvoeren. Door hiervoor structureel geld op te nemen in de begroting en dit jaarlijks te indexeren, kunnen we als Provincie voldoen aan de basiskwaliteit. Let wel de basiskwaliteit en niets extra's. Het gaat er bij dit voorstel dus eigenlijk helemaal niet om of wij de natuur en het beheer ervan belangrijk vinden of niet, we moeten simpelweg

voldoen aan de wet. Net als andere inwoner van dit land moet de overheid dat ook. In tegenstelling tot andere Provincies heeft Limburg er tot nu toe niet voor gekozen om het geld dat nodig is voor natuurbeheer structureel op te nemen in de begroting en ook te indexeren. En waarom dat niet is gebeurd, is onduidelijk. Wel is er sinds 2013 zo'n € 30 miljoen die bedoeld waren voor natuurbeheer, mevrouw Plusquin had het er al iets uitgebreider over, uit te geven aan andere dingen dan sec aan natuurbeheer. Wellicht niet onrechtmatig, maar wat de SP betreft zeker zeer onverstandig. Daarom vinden wij dit ook een verstandig voorstel om te voorkomen dat we, zoals tot nu steeds gebeurd is, deze opgave met incidenteel geld moeten financieren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Claessens. Geef ik nu het woord aan mevrouw Schuurding namens de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ten eerste wil ik graag zeggen dat wij blij zijn dat dit stuk nu voorligt. Er is een probleem ontdekt en het feit dat het dan zo transparant en open aan ons wordt voorgelegd vinden wij erg positief. En wat ons betreft hoeven we vandaag geen principiële discussies over natuur te voeren. Ik ben best bereid om die een andere keer te doen, maar dit is een discussie die volgens mij gaat over het zijn van een betrouwbare overheid die voldoet aan zijn wettelijke verplichtingen en die gedegen financieel beleid voert. Wat moeten we doen, wat kost dat en hoe zorgen we ervoor dat structurele kosten ook structureel gedekt worden. Natuurbeheer is nu eenmaal een wettelijke verplichting. Dat staat in de Wet natuurbeheer uit mijn hoofd. Ik heb hem net niet even goed opgeschreven. Maar het in stand houden en daarmee het beheren van het natuurnetwerk is een nodige maatregel die in die wet is aangewezen, Wij hebben met het Rijk afgesproken, in het Natuurpact, dat daar wettelijke ondergrenzen aan zijn waar wij ons aan moeten houden. Ik zal even wachten.

De voorzitter: Dat lijkt mij een goed plan. U had net uw zin afgerond dus ... Gaat uw gang. De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ik heb eigenlijk een vraag. Het Natuurpact, tot wanneer loopt dat?

De voorzitter: Mevrouw Schuurding.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Volgens mij tot 2027.

De heer Megens (PVV): Waarom financieren we dan van 2027 tot 2030 ook nog steeds in dat Natuurpact?

De voorzitter: Mevrouw Schuurding.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Volgens mij is dat omdat we voor 1 januari nieuwe contracten moeten hebben met onze beheerderorganisaties en die lopen zes jaar. Dus tot en met 2029. En als je financiële verplichtingen voor zolang aangaat vind ik dat je die ook moet dekken in de begroting.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Schuurig (PvdA): Voor bestaande natuurterreinen en terreinen die met subsidie van functie zijn veranderd, zijn we verplicht om die subsidie beschikbaar te blijven stellen. Voor onze eigen terreinen geldt dat we dat of moeten subsidiëren of dat we dat zelf moeten doen en daar dan alsnog kosten voor maken. De bedragen die in 2013 zijn afgesproken, blijven natuurlijk niet hetzelfde. Die moeten geïndexeerd worden. Daarnaast weten we dat het bedrag dat wij van het Rijk krijgen niet geïndexeerd wordt en dat we voor dat verschil ook zelf aan de lat staan. Al met al staat in het stuk denk ik helder uitgelegd dat de kosten € 3 miljoen omhooggaan en de dekking € 3 miljoen naar beneden en dat we dat verschil zelf recht moeten trekken. Wij zijn op dit moment ongeveer de enige Provincie die dat nog niet geregeld heeft en dat kan verstrekken gevolgen hebben. Dus wat ons betreft kunnen we dat nu rechte trekken, bij de begroting bekrachtigen en ervoor kiezen om een eerlijke en betrouwbare overheid te zijn. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Schuurig. Geef ik nu het woord aan de heer Geraats namens de fractie van het CDA.

De heer Geraats (CDA): Voorzitter. De inflatie was vorige maand meer dan 12% gestegen. Het hoogste percentage van de afgelopen 50 jaar. Dat is het gevolg van de stijgende energielasten en de stijgende voedselprijzen, in hoofdzaak veroorzaakt door de verschrikkelijke oorlog in de Oekraïne. En ja, het drukt ons weer met de neus op de feiten, want hoe onafhankelijk en zelfvoorzienend zijn we eigenlijk. De oproep om te stoppen met de import van Russisch gas zou ons voor grote problemen stellen. Ook de stagnatie in de graanproductie in de Oekraïne leidt bij ons tot schaarste en hoge prijzen. Het is wereldhandel, dus de Limburgse burger merkt het dagdagelijks in zijn portemonnee. Tegelijkertijd zien we dat de prijzen voor bijvoorbeeld graan zodanig zijn gestegen dat ook Nederlandse boeren meer graan gaan zaaien. In Frankrijk wordt zelfs ontheffing gegeven om ruim 400.000 hectare verplichte braak in te zaaien met granen in het belang van de tekorten voor Afrika en het Midden-Oosten. We zitten sinds zes weken in een nieuwe werkelijkheid. Wat heeft deze introductie met de structurele financiering van natuurbeheer te maken? Veel. Immers, natuur zoals wij die in ons beleid bedoelen wordt aan de landbouw onttrokken. Het is maar zeer de vraag of dat de beste keuze is, gegeven de nieuwe omstandigheden. Gronden die beoogd zijn om natuur te worden zouden ook ingezet kunnen worden voor extensieve teelten die volop bijdragen aan de biodiversiteit en ook nog enige opbrengst realiseren ten behoeve van onze maatschappelijke behoefte. Ik noem als voorbeeld de teelt van Olifantengras. Een meerjarige teelt die een hoge bijdrage levert aan de biodiversiteit. Deze teelt is wat meer in opkomst en de oogst wordt gebruikt als grondstof voor biobased bouwmaterialen. Of neem de teelt van energiegewassen die ons helpen om de energietransitie te versnellen. Ook de sojateelt is een gewas dat als plantaardige eiwitvervanger ruimte moet krijgen. Daar heb je wel grond voor nodig. We zijn van mening dat het gerechtvaardigd is om uiteraard op een verantwoorde wijze landbouwgronden niet direct om te zetten naar natuur maar middels extensivering nieuwe wegen te bewandelen in de opgave waar we voor staan. De CDA-fractie kan dan ook niet instemmen met het voorliggende Statenvoorstel dat uitgaat van onverkorte uitvoering van de Natuuropgave zoals beoogd. Het bijbehorende dekkingsvoorstel van de kosten tot en met 2030. We snappen uiteraard dat de nu aanwezige natuur adequaat beheerd dient te worden en dat het kosten met zich meebrengt, maar wat we missen in dit stuk is of er gekeken is of er bezuinigd kan worden op bijvoorbeeld de overhead- en organisatiekosten. Die lopen op tot circa € 2,5 miljoen in de loop van de jaren. Of het wijs is, inderdaad zoals ook LOKAAL-LIMBURG heeft aangegeven, om nog nieuwe natuur aan te leggen als je weet dat je al tekorten hebt op het beheer. En als derde of er financiële mogelijkheden uit het stikstofdossier te verwachten zijn. Mogelijk kunnen die ook de

beheerskosten een plek vinden. Als CDA-fractie hebben we zeker oog voor natuurbeheer maar we hebben ook de plicht om verantwoord om te gaan met ons belastinggeld. Geachte Staten, we hebben een dekkingsprobleem dat oploopt na 2025 met € 6 miljoen in 2030. We hebben als CDA-fractie onvoldoende scherp waar het geld blijft en waaraan het wordt uitgegeven. Is het natuurbeheer voor een zes of voor een negen. Als voorbeeld willen wij aangeven dat vorige week in de krant de Limburgers konden lezen dat TBO's steeds minder gaan ingrijpen in de bossen omdat de natuur zijn eigen gang moet kunnen gaan. Dan zou je stellen dat dat geld oplevert als we het beheer op zo'n laag pitje zetten.

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft even een vraag aan u.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag voor de heer Geraats over het bijstellen van de Ontwikkelopgave. Heb ik goed gehoord dat het CDA zegt dat we ons niet aan onze verplichting moeten houden en dus ook Europese afspraken schenden? Hoor ik het CDA dat zeggen? Of heb ik dat verkeerd gehoord?

De heer Geraats (CDA): Dank u wel voorzitter. We zeggen duidelijk, daarom steunen we ook de motie van LOKAAL-LIMBURG, kun je dat niet even on hold zetten. Het is een inspanningsverplichting om de Ontwikkelopgave te doen en daar kun je mee schuiven. Laten we zeggen: nu vinden wij reden om te zeggen om dat even on hold te zetten gezien de hele situatie in de wereld. Dat is onze reden om te zeggen: kijk ernaar of je daar iets in kunt schuiven.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja voorzitter. Hoe ziet het CDA zich dat dan voor zich, het on hold zetten van de Ontwikkelopgave Natuur als wij een Europese verplichting hebben? Dus één hoe zien ze dat voor zich en twee wat als de Europese commissie naar Nederland toekomt en zegt van ja daar wordt niet voldaan aan de Ontwikkelopgave dus jullie handelen in strijd. Dus hier is de boete, betaal hem maar.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): In het verleden hebben we dat ook al on hold gezet en toen hebben we volgens mij ook geen boete gekregen van Europa, dus je kunt er wel degelijk op die manier mee omgaan.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter ik heb nog geen antwoord op mijn eerste vraag.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, u vroeg of we dan daarmee kunnen wachten. Ja, we kunnen daarmee schuiven. We gaan niet zeggen dat we het niet gaan doen. Daar moeten we een groot verschil in maken. We zeggen niet als CDA-fractie dat we dat niet moeten doen. We zeggen duidelijk dat we een reden hebben om nu pas op de plaats te maken gezien de ontwikkelingen.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter mag ik dan nog een heel korte vraag daarop stellen?

De voorzitter: Nee, het is eigenlijk in twee keer.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Oké, prima.

De voorzitter: De heer Geraats, gaat u verder.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Oké. Ja voorzitter, zoals gezegd, we zitten in een nieuwe werkelijkheid sinds de Oekraïne-crisis. Er is echt wat aan de hand in de wereld en daar kunnen we onze ogen niet voor sluiten. Daarvoor dienen wij een amendement in dat de dekking van natuurbeheer zeker stelt voor de jaren '23, '24 en '25 en daarbij stellen we voor bij de driejaarlijkse herijking in 2025 met een nieuw, gedegen en afgewogen voorstel te komen rekening houdend met de argumenten die we zojuist hebben gegeven. Dat is de strekking van ons amendement en dat hebben we aan u voorgelegd. Dank u wel in eerste termijn en graag uw reactie.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een vraag voor u van mevrouw Schuurding. Gaat u gang.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Net op tijd. Ik had heel even een vraag over het feit dat in het amendement voor de komende jaren wel financiering wordt geregeld, maar voor de tweede helft niet. Een van de redenen die in het stuk wordt opgegeven heeft ook te maken met het agrarisch natuurbeheer, dat daar waarschijnlijk ook extra geld naartoe moet vanwege de cofinanciering die naar beneden bijgesteld wordt. Een van de posten waarvan gezegd wordt dat daar eventueel nog wel op bezuinigd kan worden is dat agrarisch natuurbeheer. Want heel veel van dat andere natuurbeheer zit zo vast in wettelijke verplichtingen dat we daar eigenlijk aan vast moeten blijven houden. En op het moment dat we dan op dat agrarisch natuurbeheer zouden moeten bezuinigen omdat we nu de financiering niet goed geregeld hebben maar wel aan die verplichtingen moeten voldoen, dan zou dat direct gevolgen hebben voor, als ik dat goed gezien heb, de directe inkomenssteun die terugverdiend kan worden door agrariërs via dat agrarisch natuurbeheer. Heeft u daar over nagedacht, heeft u dat meegenomen in het amendement en hoe kijkt u daartegenaan?

De voorzitter: Mijnheer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Nee, het amendement maakt daar geen verschil in. Wij roepen op om te kijken naar of je, om de dekking gestand te doen, op meerdere vlakken naar de kosten kunt kijken. Zowel bij de TBO's, wat ik al aanhaalde van nou misschien wordt er wel veel minder beheerd omdat men vindt dat de natuur zijn gang moet kunnen gaan en daar doelen we dan ook weer op en op de organisatiekosten natuurlijk die we hebben genoemd, de € 2,5 miljoen van het budget die daaraan opgaat. Dat is bij ons het meest urgente. Dan zeg ik, kijk daar eens goed naar en daar wil ik van GS een antwoord op hebben.

De voorzitter: Een vervolgvraag.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Mag ik een vervolgvraag stellen, ja? Als het gaat om het beheren van het Nationaal Natuurnetwerk door de beheersorganisaties, dan zijn er landelijke tarieven afgesproken

per natuurstype. Als je dat keer het aantal hectaren doet, dan weet je ongeveer hoeveel geld je kwijt bent aan de hand van de afspraken die gemaakt zijn. Hoe denkt u dat er eventueel nog ruimte is om daar wat in te veranderen?

De voorzitter: Mijnheer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Dank u wel voorzitter. Ja, dat is inderdaad ook een beetje in dezelfde lijn als LOKAAL-LIMBURG stelde van in het voorgaand College was men bezig om te kijken of de overheadkosten zo hoog moeten zijn. Is er geen afspraak over te maken dat het niet een stukje omlaag kan? Daar wil ik ook graag antwoord op, hetzelfde als op de vraag van LOKAAL-LIMBURG van GS erover denkt.

De voorzitter: Dank u wel, en u was ook aan het eind van uw betoog had ik begrepen. Dank u wel mijnheer Geraats, dan geef ik nu het woord aan mevrouw Mertens namens de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik ga het kort houden. Wij zijn blij met het voorstel, want voor structurele uitgaven moet je gewoon structurele dekking hebben in de begroting. Wij willen een betrouwbare overheid zijn en een betrouwbare contractpartner. Ik was dan ook heel blij dat de spreker vanmorgen ook benadrukte dat wij geen betrouwbare contractpartner zijn op het moment dat wij niet voor structurele dekking zorgen. De beheerkosten lopen op. Als we niet kiezen voor langjarige dekking en we voldoen niet aan onze Europese verplichtingen, we voldoen niet aan de afspraken die we met andere lidstaten hebben gemaakt dat we Natura 2000-gebieden aanwijzen en beschermen. Bij aanwijzen en beschermen hoort gewoon goed en structureel natuurbeheer. Als we niet met het voorstel instemmen, dan voldoen we dus ook niet aan onze Europese verplichting want we hebben gezamenlijk als Nederland een resultaatsverplichting ten aanzien van het beschermen van de Natura 2000-gebieden. En vergeet niet, er geldt ook een verslechteringsverbod. De kwaliteit van Natura 2000-gebieden mag niet achteruitgaan. Dit voorstel wil de kwaliteit garanderen, wil de kwaliteit borgen en met dit voorstel tonen wij ons een betrouwbare overheid. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Mertens. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenneskens namens de fractie van D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, het lijkt misschien wel logisch maar dat maakt het nog niet vanzelfsprekend. Hoe langer wij als D66-fractie nadenken over dit stuk, hoe absurder we het eigenlijk vinden dat het überhaupt nog ter discussie staat. Dat we het als laatste Provincie in Nederland nog altijd niet fatsoenlijk geregeld hadden. Dus ook van mij vandaag geen gloedvol betoog over hoe honderd hartjes natuur ik ben. Want dan vind ik wel en dat ben ik wel, maar dat gaat het vandaag gewoon niet over. Daar gaat dit stuk ook niet over. We hebben het hier over het voldoen aan onze wettelijke taak voor natuurbeheer en daarbij passend fatsoenlijk financieel beleid. Het absolute minimum van hoe we willen zorgen voor de grond onder ons bestaan. En los van wat je politieke standpunt ook is, dit gaat over hoe we voldoen aan onze wettelijke taak en hoe we dat betalen. De spreker benadrukte het al, het wordt alleen maar duurder en ingewikkelder dus eigenlijk is mijn inbreng vandaag heel erg simpel: laten we onze structurele wettelijke taak structureel in de begroting verankeren. Laten we dat gewoon doen jongens. Bijvoorbeeld omdat we dit al jaren wel doen maar alleen incidenteel financieren. Bijvoorbeeld omdat het een wettelijke taak is. Bijvoorbeeld omdat we

als Provinciale Staten unaniem in onze uitgangspunten hebben vastgelegd een betrouwbare partner te willen zijn voor het Rijk en voor gemeenten en partners buitenshuis. En dat we onze rol zullen pakken bij onder andere de uitvoering van wetten en wettelijk geborgde afspraken. Bijvoorbeeld omdat er meer en meer projecten stil komen te liggen vanwege stikstof en we alleen daarom al werk zouden moeten maken van het robuuster, sterker en stikstofbestendiger maken van onze natuur. Dat we het hier eigenlijk vandaag nog over moeten hebben, dat er partijen zijn die zelfs dit absolute minimum en verstandig financieel beleid niet willen of zoeken naar hoe dat anders of goedkoper kan, noemt u ons maar naïef maar dat hadden wij dus niet verwacht. Wat ons betreft is het logisch en weten we wat ons te doen staat, dat staat ook keurig in een goed voorstel. GS ga er alsjeblieft mee aan de slag. En dan nog even over de gevolgen voor de begroting. Daar hebben wij, net zoals LOKAAL-LIMBURG, nog wel wat vragen over. Onze vraag is heel concreet: hoe gaat uw College er in zijn geheel voor zorgen dat we met de impact van dit voorstel toch in september een evenwichtige begroting hebben? Gaat u met dit voorstel in de hand alles op alles zetten om te voldoen aan onze structurele taak? En bent u dan ook bereid de harde keuzes te maken, ook financieel, om dit onderdeel structureel te financieren voor de langere termijn? Kunt u ons dat alsjeblieft toezeggen? Dat u na dit voorstel de echte keuzes maakt om het fatsoenlijk te realiseren? En tot slot dan een vraag aan mijn collega's, PS neem je verantwoordelijkheid, regel het en fatsoenlijk. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Jenneskens. Dan geef ik tot slot in eerste termijn van uw Staten het woord aan de heer Westhoff namens Forum voor Democratie.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Voorzitter. Recentelijk werd mij een stafartikel van Geesje Rotgers toegestuurd. De titel van het artikel: 'In Nederlands natuurbeleid tellen slechts enkele soorten'. Strekking van het artikel, in het Drentse Natura 2000-gebied Martingerzand is het aantal soorten in de afgelopen 30 jaar fors toegenomen. Ook over het aantal soorten vlinders en libellen mag niet worden geklaagd. Op de vraag aan de Provincie Drenthe wat 30 jaar natuurontwikkeling heeft opgeleverd, blijken slechts elf soorten vogels ertoe te doen, twaalf soorten vlinders en vier libellen. De overige soorten vogels, vlinders en libellen tellen niet mee. Niet de biodiversiteit in het veld bepaalt de natuurkwaliteit maar enkele gewenste soorten en het stikstofmodel AERIUS. Ik ga schriftelijke vragen stellen of in Limburg op dezelfde manier wordt 'gemeten' tussen aanhalingstekens. Velen miljoenen worden jaarlijks uitgegeven aan natuurbeheer voor het in stand houden van het Limburgse natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer. Een taak van de Rijksoverheid die in 2014 werd overgedragen aan de Provincies. Op basis van nationale wetgeving en de EU-richtlijnen moeten de Provincies per Natura 2000-gebied natuurbeheersplannen maken. De Rijksoverheid financiert. Maar wat blijkt, het is niet genoeg. Bijdragen uit het Provinciefonds dekken de kosten niet. De Provincie Limburg komt structureel geld tekort. De eisen voor beheer zijn zo hoog opgeschroefd, inclusief de vastgestelde vergoedingen, dat men de afgelopen vier jaar € 4 miljoen ergens in de begroting heeft moeten 'vinden' tussen aanhalingstekens om de natuurbeheertaken uit te voeren. Voor Forum een onhoudbare situatie die gecorrigeerd moet worden. Neem het bedrag structureel op. Het Statenvoorstel doet echter veel meer. De € 4 miljoen die de Provincie Limburg vorig jaar heeft moeten bijleggen wordt in de toekomst structureel verhoogd naar bijna € 10 miljoen. Waarom? Is het geen verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid en de EU? De Rijksoverheid en de EU stellen immers de eisen op. Laat deze partijen ook de rekening oppakken. De bijdrage van het Rijk zou structureel meer moeten worden en niet minder zoals het nu te lezen is in het Statenvoorstel. Minder geld van het Rijk betekent minder doen voor de provincie of anders dan nu wordt voorgeschreven. Dat geldt ook voor de Natuurontwikkelopgave, een mooi eufemistisch woord voor het uitbreiden van het natuurareaal in

Limburg. Herverdeling van grond, landbouwgrond. Forum vraagt zich af waarom. 38% van Limburg is inmiddels al natuur. 1.050 hectare moet daarbij komen en worden onderhouden. Een van de redenen voor het verhogen van de structurele begroting in combinatie met afnemen van de bijdrage van het Rijk in 2025. De Provincie Limburg is als financier, ze hebben toch 'genoeg op de bank staan' tussen aanhalingstekens. Waar en wanneer hebben we dat eerder gehoord? Bezuinigen dan. Ergens in het Statenvoorstel staat dat het niet mogelijk is. Men heeft alles onderzocht. De terreinbeheerorganisaties hebben gezegd dat het niet mogelijk is. Natuurlijk niet. Heeft u ooit een aannemer gehoord die zijn prijs vrijwillig gaat verlagen? Vooral als je via de verplichte winkelnering bent aangewezen op de beperkte keuze. Is het uitbesteden aan natuurbeheer aan andere partijen, de boeren, misschien goedkoper? Forum gaat niet akkoord met het structureel verhogen van de begroting voor natuurbeheer. Wij Limburgers doen alsof de bomen tot aan de hemel reiken als het om natuur met de grote N gaat. Onze Rijksoverheid heeft afgelopen jaren € 100 miljard uitgegeven omwille van de coronapandemie. De schade aan de economie bedraagt € 300 miljard. Het reduceren van CO₂ mag € 35.000 miljoen euro kosten omdat de CO₂ de schakelaar is waarmee de mens de temperatuur op de aarde kan verlagen.

De voorzitter: Een moment voor een vraag, mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja voorzitter, ik hoor de heer Westhoff zeggen dat hij niet akkoord gaat dat de Provincie Limburg meer geld gaat uittrekken voor natuurbeheer maar is hij er wel mee akkoord als het Rijk dat geld aan Limburg geeft?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ja.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Is hij het dan met mij eens dat het evengoed geld van de belastingbetaler is?

De voorzitter: Mijnheer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ja dat klopt.

De voorzitter: Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Dan begrijp ik misschien niet goed waarom het geld van de belastingbetaler als het over heel Nederland gaat kennelijk wel naar Limburg moet komen maar als we het zelf moeten betalen, evengoed geld van de belastingbetaler, dat dat niet kan. Als we het aan de goede dingen uitgeven namelijk.

De voorzitter: De heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ik sta namens de Limburgse bevolking hier als Statenlid en ik vind gewoon dat dit soort eisen die de Rijksoverheid en de EU stellen ook door hen betaald moeten worden en niet door de Provincie Limburg.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Het reduceren van CO₂ mag € 35.000 duizend miljoen kosten omdat de CO₂ de schakelaar is waarmee de mens de temperatuur op de aarde kan verlagen. Nederland verzuipt als we niets doen. Over twaalf jaar is het te laat volgens Greta. En € 25.000 miljoen wordt uit het niets getoverd omdat wij het erg vinden dat voedselarme natuurgebieden weer bossen worden en grassoorten verdwijnen. Als we denken dat al deze uitgaven geen invloed gaan hebben op onze inkomsten uit het Provinciefonds dan dicht ik die naïviteit toe. De inflatie loopt gierend uit de bocht en de economische vooruitzichten voorspellen niet veel goeds. Zet de tering naar de nering is het standpunt van Forum. Anticipeer. Forum is van mening dat het natuurbeheer anders moet. In een pluriform aanbestedingsproces met een gezondere verhouding tussen boeren en bekende natuurbeheerorganisaties, competitie, bezuiniging. Het stikstofbeleid moet op de schop. Het wordt steeds duidelijker dat in het AERIUS-model de metingen en de waarnemingen uit elkaar lopen. Een krom stuur met desastreuze gevolgen. Onze voedselvoorziening decimerend ten gunste van grassoorten en woningbouw. Lege schappen. Ondertussen lopen de kosten op zonder dat het Rijk over de brug komt. Sterker nog ze dragen steeds minder bij.

De voorzitter: Komt u tot een afronding?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Of zit er nog wat in het vat met die € 25.000 miljoen? Tot zover. Kort genoeg?

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Westhoff. Daarmee komen we aan het eind van de eerste termijn van uw Staten. Dan kijk ik even of de Gedeputeerde meteen kan beantwoorden en dat kan hij. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Dank u wel voorzitter. Ja, om eerst even algemeen iets te vertellen en daarna zal ik specifiek op elke spreker ingaan. Eerst wil ik even ingaan op datgene wat de heer Westhoff zegt over het artikel, de achternaam weet ik even niet. Maar ik ben het met hem eens dat we in Nederland heel erg kijken naar Natura 2000-gebieden en dat we dan iets minder kijken naar het gebied eromheen. Het systeem eromheen waar ook heel veel soorten leven maar dat is nou eenmaal de afspraak die we ook met het Rijk en ook in het kader van het Natuurpact hebben om die Natura 2000-gebieden en de gunstige staat van instandhouding van soorten goed te organiseren. Maar u heeft een punt, dat moeten wij misschien breder in een systeem doen. Niet alleen binnen het Natuurnetwerk maar ook buiten het Natuurnetwerk. Het is inderdaad zo dat we specifiek kijken naar bepaalde soorten die op bepaalde plekken voorkomen, maar er zijn natuurlijk veel meer soorten die ook algemener voorkomen buiten het Natuurnetwerk en buiten Natura 2000-gebieden, dus daar wil ik u gelijk in geven. Waar ik in een algemeen thema over wil spreken is de Ontwikkelopgave Natuur. De Ontwikkelopgave Natuur is door enkele fracties genoemd en zei zeggen dan: de Ontwikkelopgave Natuur moeten we niet doen. De Ontwikkelopgave Natuur is een afspraak in het kader van het Natuurpact en ook een afspraak in het kader van, laten we zeggen, de Europese wetgeving, waarin eigenlijk niet alleen de robuuste, grotere, verbindende natuursystemen van belang zijn, maar daarnaast het beheer van belang is en dat de kwaliteit van de gebieden met Natura 2000-gelden omhoog gebracht wordt. Ik heb het in de commissie vergeleken met een huis. Van een huis moet je ook telkens de kozijnen verven, want dan onderhoud je het huis, en je moet ook af en toe een maatregel treffen, bijvoorbeeld een nieuwe vloer of isoleren of wat dan ook en dat zijn dan de Natura 2000-gebieden. Dus het is allemaal belangrijk om de natuur op orde te houden. En waarom is dat zo belangrijk? Die drie-eenheid is belangrijk, dus de kwalitatieve ontwikkeling, de kwantitatieve

ontwikkeling maar ook het beheer om het natuursysteem gezond te krijgen. Als je een gezond natuursysteem hebt, kun je vervolgens ook gemakkelijker vergunningen verstrekken. En op dat vlak heeft mevrouw Koopman van de VVD volledig gelijk. Sommigen draaien het om en zeggen juist dat dat andersom niet is, maar het klopt wat u zegt. Als de natuur op orde is en we houden de staat van sommige soorten in gunstige instandhouding dan kunnen we ook weer sneller vergunningen verstrekken. En dat is dus de kwantiteit, de Ontwikkelopgave, robuuste systemen. De kwaliteit, de Natura 2000-maatregelen en het beheer. En daar hebben we het vandaag over, over het beheer. En dat beheer is dus niet structureel geregeld, maar we weten wel precies wat we daar de komende tijd aan uit moeten geven. Namelijk het is een areaal van bijvoorbeeld droge heide, glanshaverhooiland, van bepaalde typen die we hebben en die typen moeten beheerd worden. Het is een vast normbedrag per hectare areaaltype dat we kwijt zijn. Dus we weten hoe groot het areaal is. We weten dat het ook toeneemt met de Ontwikkelopgave en we weten wat het normbedrag is per hectare van dat type. Dat zijn gewoon normbedragen die zijn afgesproken en die dus niet ter discussie staan en waar we dus ook niet op kunnen bezuinigen. We weten hoeveel het kost, dus het is heel onverstandig om dan te zeggen dat we het niet opnemen in de begroting want het is een structurele taak die we wettelijk moeten doen. Daar geef ik dan sommige sprekers dan gelijk in, als we dat dus niet doen dan kunnen we dus niet voldoen aan die gunstige staat van instandhouding en dan kan het zo zijn dat we niet gevrijwaard worden van een eventuele Europese boete. Het Natuurpact is niet zomaar iets. Het is een afspraak met partners. Het is een afspraak met alle Provincies, ministerie van LNV, alle terreinbeherende instanties en samen hebben zij een afspraak gemaakt. Die afspraak kun je niet zomaar schenden omdat je anders niet meer gevrijwaard wordt van eventuele boetes. En het Rijk vrijwaart de Provincies van eventuele boetes als we voldoen aan het Natuurpact. Voldoen we daaraan dus niet, sommige fracties roepen op om het Natuurpact te schenden, dan hebben we daarin dus een probleem.

De voorzitter: De heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): U geeft net aan dat er vaste bedragen zijn voor het beheer van bepaalde gebieden. Kan daarop bezuinigd worden? Ik bedoel als ik naar een aannemer ga dan ga ik ook kijken of het voor minder kan. Ik kan me voorstellen dat er een bedrag wordt aangegeven maar u bent in staat om gewoon anders in te kopen. En zonder dat daar in feite aan de kwaliteit getornd wordt.

De voorzitter: Heldere vraag. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Dat is een heel goede vraag. Die vraag heb ik natuurlijk ook gesteld omdat heel veel fracties oproepen tot bezuiniging. Maar het is een door twaalf Provincies afgesproken standaardbedrag. We hebben een keer geprobeerd op het gebied van hoogstam fruitboomgaarden te zeggen dat we dat bedrag omlaag wilden brengen, maar we zijn toen ook door de andere Provincies op de vingers getikt. Waarom? Omdat het een standaardbedrag is dat is afgesproken. Waarmee je dus niet zomaar zegt in Brabant krijgt een beheerder daar zoveel geld voor en in Limburg is dat veel minder. Dat is gewoon een standaardbedrag. Dat hoort bij de afspraken. Net als we bij het Natuurpact ook gezamenlijk een Ontwikkelopgave hebben afgesproken en als een Provincie die niet haalt komt het bij andere Provincies te liggen en als we het dan in totaal niet halen dan schuift het Rijk de boete af op de Provincie die dat dus niet gedaan heeft. Dus wat u zegt is niet mogelijk omdat we er gezamenlijk al jaren de standaardbedragen voor hebben. Dan wil ik nog even iets aan toevoegen. Niet

voor niets heeft het Rijk in het nieuwe natuurprogramma gezegd we gaan de 65% die we vergoeden voor natuurbeheer bij terreinbeherende instanties intensiveren naar 84% omdat het natuurbeheer er met de gelden niet uitkwam. Het is dus niet mogelijk. Een goede vraag wel.

De voorzitter: De heer Westhoff voldoende voor u? De heer Geraats had ook nog een vraag.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, in algemeenheid in dit stukje. De Gedeputeerde stelt, of doet voorkomen, of in alle Natura 2000-gebieden de kwaliteit niet op orde is. We hebben er 24 en in een aantal daarvan is de kwaliteit wel degelijk verbeterd of op orde. Dus ik denk dat het niet netjes is om te stellen dat het overal kommer en kwel is en ik zou willen vragen of u kunt rapporteren hoeveel Natura 2000-gebieden er wel op orde zijn.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik heb niet gesteld dat de natuurgebieden niet op orde zijn. Ik heb wel gesteld dat het belangrijk is om zowel aan de kwantitatieve Ontwikkelopgave te werken, de robuustheid van systemen, als aan de kwaliteit van die natuurgebieden, Natura 2000-kwaliteit, en aan het beheer daarvan. Ik heb niet gesteld dat er overal grote problemen zijn maar uit alle rapporten blijkt dat wel. Er zullen vast ook natuurgebieden zijn waar het wel goed is. In het algemeen geven alle rapporten van het Centraal Planbureau aan dat het niet goed gesteld is. Daarom kunnen we ook niet altijd vergunningen verlenen. Daarom komt er geld vanuit het Rijk voor de Ontwikkelopgave. We krijgen daar geld voor. We kunnen dat niet zomaar stopzetten. We krijgen geld voor beheer en we krijgen geld voor Natura 2000-maatregelen. Die zijn niet voldoende omdat Limburg de enige Provincie is die bij de decentralisatie in het Natuурpact geen geld heeft bijgeraamd.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, ik heb er moeite mee dat er wordt gesteld dat het overal niet goed zou zijn en dat we dat daarom per se die nog openstaande Ontwikkelopgave moeten realiseren. Dat is het punt dat we willen maken.

Gedeputeerde Gabriëls: Nogmaals, dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat de Ontwikkelopgave een afspraak is vanuit het Natuурpact waarin het systeem robuuster wordt en waarin we dus wel bijdragen aan de gunstige staat van instandhouding van het totale systeem.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Linden had ook nog een vraag.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, die Babylonische spraakverwarring daar zit ik ook een beetje mee voorzitter. Die Ontwikkelopgave, naar onze informatie, vanuit Europa is het een inspanningsverplichting en u brengt het als een keiharde verplichting. Maar als u dat doet, dan snap ik niet waarom het nu niet structureel in de begroting meegenomen is, want u heeft daar maar een paar punten opgenoemd, namelijk het natuurbeheer, het agrarisch natuurbeheer en de beheerskosten. Dus het blijft de hele tijd manoeuvreren tussen twee zaken en breng nu een keer klip-en-klaar duidelijkheid. Want als u zegt die Ontwikkelopgave moeten we meenemen, dan moet het ook op die manier in de begroting terechtkomen en dat heeft u in ieder geval niet voorgesteld. Dus daar snap ik het niet meer.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Exact wat u zegt staat in dit voorstel. We nemen hier het natuurbeheer voor alle jaren mee. We regelen structureel wat we structureel moeten regelen, alsmede, en die vraag is ook gesteld in de commissie door mevrouw Voncken, er is in dit voorstel structureel ook rekening gehouden met de Ontwikkelopgave Natuur waardoor het beheer van die extra hectaren ook meegenomen is in dit voorstel. En het antwoord daarop was ja.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja ik zie het niet terug in dat staatje, dat verbaast me.

Gedeputeerde Gabriëls: Er is rekening mee gehouden in de begroting, dus wat hier staat is dus het voorstel voor de structurele financiering van de wettelijke taak van natuurbeheer met daarin de prognose van de Ontwikkelopgave meegenomen. En dat staat erin.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

Gedeputeerde Gabriëls: Goed. Dan komt dus telkens het verschil weer dat de een zegt dat het een inspanningsverplichting is en de ander zegt nee het is verplicht. En dat wil ik dan toch even noemen. Je gaat niet zomaar dit Natuurpact schenden dat je samen met Provincies, LNV en partners hebt opgesteld. Dat is één. Daarnaast is er nog een wettelijke taak, die ook door mevrouw Mertens is aangegeven, dat als je Europese maatregelen niet neemt het Rijk een boete kan krijgen en dat het Rijk die doorlegt bij de Provincie die het Natuurpact niet meer volgt. We hebben al een keer de SKNL-regeling stopgezet. We hebben al een keer als enige Provincie ook dus de mogelijkheid om de Ontwikkelopgave te realiseren stopgezet. Er is vorig jaar een motie aangenomen door uw eigen Staten om juist de SKNL-regeling weer open te stellen en nu ligt er een motie om dat dus weer terug te draaien. Dat is op zijn minst, denk ik, apart omdat dezelfde Staten dus vorig jaar een motie indienden dat de SKNL-regeling open moet en nu ligt er een motie dat de SKNL-regeling weer gesloten moet worden. Want we zetten de regeling on hold, dat willen zeggen dat we geen gebiedsplannen kunnen maken. We kunnen ook niet met de partners de gebiedsplannen voor stikstof aangaan. Net voor de grote transitie die we dus voorstaan, komt deze motie en die zou ik dan ook echt heel erg streng willen ontraden omdat we dan op slot zitten. We voldoen dan niet aan het Natuurpact. We kunnen geen vergunningen verlenen. We kunnen ook niet stikstofgebiedsplannen maken. We kunnen niet de € 25 miljard van het landelijk Transitiefonds Nationaal Plan Landelijk Gebied aan, want we zetten daarmee ons enige instrument om de Natuuropgave te halen stop. Dan een voor een. Ja, waarom is het onderwerp Ontwikkelopgave niet opgenomen in het stuk stelt LOKAAL-LIMBURG. Dat is het wel. De Ontwikkelopgave Natuur is meegenomen in dit stuk omdat door een areaaltoename natuurlijk ook de kosten voor het beheer lichtjes toenemen. De grootste kostenpost van dit stuk dat voorligt is agrarisch natuurbeheer. Dat regelen we hier met dit stuk structureel want ook dat was incidenteel geregeld. En het verschil tussen 2025 en 2026 dat u in het staatje kan zien, waarin het oploopt van € 5 miljoen tekort tot € 8 miljoen tekort is voornamelijk omdat dan de incidentele middelen voor agrarisch natuurbeheer ophouden te bestaan en we dan dus toch verder moeten en dat we het ook structureel willen regelen. Dat is het grootste punt van dit tekort. Bij de decentralisatie van het Natuurpact in 2014 was het zo dat aan Limburg gezegd dat we € 4,4 miljoen moeten bijramen. Elke Provincie kreeg een bedrag. Elke Provincie heeft dat bijgeraamd.

Wij hebben dat niet gedaan. We hebben dat telkens incidenteel gedekt uit intensiveringsmiddelen, uit Ontwikkelopgave Natuur en uit andere zaken, dus nu regelen we het structureel want het is een structurele taak. We weten precies wat we moeten uitgeven op welk moment.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter ik hoor de Gedeputeerde al een paar keer zeggen dat we de enige waren die de structurele opgave niet structureel gedekt heeft. En ik weet dat u daar misschien niet alles over kan zeggen, maar kunt u verklaren waarom wij dat in Limburg als enige niet hebben gedaan?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Het is dezelfde argumentatie als die u net van een paar collega's gehoord heeft. We kunnen het toch ook met minder doen of kan het niet zo zijn dat het voor drie jaar gedaan wordt. En dat is nu juist wat niet kan want voor agrarisch natuurbeheer is het een verplichting voor zes jaar, of tussen de vijf en zeven jaar, en dat willen we aan het eind van dit jaar openstellen. En voor natuurgebiedenbeheer is het gewoon, en dat is u ook door de sprekers verteld, voor zes jaar ingericht en een afspraak in het SNL-stelsel en dat is onderdeel van het Natuurpact. Dus het is een afspraak in het Natuurpact om het zes jaar te doen en daar kunnen we van afwijken, alleen is dat onverstandig, het is duurder, en je weet dat je na drie jaar dezelfde bedragen ook weer moet uitgeven. Dus waarom doe je dat dan niet in een keer structureel.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dus dat is eigenlijk een politieke keuze?

Gedeputeerde Gabriëls: Het is een politieke keuze die wel tot gevolg heeft dat we ook op de vingers getikt zijn in IPO-verband en een paar keer aangesproken zijn.

De voorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Gabriëls: Het kan dus tot grote gevolgen leiden als we dat weer gaan doen. Overigens is er in 2019 een voorstel gedaan om te gaan herijken. Om te gaan kijken of er bezuinigd kan worden. Dat onderzoek is afgerond. Antwoord: nee we kunnen niet bezuinigen want het areaal is duidelijk en de kosten per areaal zijn duidelijk en daar kunnen we niet van afwijken. Dus het is op dat vlak logisch wat er moet gaan gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Megens had ook nog een vraag.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor de Gedeputeerde zeggen dat er in IPO-verband afspraken zijn. Nu is mijn vraag: maken wij die afspraken met IPO of maakt het IPO afspraken met ons? En wat is de inbreng geweest in het IPO?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Dan moet ik terug naar 2013 maar wij maken gezamenlijke afspraken. Dus met meerdere Provincies ga je samen dat Natuurpact tekenen. Dus een decentralisatie van de Natuuropgave in 2014, toen zijn die afspraken gemaakt en toen is dat ook getekend dus dat is dus het antwoord.

De voorzitter: Vervolg vraag van de heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ik heb nog steeds niet gehoord wat er in dat IPO-verband dan is besproken. Ik zou graag van de Gedeputeerde horen dat hij dat ons laat toekomen. Dat we weten wat er is besproken.

Gedeputeerde Gabriëls: Hoeveel de kosten zijn voor de typen wordt daar afgesproken. Dat is een standaardbedrag. De Ontwikkelopgave Natuur is destijds afgesproken voor 80.000 hectare waarvoor Limburg 2.600 hectare moest doen. Dat soort zaken zijn daar afgesproken en het SNL-stelsel om ons daaraan te conformeren. Dus dat zijn de afspraken van het Natuurpact en we kunnen u het Natuurpact natuurlijk opsturen. **De afspraken conform Natuurpact kunnen wij u opsturen.** Dat zou het minste zijn denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Gabriëls: Mevrouw Jenneskens vraagt wat gaat uw College nu doen? Met dit voorstel aan de hand gaan wij dit dan opnemen in de begroting? Ja, wat hier voorligt is dat dit structureel opgenomen wordt in de begroting en dat betekent dat wij een bredere basis, afweging moeten gaan maken in november waar u natuurlijk de eindverantwoordelijke bent als Staten, want dit drukt daarop. Maar ja anders zouden we het toch incidenteel moeten dekken dus het geld moet ergens vandaan komen. Het is naar onze mening niet verstandig. Sommige partijen zeggen dat we over onze periode heen gaan regeren. Ik denk juist andersom. We laten de volgende Staten met een probleem zitten, want we weten wat de kosten zijn. We weten dat het wettelijk is. Waarom zou je het dan niet dekken want de volgende Staten moeten dat ook. Dus ik ben daar wel echt door verbaasd moet ik zeggen, want wij laten dus een volgende Staten met kosten waarvan we weten dat ze gaan komen zitten als dat gevolgd wordt, waar ik niet van uitga.

Dan de heer Geraats. **Kan er bezuinigd worden op organisatiekosten? Wat ik u kan toezeggen is dat u een overzicht krijgt van wat voor kosten het zijn.** Ook dat zijn dus de kosten die door BIJ12 en RVO gemaakt worden en dat zijn allemaal zaken die te maken hebben met de IT-systemen, de aanvragen, de monitoring, de certificering. Dus ook dat zijn afspraken waar we niet zomaar eenzijdig van kunnen zeggen dat we die omlaag brengen. En het zijn ook echt niet de bedragen die wij hier voorstellen. Dus nogmaals, het grootste deel van wat wij hier voorstellen om structureel te regelen zijn de bedragen voor agrarisch natuurbeheer en natuurgebiedenbeheer die wettelijk verplicht zijn. Per areaal zoveel hectare per type en zoveel areaal en dat staat gewoon in het Natuurpact dus dat kan niet. Kan er bezuinigd worden op de Ontwikkelopgave Natuur? Ook dat is een afspraak die we dus in het kader van het Natuurpact hebben gemaakt en hoe sneller wij dat gewoon realiseren, hoe sneller we eigenlijk ook van het hele gebeuren af zijn want we zitten in een probleem met vergunningen die niet verleend worden omdat de natuur niet op orde was. En dat heeft mevrouw Koopman perfect verteld. Ook de economische ontwikkeling is op slot omdat het niet goed geregeld is. Blijven wij dit dan torpederen, dan gaat dat dus ook niet meer door. Dat is wat mevrouw Koopman goed ingebracht heeft, en ook andere sprekers, maar mevrouw Koopman maakte de link ook naar economieën en dat

is ook een goede uit mijn mond. Dan een amendement. Het is naar onze mening geen goed financieel beheer. Geen goede financiële zorgvuldigheid als wij nu weten wat het structureel kost en toch zeggen dat we dat toch maar weer voor drie jaar doen, want na drie jaar sta je voor dezelfde keuze. Dat waren de vragen van de heer Geraats.
De heer Westhoff heb ik al iets over gezegd.

De voorzitter: De heer Geraats heeft daar, vermoed ik, een vraag over. Hij komt zo hard naar voren lopen.

De heer Geraats (CDA): Ik had het in de bijdrage wat scherper gesteld, kijken of je iets aan de organisatiekosten kunt doen. Waar kun je eventueel over praten wat over is, want daar waren de voorgangers mee bezig, dus blijktbaar is dat wel bespreekbaar.
Een ander punt is dat het door uw bijdrage net lijkt of er in het verleden iets niet goed ging, volgens mij is de Provincie in ieder geval nooit ergens financieel in gebreke gebleven. Het laatste punt dat we willen maken, ik had het over dat krantenartikel dat juist vorige week in de krant stond waar Limburgs Landschap in werd geciteerd. Dat men zei dat het beheer dus anders kan dan waar we tegenwoordig voor kiezen, om het gewoon te laten zoals het is. Dus het beheer van bossen. Heeft u al met het Limburgs Landschap gesproken? Want waarschijnlijk levert het toch geld op. Als je niet meer echt veel aan beheer hoeft uit te geven, heeft dat ook gevolgen voor de financiële uitgaven. Dus daar wil ik graag een antwoord van u op. Of u al geanticipeerd heeft op dat krantenbericht?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Limburgs Landschap heeft vandaag ingesproken en Limburgs Landschap geeft aan dat zij niet akkoord kan gaan. En dat het veel meer geld kost om voor drie jaar een openstelling te doen en voor drie jaar geld te krijgen omdat zij materialen kopen, mensen in dienst moeten nemen. Dus twee keer drie is duurder dan één keer zes. En dat heeft Limburgs Landschap aangegeven. U kunt, denk ik, niet een artikel over een bos vergelijken met een kwalitatieve verplichting die op natuurgebieden ligt waar zij gewoon een taak hebben om het habitatype te organiseren van kruidenrijk grasrijk naar glanshaverhooiland bijvoorbeeld of droge heide of natte heide. Allemaal natuurtypen. Het kan best zo zijn dat er bepaalde typen zijn die nu niet in beheer zijn, die ze niet beheren, want er zijn ook nog heel veel gebieden, zoals mevrouw Plusquin zegt, in het Natuurnetwerk die niet beheerd worden. Waar geen geld voor is. Het kan best zo zijn dat dat artikel over zo'n gebied ging. Maar dit is een verplichting in het Natuurpact en een verplichting die wij hebben.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, dat is niet echt een antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was, Limburgs Landschap doet hier vanmorgen voorkomen dat als we maar meer, meer, meer oppervlakte doen het allemaal beter wordt. En vervolgens komen ze om geld. Als ik dan een week van tevoren lees in de krant: wij gaan minder aan beheer doen want natuur is natuur en laat het zo maar gaan, dan is dat een enorme tegenstrijdigheid met elkaar. Dat is het punt dat we maken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Even reageren. Meer, meer, meer is het niet. Het is het bestaande areaal dat we hebben plus de afgesproken Ontwikkelopgave Natuur. Dus het is niet meer, meer, meer. Het is het bestaande areaal dat ook voor 2013 al beheerd werd en ook de afgelopen periode beheerd werd plus de Ontwikkelopgave Natuur. En u had nog een andere vraag gesteld, is het fout gegaan in het vorige College? Als je incidenteel geld, laten we zeggen, vanuit de Ontwikkelopgave Natuur, vanuit andere zaken bij elkaar moet halen om een structurele taak te financieren, is dat fout? Ik zou daar niet voor kiezen en daarom stellen wij dit voor. Voor een financieel gezonde toekomst en ook voor een volgend College. Dus fout op inhoud niet maar fout qua financieel dat geld voor elkaar krijgen denk ik wel.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik had bij de PVV, de heer Megens, nog wel een aanknopingspunt dacht ik. Want hij zegt: het onderhouden van bestaande natuur vinden wij prima. En toen dacht ik, dat is goed want dit is het financieren van het onderhoud van de bestaande natuur plus dan inderdaad dat kleine bedrag van die Ontwikkelopgave. En die Ontwikkelopgave is een afspraak, dus ik wilde u vragen: kijk de Ontwikkelopgave is een afspraak, ik denk dat u daar landelijk ook anders instaat. U wilt niet dat de Ontwikkelopgave uitgebreid wordt. Ik heb net uitgelegd dat we daar niet onderuit komen en dat dat ook niet bijdraagt aan het totale systeem. Het is ook op dit bedrag niet het grootste bedrag want het grootste bedrag dat wij vragen gaan om agrarisch natuurbeheer. En ik denk dat u daarachter kunt staan. Dus ik wil u vragen om dat nog te overwegen, ik vond daar een aanknopingspunt. U kunt erover nadenken.

De voorzitter: Er is voordat u een nieuw blokje aanstipt een vraag van de heer Vincken.

Gedeputeerde Gabriëls: Oh ja, die moet ik nog beantwoorden.

De heer Vincken (SVL): U hebt het steeds over afspraak. Wat hebben we nu precies afgesproken voor wat betreft die Ontwikkelopgave. Er is volgens mij geen resultaatverplichting. U zegt dat als we bepaalde doelen niet halen we dan in de problemen komen. Wat is er afgesproken? Hoe kun je nu in de problemen komen als je doelen niet haalt die niet exact omschreven zijn?

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Doelen zijn zeer exact omschreven, namelijk 2.600 hectare en alle provincies bij elkaar 80.000 hectare. Dat is enerzijds heel concreet. Anderzijds heb je dan nog het beheer en over het beheer is afgesproken dat we bestaande percelen die al in beheer waren moeten blijven beheren en die Ontwikkelopgave ook. En meer niet. Dus dan stopt het ook echt. Dus het zijn de bestaande percelen die al in beheer waren, daarbovenop de percelen die erbij komen en omgevormd worden in het kader van de Ontwikkelopgave Natuur. En dat is hartstikke concreet.

De heer Vincken (SVL): Begrijp ik goed dat wij dus binnen nu en X jaren 2.600 hectare moeten omzetten in natuur?

Gedeputeerde Gabriëls: Nee, we hebben daar een mededeling portefeuillehouder over uitgedaan in dezelfde commissie waar u ook zat, waarin staat dat wij daarvan al ongeveer 1.600 hectare hebben

gerealiseerd en nog 1.000 moeten. En dat dat moeilijk wordt omdat wij dat budget dat daarvoor bedoeld is ook gebruikt hebben om het gat van natuurbeheer te bekostigen en er andere dingen mee gedaan hebben.

De voorzitter: Dank u wel. U kunt altijd in tweede termijn nog even om een toelichting vragen.

De heer Vincken (SVL): Ja ik had nog een ...

De voorzitter: Maar volgens mij kunt u de Gedeputeerde nog even vragen ...

De heer Vincken (SVL): Nee ik bewaar het wel tot de tweede termijn.

Gedeputeerde Gabriëls: Want de heer Vincken stelt inderdaad dat er een fout hersteld is, want in dit voorstel voor de commissie stond inderdaad een foutje maar dat heeft niets inhoudelijks veranderd. Dezelfde tekst die bij het eerste voorstel stond, is ook gebruikt bij het Statenvoorstel. Dus dat is het herstellen van een fout, meer niet. Geen inhoudelijke verandering, want dat zou namelijk heel gek zijn. Ja dan heeft u het ook over het stoppen met de Ontwikkelopgave en dan wil ik toch even nogmaals de motie van LOKAAL-LIMBURG onder de aandacht brengen. Als u die aanneemt, dan gaat dat tegen uw eigen motie in die u vorig jaar heeft aangenomen. Dan stoppen wij met de Ontwikkelopgave Natuur. Dan zetten wij alle gebiedsplannen on hold, want dat is de enige manier om flexibel met grond, ruilprojecten ten aanzien van ruilgronden voor agrariërs, u zet alles dan op slot en dat is echt een zeer, zeer omvangrijke motie waarvan ik überhaupt denk dat we hem gewoon niet kunnen gaan uitvoeren want daar zetten we alle gebiedsprocessen mee op slot. En u heeft vorig jaar aangegeven dat de SKNL-regeling opengesteld moet worden. Dat hebben wij gedaan. En nu zegt u voor drie jaar weer op slot. We hebben hem net drie jaar op slot gezet. En ook dat is weer een schending van het Natuurpact.

Dan de Partij voor de Dieren zegt dat de basiskwaliteit op orde moet zijn. Zij heeft ook een motie om meer natuur te gaan beheren. Ik waardeer dat, binnen het Natuurnetwerk, om in ieder geval de gunstige staat van instandhouding op orde te houden. Is dat met dit beheer mogelijk? Als wij èn de Ontwikkelopgave halen èn we doen het beheer goed èn we investeren de Natura 2000-gelden correct dan komen we in de buurt van de gunstige instandhouding en dat is nu op dit moment dus niet.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter ik hoop niet dat dit een interruptie is want het klopt gewoon niet. Wat wij eigenlijk vragen is om te onderzoeken en dat voor te leggen aan de Staten. Dus met een financiële onderbouwing.

Gedeputeerde Gabriëls: Wat precies te onderzoeken?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik zal het dictum even voorlezen want het is anders dan wat de Gedeputeerde zegt. Dat dictum leest: Te onderzoeken welke beheerinspanning nodig is om in de NNN-deelgebieden waarvoor nu geen beheersubsidie wordt verstrekt om aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot natuurbeheer te voldoen en wat daarvan de financiële consequenties zijn. Dus dat te onderzoeken. Daarbij ook te betrekken welke financiële inspanning nodig is om toezicht en handhaving voldoende te verzekeren. Dus dat is ook een onderzoek. En hierover aan de

Provinciale Staten te rapporteren en daarbij tevens een voorstel sonderend aan te bieden om via beheersubsidies of op andere manieren aan wettelijke verplichtingen en voldoende niveau van toezicht en handhaving te voldoen. Deze rapportage en het sonderend voorstel voor de Voorjaarsnota aan te bieden. Dus alles wat wij vragen is breng dat nou in kaart en leg ons dat voor. En ik hoop dat u dat wel kunt overnemen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Nee, want kijk het is voor de Voorjaarsnota, die is binnen nu en een paar weken. Wat we wel kunnen doen is in kaart brengen hoeveel het kost als we het ook zouden openstellen voor toezicht en handhaving. We hebben het, natuurbeheer, nu opengesteld voor zes jaar als u dit aanneemt maar ook opengesteld voor recreatieve doeleinden. Daar kan men dus ook subsidies voor aanvragen. Voor monitoring kan men subsidies aanvragen, dat is ook verplicht, maar voor toezicht en handhaving hebben wij hier niet gekozen. U kunt zeggen: dat wil ik wel. Maar gezien en gehoord hebbende wat hier een meerderheid, of in ieder geval een grote groep, al zegt: we stellen überhaupt deze wettelijke structurele taak, die we wettelijk en structureel ook willen opnemen al ter discussie, dan denk ik dat u daar ook even het oordeel van de Staten in moet nemen. We kunnen inzichtelijk maken hoeveel toezicht extra zou kosten, maar ik kom er in de tweede termijn, want ik kan dat niet allemaal overzien omdat het een heel omvangrijke motie is, even op terug.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Het is met name een onderzoek. Ik bedoel, we kunnen er toch pas goed over besluiten als we inzicht hebben gekregen? De afgelopen jaren is het hele natuurbeleid in één mist geweest. Het enige waar ik om vraag is welke beheerinspanning nodig is voor die 20.000 hectare en welke financiële inspanning nodig is voor dat toezicht en handhaving. En als het dan niet voor de Voorjaarsnota is ... Wij vragen om inzicht.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik moet daar dadelijk in tweede termijn op terugkomen. **Als er een inzichtsvraag komt, dan kunnen we dat voor de begroting zeker inzichtelijk maken want ook dit wordt meegenomen in de begroting. Als u al die gegevens wilt hebben om daar in de begroting iets van te vinden, als het kan dan kunnen we dat zeker doen.** Inzichtsvragen zijn altijd goed.

De voorzitter: Maar indien nodig komt u daar in tweede termijn op terug?

Gedeputeerde Gabriëls: Ja daar kom ik in tweede termijn op terug.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Gabriëls: Dan is er nog een vraag gesteld door de heer Megens over lobby bij het Rijk. Ik denk dat we dat zeker moeten doen. Het Rijk financiert te weinig voor deze structurele taak. Ik wil u gewoon toch nog oproepen om echt te kijken naar deze wettelijke taak die we structureel moeten uitvoeren. Niet alleen nu maar ook na 2024, 2025 en 2026, om dit gewoon in de begroting op te nemen, zodat een volgende Staten niet plotseling nog met een gat zit, van oh we moeten het natuurbeheer nog regelen, zoals het echt wel afgelopen jaren gegaan is. En dan moet je het overal vandaan halen en nu regelen we het structureel. En ten aanzien van de Ontwikkelopgave Natuur, dat is een afspraak en dan wil ik nogmaals zeggen, het is een indirecte wettelijke verplichting. Waarom?

Als Europa het Rijk op de vingers tikt dan gaat het Rijk vervolgens de Provincie die het Natuurpact schendt de boete geven. En dat zijn wij dan.

De voorzitter: Dank u wel. Ik begrijp dat u daarmee aan uw eind bent gekomen van de beantwoording. Nee dat was niet helemaal naar de mening van de heer Geraats. Dus wellicht is er tussen de bedrijven door toch een vraagje blijven ... Ja ik klets het even aan elkaar dat u rustig naar de microfoon kunt lopen. De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Dank u wel voorzitter voor deze ruimte. Wij hadden iets te weinig antwoord op ons amendement. We hoorden u alleen zeggen twee keer drie, dat is mogelijk maar dat betekent dat het wel zo kan als in het amendement verwoord staat?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Nee, u heeft daar dan selectief naar geluisterd. Twee keer drie kan, maar het is duurder. De TBO's hebben ingesproken dat ze daar dan niet kunnen rekenen op een betrouwbare overheid omdat ze dan telkens van drie tot drie tot drie jaar krijgen terwijl dat in het Natuurpact is afgesproken in het SNL-stelsel waar we ons aan conformeren. Het staat letterlijk in dat stelsel dat we dat voor zes jaar doen. En dat heb ik ook al een paar keer aan u gemeld dus het is zo dat in het Natuurpact staat dat het voor zes jaar is. We conformeren ons aan het stelsel en dat dat dus ook duurder is en dat de TBO's dan niet de zekerheid hebben die ze nodig hebben want het is een wettelijke taak. Ze moeten het daarna toch doen. Dus ja ik zou niet weten wat ik daar nog op zou kunnen beantwoorden. Het is voor drie jaar totaal niet handig want dan regelt u het niet-structureel. We krijgen dan ook ambtelijk advies en daar staat dan bij: ontraden. Met het amendement worden structurele kosten niet structureel gedekt. Ja dat is de kern. En daarom ontraden we uw amendement.

De voorzitter: Vervolg vraag. Mijnheer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Nee dat is juist de kern dan. Het kan wel maar we hebben er ook bij vermeld in het dictum om dan vervolgens te kijken op welke onderdelen je zou kunnen bezuinigen zoals we die benoemd hebben in de bijdrage. Dat je er tijd voor krijgt om dat te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Daarvan heb ik net gezegd dat het areaal bekend is dat we moeten conform Natuurpact en het standaardbedrag per hectaretype. Dus dat zijn geen variabelen. Dus u zegt dat we daarop moeten gaan bezuinigen. Dat onderzoek ik gedaan. We hebben dat onderzocht, maar het areaal is bekend en de hoeveelheid geld per hectaretype is bekend. Daar kun je geen keuze in maken, dat is een feit.

De voorzitter: Dank u wel en dank voor uw beantwoording in eerste termijn. Dan gaan we nu naar de tweede termijn van de ... Paniek in de tent, paniek in de tent. Help!

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, mogen wij een kwartiertje schorsing? Of tien minuutjes?

De voorzitter: Heeft u daar een reden voor?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja tien minuutjes?

De voorzitter: Even voor de rest.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, even beraadslaging, kijken naar alle amendementen.

De voorzitter: Dat kan. Dan geef ik voordat ik dat doe nog even mee dat het amendement van het CDA in de tussentijd was gewijzigd op één woord. Daar was het woordje 'miljoen' achter bij constaterende per abuis niet opgeschreven en omdat het maar een woordje is hebben we hem niet opnieuw uitgeprint en rondgedeeld. Dus als u dat er nog even zelf met de pen bijschrijft dan weet u dat dat gewijzigd is. En ik schors nu de vergadering voor een minuut of tien. Dan hervatten wij de vergadering om drie uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en stel aan de orde de tweede termijn van uw Staten. En daarvoor geef ik het eerste het woord aan mevrouw Koopman namens de fractie van de VVD.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, de VVD steunt de techniek, namelijk het structureel opnemen van de financiering in de begroting, en daarmee het Statenvoorstel Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten. Ten aanzien van het amendement 138. Wij zijn ertegen. Wij vinden dat als je weet dat je uitgaven gaat doen, dan moet je ze ook ramen. En als je verdergaat ... Ja, je gaat verder denken. Zou je dan ineens geen nieuwe contracten meer willen gaan afsluiten of wil je aflopende contracten niet meer verlengen. Nou dan is dat nogal een stap en is het ook niet gunstig voor de agrarische bedrijven met agrarisch natuurbeheer. Motie 2844: tegen. Motie 2845: ook tegen. Op de ene plaats, wat als iemand zich meldt met grond binnen de Natura 2000 met een verzoek tot omvorming naar natuur. En anderzijds ook omdat de Gedeputeerde heeft aangegeven dat het zeer onwenselijk is om deze aan te nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koopman. Dan geef ik nu het woord aan de heer Vincken namens de fractie van SVL.

De heer Vincken (SVL): Voorzitter, aansluitend op mijn interruptie van zonet. Ik kom toch nog even terug op het verhaal over die zogenaamde resultaatverplichting van de Ontwikkelopgave. Het blijft voor mij vaag. We moeten nog 1.050 hectare aankopen. Dat kost € 60 miljoen. Wat gebeurt er nu als we dat gewoon niet doen? Die € 60 miljoen besparen en een deel van die € 60 miljoen in de tekorten stoppen die er bij dit stuk naar voren komen. Wat gebeurt er dan precies? Komt er een invasie door Brusselse troepen of zo? Dat is één punt. Verder, in dit stuk, op bladzijde 21, dan kunt u het tenminste zelf nazoeken, staat er letterlijk, ik citeer: 'Dit groter oplopend tekort is het gevolg van een steeds groter areaal dat wordt beheerd', einde citaat. Dit is in tegenspraak met de opmerking door de Gedeputeerde dat de kosten vooral oplopen door onderhoud en beheer. Ik snap dit dus niet. Mijn volgende punt is, een opmerking ook weer van de Gedeputeerde: als de natuur op orde is, kunnen we weer meer vergunningen uitgeven. Ja, oké, als we weer zoveel boeren onteigend hebben, bijvoorbeeld. Ja, en dan nog veel meer geld uitgegeven hebben en nog een groter areaal. Ja, oké,

dan kunnen we misschien wel meer vergunningen uitgeven, maar ten koste van wat? Tenslotte, Gedeputeerde zegt dat we de SKNL-regeling opengesteld hebben vorig jaar, via een motie geloof ik. En nu willen we die SKNL-regeling weer afsluiten. Hij is daar verbaasd over. Dat verbaast mij op mijn beurt weer. Dat is toch logisch? We worden nu pas geconfronteerd met de extra kosten die er zijn. Dus dat is voortschrijdend inzicht. Daarom willen we nu die SKNL-regeling eventueel weer stoppen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vincken. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Plusquin namens de fractie van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, in mijn eerste termijn heb ik de achtergrond van deze motie die we indienen toegelicht, omdat we nog steeds geen antwoord hebben op de vraag hoe je kunt stellen dat die basiskwaliteit van de natuur op orde is, terwijl je voor 20.000 hectare binnen de NNN, waarvoor je een wettelijke instandhoudingstaak hebt, geen beheerssubsidie verstrekt. De Gedeputeerde stelt nu dat hij zonder die 20.000 hectare in het NNN wel al aan het wettelijke niveau voldoet. Ik wil echt een duidelijk antwoord op de vraag van hoe kan dat? Want de instandhouding van het Nationaal Natuurnetwerk is toch ook een wettelijke plicht zoals de heer Staal vanmorgen, de spreker, ook aangaf. En het enige wat wij vragen in die motie is om in beeld te brengen wat er nodig is aan beheersinspanning om dan wel aan de wettelijke eisen te voldoen, en van voldoende niveau van toezicht en handhaving. Om die financiële consequenties in beeld te brengen en dat sonderend voor te leggen aan de Staten. Dus dat heeft nog geen financiële consequenties, maar het geeft wel inzicht. Dan over het amendement van het CDA, voorzitter. Je moet maar durven. Na jarenlang onder de verantwoordelijkheid van CDA Gedeputeerden, ondoorzichtigheid over een Ontwikkelopgave en het wegsluizen van de daarvoor bestemde gelden, en jarenlang niets structureel financieren van de structurele provinciale taak natuurbeheer, komt het CDA met een amendement dat het eerste voorstel om dit wel structureel te financieren, kielhaalt. Notabene onder het verwijt dat er nog steeds door het College geen duidelijkheid wordt geschapen. Je moet maar durven.

De voorzitter: Dat is wel uw vijfde interruptie, geef ik u even mee. Maar aan u het woord.

De heer Geraats (CDA): Ja dank u wel voorzitter. Nou dit is wel een interruptie die we heel graag willen maken. U heeft het over wegsluizen. Je moet maar durven om dat woord te gebruiken. Hier is geen euro weggesluisd. Dus ik vind dat u dat terug moet nemen, want dat slaat nergens op. De middelen zijn besteed aan natuur en niet specifiek aan de doelen die dit College voor ogen had, maar zijn wel degelijk aan natuur besteed. Dus ik vraag aan u om dat terug te trekken. Je zegt dat die euro's zijn weggesluisd. Dat is een ernstige uiting van u.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik neem dat helemaal niet terug voorzitter. Het is zo dat het echt niet kan dat er € 30 miljoen verdwenen is, onder andere naar agrarisch natuurbeheer. Dus ik neem die woorden niet terug. Ze zijn niet uitgegeven aan daar waar het voor bedoeld is.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Bij de CDA-fractie verstaan we onder wegsluizen dat er middelen ergens door fraude of dergelijke zijn weggaan of aan andere doelen zijn besteed en dat is hier absoluut niet het geval.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik heb het woord fraude niet in mijn mond genomen, maar ik neem het woord wegsluizen niet weg. Maar misschien hebben jullie er meer verstand van dan ik, dat kan natuurlijk ook.

De voorzitter: Moment. Ik denk dat we nu even op moeten passen dat we met dergelijke termen elkaar verwijten maken waarvan we nu net proberen, en ook vorige week hebben afgesproken, dat we dat te allen tijde proberen te voorkomen. En uiteraard ... Nee, u krijgt zo dadelijk allebei weer het woord. Ik denk dat het verstandig is om de juiste woorden te zetten, want het is hier een verschil van inzicht en niet een plek om elkaar verwijten te maken. Het kan alleen uiteraard op inhoud zijn. Dat wilde ik even meegeven. Het zou zonde zijn als wij nu met onbedoelde termen elkaar verwijten maken en daar achteraf spijt van krijgen. De heer Geraats, ik geef u even het woord en dan mag mevrouw Plusquin daar uiteraard op reageren.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, ik vind het goed dat u op deze manier ingrijpt. We hebben vorige week natuurlijk die sessie gehad over hoe we met elkaar omgaan. Maar de woorden die mevrouw Plusquin hier gebruikte, die zijn echt not done. Dat kun je niet maken. En die verwijten richting het CDA of dat er mensen zijn die zich daarmee bezighouden. Daar is geen enkel bewijs voor en dat is nergens op gestoeld. Ik vind dat u dat absoluut wel terug moet nemen en zeker die laatste opmerking.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik vervolg mijn betoog voorzitter. Ja goed, ik ben er duidelijk over geweest. Met dit amendement is onder het mom van niet verder kijken dan deze Collegeperiode nog steeds geen structurele financiering van natuurbeheer in strijd met de afspraken die er in het Natuurpact zijn gemaakt, zoals de Gedeputeerde ook al duidelijk heeft gemaakt. En als dit amendement wordt aangenomen, smeert Limburg de zelfgecreëerde schandvlek wat betreft het natuurbeleid nog verder uit. Dan houden we ons niet aan de afspraken en dan trekken we het kleed weg onder de zekerheid die nodig is voor natuurbeheer. Die juist daar hard nodig is, want natuurbeheer is een langetermijnsinspanning. Als dit wordt aangenomen, dan zou dat echt een schaamte voor de ontwikkeling zijn in het natuurbeheer in Limburg.

De voorzitter: Geef ik nu het woord aan de heer Megens namens de fractie van de PVV.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Na de eerste termijn zijn er wat vragen bij ons opgekomen. De Gedeputeerde heeft het steeds over een boete die ons opgelegd wordt. De vraag aan de Gedeputeerde is hoe hoog die boete is als we dat Natuurpact niet uitvoeren? Zijn er ondertussen al signalen binnengekomen? En zo ja, van wie zijn die signalen binnengekomen? Tot zover voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Megens. Geef ik nu het woord aan de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Voorzitter, ik ben nog steeds niet overtuigd over de Ontwikkelopgave. Ik kan dan destilleren dat er op gegeven moment vanuit Europa

doorgesluisd is naar Nederland dat er in Nederland een Natuurpact is en dat we dat gaan schenden. Maar ik denk toch, zeker ook naar aanleiding van mijn motie, dat de situatie nu zeker in de voedselproductie anders is geworden. En dan denk ik, waarom zou in het Natuurpact dat niet een keer heroverwogen kunnen worden. En dat is dus eigenlijk ook een beetje waar ik mee zit in het hele verhaal. Ik heb gezegd dat wij het goed vinden dat structurele uitgaven structureel in de begroting terechtkomen, dat die structureel gedekt moeten zijn. En dat zeggende, zou het goed zijn dat we dat vanuit natuurbeheer ook deden. Maar ik heb hier het gevoel dat er te veel inhoudelijk in gerommeld wordt om het straks in een begroting vast te leggen. En ik zou willen voorstellen, Gedeputeerde trek uw verhaal terug. Overleg op een goede manier binnen de commissies RLN en voor mijn part FEB erbij en laat ons eruit komen, ook met alle vragen die er leven. Wat is er nu precies nodig voor die begroting en ga met dat bedrag naar de begrotingsbespreking. Dan zijn wij geïnformeerd, overtuigd en het eens met uw verhaal en u kunt met een gerust hart naar de begrotingsbespreking en naar de Gedeputeerde Financiën. Dan komen we eruit. Anders blijft het hakketakken, want de motivering van u om het een wel te doen en het ander niet te doen overtuigt mij geenszins, want ik hoor in één betoog vier verschillende keren uitleg en daar kan ik niet mee leven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Claessens namens de fractie van de SP.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Ik moet zeggen, dat ik de situatie die we hier gecreëerd hebben nogal ingewikkeld vind, want we hebben het er vorig jaar uitgebreid over gehad dat we in Limburg een betrouwbare overheid willen. En, volgens mij, als wij dit voorstel dat dit College ons netjes voorlegt, om de kosten structureel in de begroting te verankeren, niet aannemen, zadelen we het College met een onmogelijke opdracht op. Er worden dan afspraken geschonden. Dat moeten we allemaal niet willen, denk ik. En volgens mij heb ik hier ook geen enkele partij horen zeggen dat ze niet willen dat structurele kosten niet structureel begroot worden. Dus waar is dan het probleem? Er gaat heel veel geld naar agrarisch natuurbeheer. Dat zal toch ook vooral het CDA moeten aanspreken. Voorzitter, dan kom ik nog even op, ja mevrouw Koopman zei het ook terecht in haar eerste termijn, hoe robuuster de natuurgebieden zijn, hoe meer er kan. Dat heb ik zelf ook al eerder gezegd bij andere besprekingen als het over natuur ging en over stikstof. Dus ja, dat zijn we helemaal met haar eens. Dus echt de vraag aan onszelf nu: gaan we het College opzadelen met een onmogelijke opdracht als we dit voorstel om de structurele kosten niet structureel te verankeren afwijzen. Even dan nog naar de amendementen. Het amendement van het CDA gaan we niet steunen, helaas. Ik zou wel aan het CDA willen vragen wat het CDA nodig heeft om voor dit voorstel te stemmen. Misschien dat we dan nog wat dichter bij elkaar kunnen komen. De motie van LOKAAL-LIMBURG gaan we ook niet steunen. En ja, op de motie van de Partij voor de Dieren willen we graag even nog de reactie van de Gedeputeerde afwachten. Maar wij steunen het voorstel in ieder geval wel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Schuuring namens de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Nogmaals, het is wat ons betreft geen discussie over natuurbeleid. Het is een discussie over financiën. Als wij kijken naar het gegeven dat er dit jaar nieuwe contracten onderhandeld moeten worden die per 2023 in moeten gaan, zes jaar als het gaat over natuurbeheer, via prijzen die al vaststaan, hectaren die al vaststaan en natuurtypen die al

vaststaan, komen we daar niet onderuit. Per 2023 gaat ook het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid van de Europese Unie in en moeten wij nieuwe contracten afsluiten voor agrarisch natuurbeheer. Tot 2028 loopt dit. Op het moment dit nu niet financieel goed regelen dit jaar, betekent dat een directe impact op de inkomens van agrariërs bij ons in de provincie. Die verplichtingen die we aangaan, vinden wij dat we moreel ook verplicht zijn om dit aan de voorkant financieel te dekken. Structurele kosten moet je structureel dekken. En dat betekent dat wij in kunnen stemmen met het voorstel. Er verandert niets in de inhoudelijke afspraken of de inhoudelijke kaders die wij gemaakt hebben, maar we moeten dat wel netjes regelen. Dat is ook de reden dat wij niet in kunnen stemmen met het amendement van het CDA. Wij zullen ook de motie van LOKAAL-LIMBURG niet steunen. Wij zijn erg tevreden met de beantwoording van de Gedeputeerde daarop. En op de laatste motie wachten we de reactie nog even af. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Geraats namens de fractie van het CDA.

De heer Geraats (CDA): Ja voorzitter, een tweede termijn. We kunnen stellen dat we niet helemaal tevreden zijn over de beantwoording die in de eerste termijn is gegeven door de gedeputeerde. We hebben niet echt de indruk dat hij is ingegaan of hij werk wil maken van of er ergens in de kosten bezuinigd kan worden die nu in de budgetten staan genoemd en waarvoor de dekking wordt gevraagd. Wij vragen aan hem een toezegging op dat punt, of hij daarop terug kan komen om dat goed in beeld te brengen en te kijken waar hij kritisch nog kan kijken welke kosten beperkt kunnen worden in dat hele verhaal. Dan is de vraag van ons: hoe zit het met de verlenging van de agrarische natuurcontracten? Is het zo dat die op dit moment verlengd moeten worden of is dat pas over enkele jaren of wanneer vindt die verlenging precies plaats. Daar wil ik graag antwoord op hebben. Als we die antwoorden hebben, dan kunnen we bij de begroting bekijken hoe we daar verder kritisch mee omgaan, hoe het er dan uit ziet. Verder, voorzitter, beslispunt 2 komt daar ook op terug in dit Statenvoorstel. Dat wij dan zullen zien hoe de informatie tot ons komt en welke beslissing we willen maken. Dat we alles gaan wikken en wegen of we daarachter kunnen staan. Maar graag eerst een toezegging op de punten die wij nu gevraagd hebben. Verder zullen wij de motie van de Partij voor de Dieren niet steunen, gezien ook de bijdrage van ons vandaag. Die staat daar lijnrecht tegenover. En verder willen wij de motie 2845 van LOKAAL-LIMBURG wel steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Mertens namens de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Dank ook aan de Gedeputeerde voor zijn heldere uiteenzetting en een goede beantwoording van de vragen. Zoals gezegd steunen wij het voorstel. Wij zijn tegen het amendement 138. Wat ons betreft tonen wij ons met dit amendement geen goede contractpartij en schenden wij de afspraken met Europa, schenden wij de afspraken die wij gemaakt hebben met het Rijk. We zijn ook tegen motie 2845, want deze motie is volgens ons onuitvoerbaar en in strijd met het Natuurpact, ook in strijd met de afspraken met het Rijk en in strijd met de Europese wetgeving. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenneskens namens D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, dank voor de goede beantwoording door het College. Wij zullen voor het voorstel stemmen en tegen de motie van LOKAAL-LIMBURG. Voor die van de Partij voor de Dieren wachten we nog even de reactie van het College af. En dan denken wij dat, ondanks dat de meningen verschillen en het ons soms nog niet altijd is gelukt om dat waardig in woorden te vatten naar elkaar, we vandaag als betrouwbaar bestuur in het goed vastleggen van dingen in onze begroting en het borgen van onze structurele wettelijke taken toch echt iets goeds voor Limburg gaan doen. En dat zou ik toch wel heel mooi vinden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot geef ik in de eerste termijn het woord aan de heer Westhoff namens de fractie van het Forum voor Democratie. Even de microfoon alstublieft.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Voorzitter, voor ons ligt een amendement van het CDA en een motie van LOKAAL-LIMBURG. De motie van LOKAAL-LIMBURG zullen wij steunen. Landbouwgrond onttrekken heeft nu niet onze voorkeur. De argumenten waarover de Gedeputeerde zegt dat hij daardoor met handen en voeten gebonden is, daarvan zij wij niet overtuigd. Ruilen van gronden kan ook zonder dat er gebiedsontwikkeling is. Het amendement van het CDA zal de FvD niet steunen. De reden hiervoor is dat wij de periode van drie jaar niet acceptabel vinden. Het huidige Statenvoorstel kunnen wij niet steunen. We begrijpen dat het organisatorische problemen kan opleveren, maar we hebben het volste vertrouwen dat de Gedeputeerde daar een oplossing voor zal vinden. Maar omdat we ons constructief willen opstellen, hebben we een amendement opgesteld waarbij we structureel maximaal € 5 miljoen ter beschikking stellen, tot 2030, voor natuurbeheer. En na mei praten we verder over het stikstofbeleid. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Westhoff. Het amendement is onderweg. Helemaal fijn. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, ik had weliswaar geen spreektijd in de eerste termijn, maar ik hoop dat het nog heel even in de tweede termijn wel kan.

De voorzitter: Ja, gaat u gang. Nee hoor, ik wil het gewoon allemaal netjes doen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Fijn, dank u wel. Ja, want ik wil eigenlijk dit stuk heel graag steunen, maar ik vraag me af, stel we doen het niet. Dan is er een boete en die boete is die in de orde van grootte van enkele tienduizenden of is die in orde van grootte van enkele tientallen miljoenen, nog meer? Nou, dan is mijn vraag eigenlijk aan de collega's aan de linkerkant die niet mee willen voor de dekking van dat bedrag wat we dan zullen moeten gaan betalen als het niet doorgaat? Dus ik hoop dat iedereen er toch op de een of andere manier mee eens kan zijn, want voor ons, dat risico lopen we liever niet. Het amendement van mijnheer Geraats, daar zijn we tegen. Ja dat zal logisch zijn. En van LOKAAL-LIMBURG, de motie, daar gaan we ook niet in mee.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer. Even nog een opmerking in de richting van de heer Geraats. Uw laatste interruptie heb ik beschouwd als een persoonlijk feit en niet als een interruptie. Dus er staat nog één interruptie voor u open. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik wil nog even kort reageren op de bijdragen en de vragen die nu nog gesteld zijn. De heer Megens van de PVV vraagt hoe hoog die boete nu is. Wat kan de boete zijn? Ik

heb in mijn eerste bijdrage gezegd dat dat zou kunnen oplopen tot € 60 miljoen, dat heb ik genoemd, dat zijn tientallen miljoenen. In Frankrijk is er een voorbeeld bekend dat er een diersoort is uitgestorven nadat er niet goed genoeg beheerd werd en daar is een boete van € 17 miljoen opgelegd. Maar het gaat ook om dat we in het Natuurpact afspreken dat als je eraan voldoet, je gevrijwaard wordt van die boete. Als je dus niet dat Natuurpact volgt, dan word je niet gevrijwaard van die boete. Dus dat is daarop het antwoord. De vorige keer, en dat vroeg u ook, toen hebben we ook een keer voor drie jaar het natuurbeheer uitgesteld en toen zijn we inderdaad op onze vingers getikt. U vraagt dan door wie? Dat is dan de partners van het Natuurpact. Dus dat wil zeggen alle andere Provincies samen met de terreinbeherende instanties. En dan kunt u zeggen, ja dat is dan maar zo. Maar ja, we zitten in een samenwerking. Dus je werkt samen. Je spreekt samen zaken af.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag: maken wij hier het beleid of doen de andere Provincies dat voor ons? Want dat is dan niet helemaal duidelijk. Want als wij hier op de vingers getikt worden hoe andere Provincies iets uitvoeren, dat wij dat anders moeten doen. Ja, wat zitten wij hier dan nog te doen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: In het kader van het Natuurpact maken wij het beleid samen. Dat is het Natuurpact. Er staat daar dat er 80.000 hectare van de decentralisatie opnieuw ontwikkeld moet worden. En die 80.000, dat is toevallig gister nog in het IPO besproken, daar moet je alles aan doen om dat te behalen. Als je dus drie jaar de SKNL-regeling stopzet en dan nu dat weer doet, dan doen je er dus niet alles aan om die Ontwikkelopgave te halen. En dan krijg je dus de situatie die ik net heb omschreven, dat je dan dus niet voldoet aan het Natuurpact en dan dus niet gevrijwaard bent, dat staat er lettelijk in, van dus die eventuele boete vanuit Europa. Dus dat is daarop het antwoord. Ja, dat is het duidelijkste wat ik erop kan antwoorden.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Dan heb ik nog een aanvullende vraag, want de Gedeputeerde zegt het is in IPO gister nog besproken. Wat is er besproken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Er is in het IPO besproken dat we het nog gaan bespreken in de tweedaagse <onverstaanbaar> ergens in juni. Dat is besproken. Er is ook besproken dat er dus Provincies zijn die er alles aan gedaan hebben, zoals bijvoorbeeld de Provincie Brabant, die ook echt een fonds hebben ontwikkeld van vele miljoenen, waarin ook echt een bijdrage is gedaan aan de Ontwikkelopgave. Want ik ook nog even iets ontkrachten van alle mensen die zeggen ja we moeten niet met die Ontwikkelopgave verder. Wij krijgen geld vanuit het Rijk voor de Ontwikkelopgave. Je kunt zeggen we doen het niet meer. Ja dan zegt het Rijk dan krijg je het geld ook niet meer. En dan is ons probleem nog groter. Dus we krijgen geld van het geld voor de Ontwikkelopgave. En als we die dan dus stopzetten, dan zegt het Rijk natuurlijk we geven je daar geld voor, dus je schendt het Natuurpact. Dus dat is echt wel relevant om dat nog te benoemen. Dus dat is er besproken. We gaan

het halen. We gaan ons uiterste best doen omdat we het moeten halen. We staan aan de vooravond van grote ontwikkelingen in het landelijk gebied. Heel veel Provincies hebben er alles aan gedaan. Het blijkt moeilijk te zijn. Ook om het totaal te gaan halen, omdat het helemaal niet zo flexibel meer is op de grondmarkt tegenwoordig. Dat is er gister besproken. Maar wel de inzet om het te gaan halen en niet zoals hier voorgesteld wordt: ja zet het nog maar voor drie jaar stop. En we hebben het al drie jaar stopgezet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Linden, die had ook nog een vraag.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, er wordt dan ook gezegd we krijgen boetes, enzovoorts. Maar de processen zijn toch meestal dat als een fout wordt geconstateerd we meestal een herstelperiode en dergelijke krijgen. Hoe zit dat in elkaar in het Natuurpact?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Het zit als volgt in elkaar. Als wij niet kunnen aantonen dat er wij er niet er alles aan gedaan hebben om dat Natuurpact te volgen en ervoor te zorgen dat de soorten in gunstige staat van instandhouding blijven, en dat is dus in sommige situaties niet, dan krijg je die boete.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Oké, maar nu zegt u van als we het Natuurpact niet volgen, krijgen we die boete. Wat ik heb voorgesteld is dat we drie jaar de zaak niet volgen. En u zegt ja dan krijgen we ook een boete. Maar hoe staat dat dan in de boeteclausules.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Sorry voorzitter. Voor de Ontwikkelopgave Natuur is het Natuurpact afgesproken, volgens mij heb ik dat ook al een paar keer gezegd, tot 2027, de 80.000 hectare voor alle provincies. Voor Limburg betreft het 2.600 hectare. Dat wil zeggen, 2022, 2023, 2024, 2025. Als we uw voorstel volgen, dan zou het in 2026 opengesteld kunnen worden voor de twee jaar om dan nog die 1.000 hectare te halen. Dus u stelt daarmee, ja nogmaals, het kan gewoon niet.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ik zie het anders voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Gabriëls: Nogmaals, ik heb geprobeerd de vragen van de heer Megens zo goed mogelijk te beantwoorden ten aanzien van de boete en ten aanzien van het Natuurpact en de vraag of er al ooit een boete geweest is en we daarvoor op onze vingers getikt zijn. We hebben daar dus al een keer een gesprek over gehad in IPO toen we het de vorige keer gedaan hebben. Dan de motie van de Partij voor de Dieren. Kijk alle inzichtsvragen daar wil ik graag altijd positief op willen reageren. Dus als er om inzicht gevraagd wordt, dan moeten we dat gewoon leveren. En dat

kunnen we niet leveren voor de Voorjaarsnota, maar wel voor de begroting, omdat u dan nog in zaken, als u dat zou willen, zou kunnen toevoegen conform die inzichten die u dan gekregen heeft. Dus of dat overnemen betekent, inzichtsvragen, dat moet je doen. Dus ja, ik denk dat dan overnemen is.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Als dat een overname van die motie is, kan ik hem natuurlijk terugtrekken. Dan hoeft het niet in stemming gebracht te worden. Dat is dan alleen behalve de laatste dikke streep, denk ik.

Gedeputeerde Gabriëls: Prima. De inzichtsvragen hè?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik vind dat wij te allen tijde alle inzicht moeten verschaffen, dus dan wil ik het heel graag overnemen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): We zijn blij met die toezegging en ik zou het toch vinden als het zo snel mogelijk ...

De voorzitter: Even dat we dat professioneel zuiver doen. Het advies is om over te nemen. Als de Staten het daar unaniem mee eens zijn, dan is hij overgenomen. Als dat niet het geval is, dan wordt het in stemming gebracht. De heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Het Forum voor Democratie wil de motie graag in stemming hebben.

De voorzitter: Dan is hij bij dezen straks gewoon in stemming.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): U had toch net gezegd dat die toezegging, dat u daar op aanhoudt?

De voorzitter: Nee. Even voor de helderheid. Een Gedeputeerde kan een toezegging doen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, maar dan ik mijn motie aanhouden?

De voorzitter: U kunt hem aanhouden. U kunt hem intrekken. Maar daarmee is de motie dan wel of van tafel of aangehouden. Als u zegt van de Gedeputeerde die adviseert om hem over te nemen, dan kan dat. En als de Staten dat unaniem willen, dan breng ik hem niet in stemming, want dan is het gewoon unaniem aangenomen. Maar ik heb al een signaal gekregen dat als hij op tafel blijft liggen, dan wenst minimaal één fractie een stemming en dan komt hij in stemming.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil hem aanhouden omdat wij een toezegging hebben gekregen.

De voorzitter: Dat kan. Dan is hij bij dezen aangehouden.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De voorzitter: Dan even voor de helderheid en voor de notulen: motie 2844 is bij dezen aangehouden. De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Een klein punt van orde. We hebben dat de vorige keer, ik meen een paar weken geleden, in het Presidium besproken dat we niet met zijn allen moties gaan schrijven en dan weer opnieuw moeten indienen om ze in stemming te brengen. Dus bij dezen dan te concluderen dat hij ook niet wordt overgenomen en er dus ook geen toezeggingen op zijn gedaan, als we het alsnog in stemming brengen.

De voorzitter: Ik snap wat u bedoelt. De Gedeputeerde heeft aangegeven hoe hij naar het onderwerp kijkt. Dat staat ook netjes in de notulen. Maar de motie is aangehouden. Dus hij is voor wat betreft stemming nu van tafel. De Gedeputeerde, gaat u verder.

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, ik rende nog even naar mijn plek omdat ik graag iets wil voorlezen, en dat doe ik naar aanleiding van de vraag die de heer Geraats stelt. De heer Geraats stelt dat ik in mijn eerste termijn niet genoeg ben ingegaan op of er bezuinigd kan worden. Ik heb aangegeven dat die kans op bezuinigingen nihil is omdat er gewoon weinig middelen zijn waarop we kunnen bezuinigen. Want er zijn normbedragen die afgesproken zijn. Daar kunnen we niet op bezuinigen. Dat gaan we ook niet doen. Er zijn arealen afgesproken in het Natuurpact waar we niet op kunnen gaan bezuinigen. Dat gaan we niet doen. En ik heb aangegeven dat we niet met de Ontwikkelopgave Natuur kunnen stoppen, omdat we aan de vooravond staan van de totale ontwikkeling in het landelijk gebied op dat vlak. Dus ik wil alle inzicht verschaffen, ook ten aanzien van de organisatiekosten. Maar ik wil ook even voorlezen wat het voorstel behelst dat we aan uw Staten voorleggen. Dat is namelijk het volgende. En dat heeft u vast allemaal gelezen, maar ik wil het toch even herhalen. De hiertoe benodigde dekking van € 3,87 miljoen per jaar oplopend tot € 9,87 miljoen, mee te wegen bij de begroting '23, wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de Natura 2000-plannen als mede herprioriteringsopties binnen andere beleidsterreinen. Dat wil zeggen dat het te allen tijde, kijk wij willen het nu structureel opnemen, en waarom willen we dat nu structureel opnemen, omdat we dit jaar nog de openstelling hebben voor agrarisch natuurbeheer en de openstelling voor natuurgebiedenbeheer. Dat is dit jaar en dat vindt plaats voor de behandeling van de begroting. Door de constructieve houding van Forum voor Democratie en door de constructieve houding die de heer Westhoff uit, die zegt van wij willen € 5 miljoen nog beschikbaar stellen, schat ik in dat er een meerderheid is om voor zesjarige contracten te gaan door dat voorstel. En omdat dat bedrag nergens op gebaseerd is, maar wel voldoende is voor zesjarige contracten, wil ik eigenlijk graag voorstellen: we gaan het gewoon openstellen voor zes jaar. Dat wilt u volgens mij allemaal voor agrarisch natuurbeheer. Overigens is dat ook een wettelijke verplichting conform Europa. U wilt ook natuurbeheer structureel openstellen voor zes jaar. U wilt meer inzicht in de organisatiekosten en u wilt op alle vlakken meer inzicht. Maar er is een meerderheid, door hetgeen de heer Westhoff nu net zegt, voor die structurele zes jaar. Ik wil op alle vlakken aan u toekomen van wat u daar zegt. Maar er is geen mogelijke bezuiniging op het areaal en ook niet op de organisatiekosten en ook niet op het bedrag per hectare. Maar ik wil u alles inzichtelijk maken, en ik wil in ieder geval, dat staat hier ook in het voorstel, de afweging, dus de hiertoe benodigde dekking mee te wegen bij de begroting 2023,

maar wel structureel op te nemen, wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de Natura 2000-plannen. Dat kan betekenen dat in het totaal tekortbedrag we misschien een deel dekken uit de Natura 2000-beheerplannen, als dat kan. En dan is de dekking daaruit. Dus dat is wat hier staat. Dat is precies wat hier staat en ik hoop dat dat voor u voldoende is om in ieder geval voor de begroting het openstellingsbesluit voor het agrarisch natuurbeheer en het openstellingsbesluit voor natuurgebiedenbeheer, om dat te doen. En we moeten dat structureel regelen, want dat is het voorstel. We willen het structureel regelen, en we willen u alle inzichten geven om dat ook te kunnen doen om aan onze wettelijke taak te voldoen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schuuring, u stond er als eerste maar het was eigenlijk een reactie op het CDA. Kunt u er mee leven als ik de volgorde even omgooi?

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja.

De voorzitter: Nou dat is erg vriendelijk van u. De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Tot zover begrijp ik het verhaal van de Gedeputeerde. Op één punt vind ik dat hij wel nog een toezegging moet of kan doen en dat is richting de TBO's omdat die zelf aangeven dat ze minder geld nodig hebben voor natuurbeheer. **Ik wil graag dat hij daarmee in gesprek gaat om te kijken of daar bezuinigingen mogelijk zijn omdat ze het zelf aangeven.**

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, dat gesprek wil ik natuurlijk voeren. Natuurlijk wil ik een gesprek voeren, en ik wil ze ook best het mes op de keel zetten om te vragen van waar kunt u nog bezuinigen? Maar, nogmaals, organisatiekosten zijn afgesproken, arealen zijn bekend en het beheer per areaal is bekend. Dus er is niets waarop dat gaat gebeuren, maar ik wil het wel doen.

De voorzitter: De heer Geraats heeft een vervolgvraag.

De heer Geraats (CDA): Heel kort. U gaat erop in van u denkt voor hen. Zij geven zelf aan, vorige week in een krantenartikel, dat het wel wat minder kan. Dus dat is wat ik vraag aan u om daarop in te gaan wat ze daarmee bedoelen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Vandaag bij de inspraak was dat anders. Maar ik wil zeker met ze in gesprek gaan. Ik spreek ze wekelijks.

De voorzitter: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja ik heb even een verhelderende vraag, want er gingen voor mijn gevoel een aantal dingen door elkaar lopen. Als ik het nu goed gevolgd heb, dan zegt de Gedeputeerde dus toe dat hij bereid is om te kijken waar het eventueel mogelijk is om in de kosten te snijden, ondanks dat hij zelf het idee heeft dat dat beperkt is, en dat er dan bij de begroting een voorstel ligt waar iedereen op dat moment een afweging over kan maken. En daarna heeft hij ook wat gezegd over het amendement, maar dat staat los van de toezegging die u gedaan heeft.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Nee. De toezegging is ook wederom een inzichtsvraag. Kunt u inzichtelijk maken of het mogelijk is om te bezuinigen? Ik zeg dat wil ik toezeggen, ware het niet dat ik de kans daarop heel klein acht en we voor de begroting de openstellingsbesluiten moeten doen voor de agrariërs en voor het natuurbeheer.

De voorzitter: Mevrouw Schuurding.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Nee precies, dus de toezegging die staat in principe los van het bedrag waar we straks op uitkomen.

De voorzitter: Dank u wel. En de heer Westhoff had ook nog een vraag.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ik heb nog een vraag met betrekking tot de motie van de Partij voor de Dieren. Die motie is ingetrokken.

De voorzitter: Aangehouden.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Aangehouden, maar u heeft toegezegd dat u hem gaat uitvoeren. Mag dat? Kan dat?

Gedeputeerde Gabriëls: Een goede vraag. Los van al deze structuren, ben ik van mening dat elk willekeurig Statenlid die een inzichtsvraag aan mij heeft of aan het College heeft of aan deze organisatie heeft, inzicht zou moeten kunnen krijgen over de vraag die gesteld wordt.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Moet dat een motie worden?

Gedeputeerde Gabriëls: Iedereen kan te allen tijde, ook dadelijk tijdens de borrel, zeggen van ik zou daar graag aandacht aan willen besteden. Dan vind ik dat wij het inzicht moeten verschaffen. Dus ik vind het een discussie die waarschijnlijk de heer Heldens, die zeer veel weet van alle structuren en hoe het werkt ...

De voorzitter: Ik hoop van de Gedeputeerde dat hij niet suggereert dat er makkelijker toezeggingen zijn te halen bij de borrel dan hier in de Statenzaal.

Gedeputeerde Gabriëls: Nee het gaat niet om een toezegging. Het gaat om informatieverschaffing.

De voorzitter: Nee, maar laat even helder zijn: de motie is aangehouden. Het enige wat u heeft toegezegd is informatie verschaffen. Daar hebben we overigens geen motie voor nodig. Ieder Statenlid is vrij om informatie te vragen en heeft daar gewoon recht op. En op dat deel heeft u een toezegging gedaan. En voor de rest is die motie gewoon aangehouden. Dank u wel. Is dat ook voor u voldoende mijnheer Claassen? Want het is goed om dat even in de cijfers te zetten.

De heer Claassen (PVV): Ik doe het niet als woordvoerder op het onderwerp maar gewoon even als een ordepunt.

De voorzitter: Ik beschouw dit als een ordepunt.

De heer Claassen (PVV): Maar u doet de toezegging op basis van de motie? Of doet u de toezegging niet op basis van de motie, want dan vraag ik me waarom de Partij van de Dieren de motie aanhoudt? Voor, sorry, ik weet dat het voor is, er werd van gezegd maar het is voor.

De voorzitter: Het is helder. Het is natuurlijk niet aan de Gedeputeerde om een motivering van een ander te doen. Maar helder is ...

De heer Claassen (PVV): Voor alle helderheid, maar kunt u die laatste toevoeging die u net ook gaf ...?

Gedeputeerde Gabriëls: Kan ik. Mevrouw Plusquin stond daar en vroeg: ik vraag alleen om inzicht. En toen zei ik ja dat kunnen wij u verschaffen. En op basis daarvan vind ik dat wij informatie moeten verschaffen.

De voorzitter: Had u nog enkele punten openstaan?

Gedeputeerde Gabriëls: Ja. Ik moet nog één ding recht zetten.

De voorzitter: U heeft daar nog tweeënhalve minuut voor.

Gedeputeerde Gabriëls: Oké. Eén ding moet ik nog rechtzetten. Ik ben in de eerste termijn niet goed genoeg ingegaan op, ja niet rechtzetten, maar niet goed genoeg ingegaan op het feit dat het ANLb en het openstellen van de agrarische natuurwetcontracten, dat het verplicht is om dat voor zes jaar te doen en dat dat dit jaar nog voor de begroting gaat gebeuren. Dan wil ik nog toevoegen dat het een verplichting is dat je elke euro die je krijgt van het Rijk voor de Ontwikkelopgave Natuur ook daarvoor moet inzetten. Inzicht over de organisatiekosten heb ik gehad. Dat is een inzichtsvraag. We gaan het structureel in de begroting opnemen. We gaan de contracten ook openstellen. En we gaan conform het voorstel afwegen hoe we het in de begroting dekken als ook de gegevens ten aanzien van de Ontwikkelopgave Natuur en de Natura 2000 bekend is. En dat staat gewoon in het tweede punt van het voorstel. Maar het voorstel is wel om het structureel op te nemen en om ook de zesjarige periode voor agrarisch natuurbeheer en natuurgebiedennatuurbeheer open te stellen. Want dat moeten we nu beslissen, omdat dat voor de begroting moet gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja voorzitter, even voor mijn helderheid over het amendement van het Forum voor Democratie. Heb ik het goed begrepen dat de Gedeputeerde zegt: ik kan er mee leven of ...?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, een heel goede vraag. Kijk, ik denk dat we het moeten ontraden, omdat die € 5 miljoen niet gebaseerd is op getallen. Die getallen liggen wel voor. Maar omdat de wens en de

constructieve houding wel leidt tot dat zij wel bereid zijn om structureel daar € 5 miljoen voor in de begroting te zetten, wat ons in ieder geval de zekerheid geeft om voor zes jaar die contracten te regelen, ga ik ervan uit dat zij heel graag, en een meerderheid daardoor, die contracten willen openstellen. Maar ik zou dat niet in die € 5 miljoen willen gieten. Ik zou dat willen gieten in de getallen die wettelijk voorliggen, die we dus in de begroting mee gaan nemen voor de toekomst. Dus als dat de enige optie is om voor zesjarige contracten te gaan, dan zou ik u willen aanraden om voor het amendement te stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Helder.

De voorzitter: Dank u wel. En de heer Van der Linden had ook nog een vraag.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, nu komt er eigenlijk plotseling om de hoek vanwege het agrarisch natuurbeheer dat wij een contract moeten afsluiten, voor de begrotingsbespreking moet ik dat nu doen. Waarom bent u daar niet meteen mee begonnen? Als u daarmee begonnen was, dan hadden we deze hele discussie in een andere context gezien en nu komt het als mosterd na de maaltijd. Wat is daar de reden voor?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Ja ik moet echt een beetje hier nu op mijn tanden bijten, want ik heb echt enkele keren aangegeven dat we dit jaar natuurgebiedenbeheer en agrarisch natuurbeheer moeten openstellen. Ik heb ook aangegeven dat het een verplichting is vanuit Europa om dat voor zes jaar te doen. Ik wil nog benadrukken, nogmaals, dat het voor drie jaar niet mag conform de Europese wetgeving.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, dat was helemaal niet mijn vraag. Mijn vraag was: u wist dat u dat agrarisch natuurbeheer voor de begroting moest regelen. Waarom heeft het dat niet gewoon als eerste zin het Statenvoorstel gezet?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Wij willen niet alleen kijken naar ..., ja, misschien was dat wel het beste geweest. Als we daarmee u overtuigd hadden, hadden we misschien een iets gemakkelijkere taak gehad. Dan hadden we u misschien sneller kunnen overtuigen daarvan. Excuus daarvoor.

De voorzitter: Gaat u gang met de beantwoording als er nog iets openstaat.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik ben nog even aan het kijken of ik misschien vragen niet beantwoord heb. Ik hoop dat ik alles beantwoord heb. Maar nogmaals, we gaan het conform wat hier voorligt in de begroting opnemen: openstellen van agrarisch natuurgebieden beheer, en natuurgebieden beheer. En

we gaan dan de begroting afwegen met alle getallen die de heer Geraats vraagt en de inzichten die hij nodig heeft en dan afwegen waaruit we het gaan dekken. Maar we gaan het wel structureel opnemen.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de beraadslaging en gaan wij zo dadelijk over naar de stemmingen. En ik roep ook eenieder die nog niet in de zaal is ... Ja komt u rustig even via de microfoon mevrouw Claessens. Mevrouw Claessens, paniek is nergens voor nodig in de tent.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Gelukkig maar. We hadden graag tien minuten schorsing.

De voorzitter: Ik schors de vergadering voor tien minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u verzoeken de plaatsen weer in te nemen? Dan kunnen wij zo dadelijk de vergadering hervatten. En ik wil u ook vragen om al uw fractiegenoten te manen om zo snel mogelijk te komen omdat we zo dadelijk gaan stemmen. Alvorens ik zo dadelijk de stemmingen ga starten geef ik allereerst het woord aan de heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Ja, dank u wel voorzitter. Naar aanleiding van de beantwoording in tweede termijn van de Gedeputeerde willen wij door de toezeggingen die zijn gedaan het amendement intrekken om kritisch te kijken naar de kosten en dat we dan alles op tafel hebben voor de begrotingsbehandeling. En onder die toezegging kunnen we dan stellen dat we nu het amendement kunnen intrekken. Dan is het natuurlijk begrijpelijk dat we de begrotingssystematiek ook volgen die in dit huis geldt en dat kunnen we dan in <onverstaanbaar> doen en dan zullen we onze afwegingen maken bij de begrotingsbehandeling. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En ik zie aan het geknik van de Gedeputeerde dat hij dat juist geïnterpreteerd heeft. Daarmee is het gewijzigd Amendement 138 van de heer Geraats van het CDA ingetrokken.

Dan gaan wij nu verder met de stemmingen. Ik kijk even of alle aanwezigen ook in de zaal zijn, en ondertussen zal ik u de volgorde even duidelijk maken. We gaan zo dadelijk allereerst stemmen over amendement 139 van de heer Westhoff inzake financiering van natuuropgaven. Dan gaan we stemmen over het gewijzigd Statenvoorstel Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten. En vervolgens gaan we stemmen over de gewijzigde motie 2845 van de heer Van der Linden cum suis inzake financiering natuuropgaven. Yes, ik zie geen ... Er is nog één Statenlid afwezig, het zou fijn zijn als we dadelijk ook compleet zijn. Twee afwezig. Goed. Wij gaan nu verder met de stemmingen en de griffier heeft geconstateerd dat 43 Statenleden aanwezig zijn. Als eerste breng ik in stemming amendement 139 van de heer Westhoff inzake financiering natuuropgaven. De stemming is nu geopend. Ik zit op 42 uitgebrachte stemmen, en we hadden geconstateerd dat we met 43 zijn, voordat we daar een probleem over krijgen. We gaan even tellen of er inderdaad 43 zijn, of dat iedereen even gaat kijken. Want anders moet ik de bode ... De heer Nijskens. Was bekend. Nee, dat was bekend. Voor alle helderheid, de stemming blijft even open en we zoeken even uit waar dat zit. Ja, ik weet niet wie, maar het is gelukt en laten we het daar maar bij laten. Er zijn 43 stemmen uitgebracht en ik sluit nu de stemming. Het amendement is verworpen met 5 stemmen voor en 38 stemmen tegen. Ik breng nu in stemming het gewijzigd

Statenvoorstel G-22-006 Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten. De stemming is nu geopend. Er zijn 43 stemmen uitgebracht, dus ik sluit nu de stemming. Het voorstel is aangenomen met 28 stemmen voor en 15 stemmen tegen. Breng ik nu in stemming de gewijzigde motie 2845 van de heer Van der Linden cum suis inzake financiering natuuropgaven. De stemming is nu geopend. 43 stemmen zijn uitgebracht, de stemming is nu gesloten. De motie is aangenomen met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen.

8 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Komen we nu bij het agendapunt Moties vreemd aan de orde van de dag. Er zijn vijf moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. Ik help u even in herinnering dat we ook de vorige keer daar nog wat ... Hoe gaan we daar nu precies mee om? Het lijkt mij ook slim om in het Presidium nog eens een keer héél goed te kijken hoe we het precies willen. Dus ik heb het nog eens goed nagekeken: als een motie gericht is aan Gedeputeerde Staten, en bij mijn inzicht zijn ze dat allemaal, dan krijgt dadelijk de indiener vijf minuten de tijd om de motie toe te lichten. Dan is er geen interruptie mogelijk, maar ik kan mij voorstellen dat als het echt een inhoudelijk-technische toelichtende vraag is, een verduidelijkende vraag, dan zal ik daar de gelegenheid voor geven. Dat is geen interruptie. En daarna geeft het College een reactie, daarop kan geïnterrupteerd worden. Stel ik als eerste aan de orde de gewijzigde motie 2838 van de heer Nijskens cum suis inzake Ooijen-Wanssum voor de boeren. En ik geef daarvoor het woord aan de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Het is een beetje in lijn en het verlengde van de discussie net. Het gaat om het volgende. In het kader van hoogwaterbescherming is in Ooijen-Wanssum het project gerealiseerd en afgerond en nu hebben we vernomen dat de Provincie voornemens is om die gronden te gaan verkopen en te laten beheren aan en door Rijkswaterstaat, terwijl wij de mening zijn toegedaan dat in het verleden door drie verschillende Gedeputeerden toezeggingen en in ieder geval verwachtingen zijn gewekt dat de boeren die de grond aanvankelijk hebben ingebracht een rol kregen bij het beheer op het moment dat het project gerealiseerd was. Wij denken dus dat dat niet op deze wijze gebeurd zou moeten zijn. Nu blijkt dus dat die voorgenomen verkoop in het Provincieblad staat en de gemiddelde boer leest natuurlijk niet het Provincieblad. Maar de gemiddelde boer zit wél te wachten totdat hij benaderd wordt door de Provincie of hij een rol wil nemen in het traject. Nou begrijp ik ook dat er al een beetje uitstel is verleend om bezwaar aan te tekenen. Maar ja, het loopt nog tien dagen en het is natuurlijk een zeer omvangrijk project. En zoals iedereen hier in deze zaal ongetwijfeld bijlage 26 uit het PIP van Ooijen-Wanssum kent, daarin is opgenomen dat die boeren een rol zouden moeten krijgen. Vandaar dat wij deze motie hebben ingediend, om in ieder geval de boeren in de gelegenheid te stellen om een veel belangrijkere rol te kunnen spelen in het vervolg dan met verkoop van de grond aan Staatsbosbeheer is voorzien.

De voorzitter: Dank u wel. Een verhelderende vraag.

Mevrouw Schuurink (PvdA): Ja voorzitter, ik heb twee verhelderende vragen. De eerste is: u doelt op toezeggingen en verwachtingen die zijn gewekt, hoe ziet dat eruit? Wat bedoelt de heer Nijskens daarmee? En het tweede: als ik de motie goed lees, dan gaan we het gebied weer een beetje versnipperen door het voor verkoop en verhuur aan verschillende partijen aan te bieden, wat ook weer hogere kosten en allerlei risico's met zich meebrengt. Lezen we dat goed?

De voorzitter: Dit lijkt bijna op een interruptie. Dus probeer het echt ...

Mevrouw Schuuring (PvdA): Nee, nee, sorry. De vraag is dus: lezen wij dat goed? En is het de bedoeling van de VVD om het gebied op deze manier ook verder te versnipperen in natuurbeheer?

De voorzitter: Ik wil echt een beroep doen om het zo verhelderend mogelijk te maken, want anders krijgen we daar een discussie over. Ook in één keer dus.

De heer Nijskens (VVD): Er was een aantal vragen. De toezeggingen zijn in deze zaal gedaan bij monde van de heer Van den Broek, de heer Mackus maar ook mevrouw Brugman. Bijlage 26 gaat over de impact van het project op de landbouw. Daar staan een aantal conclusies en een aantal aanbevelingen in en de aanbeveling waar ik naar verwijs is zo snel mogelijk, en dan heb ik het over tien jaar geleden, met de boeren in overleg treden over hoe het beheer nadien gestalte kan krijgen. Versnippering is uiteraard niet mijn bedoeling, maar dat is nooit in het proces als een bezwaar aangevoerd. Nu wordt er andersom geredeneerd: wij bieden het aan aan Staatsbosbeheer en daardoor krijgen we één geheel. En als ik dan verwijs naar de toezeggingen van het zou terug moeten naar de landbouw, dan wordt mij verweten dat dat leidt tot versnippering. En dat is natuurlijk precies de omgekeerde weg, want als je het had aangeboden aan de landbouwers was er nooit sprake geweest dat er één project was.

De voorzitter: Mevrouw Claessens heeft ook nog een verhelderende vraag.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Ja voorzitter, graag. U roept het College van GS op om de natuurgronden ontstaan bij het Waterveiligheidsproject Ooijen-Wanssum bij voorkeur aan te bieden voor verkoop of verhuur aan boeren die deze gronden in het verleden hebben moeten inbrengen. Op zich lijkt het ons niet onlogisch, maar heeft de VVD dan ook voor ogen welke voorwaarden er gesteld worden aan wat die boeren met de grond moeten gaan doen?

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Nijskens (VVD): Ja, uiteraard. Er ligt natuurlijk een natuurdoeltype op en daar moet dan natuurlijk in het proces tot vervreemding of in het vervolgproces over gesproken worden welke bestemming en welke specifieke natuurdoeltypen er gaan heersen. Ik neem aan dat GS daar een mening over heeft, anders hadden ze het niets eens aan Staatsbosbeheer kunnen verkopen.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Dus het is niet de bedoeling van de VVD om die natuurdoeltypen ...

De heer Nijskens (VVD): Nee, dat is niet de bedoeling.

De voorzitter: Ja, zo kan het ook. Ik geef het woord ...

De heer Nijskens (VVD): Tenslotte, het is mede ingediend door de heer Geraats van het CDA, de heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG, de heer Megens van de PVV en de heer Westhoff van Forum.

De voorzitter: Dank u wel. Er blijft nog één verhelderende vraag voor u over. Ik blijf het maar herhalen.

Mevrouw Schuurin (PvdA): Ja, één verhelderende vraag. Het dictum van de motie heeft twee delen, want in het eerste deel gaat het over boeren die ook gronden hebben ingebracht. En het tweede gedeelte gaat over boeren en natuurcoöperaties die het natuurbeheer op zich willen nemen. Wat is de reden dat u ook die tweede heeft toegevoegd in de motie?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): De belangrijkste reden is ook richting die versnippering. Op het moment dat een natuurcoöperatie bestaande uit leden, en die leden zijn dan boeren, zich op het gebied werpt, om het zo maar te zeggen, dan voorkom je enerzijds versnippering en heb je, dachten wij als indieners van de motie, meer kans dat die grond daadwerkelijk bij boeren terecht komt. Het is een tweetraps.

De voorzitter: Dank u wel. En dank u wel voor de toelichting. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Gabriëls.

Gedeputeerde Gabriëls: We willen de motie graag ontraden, omdat de motie een voorkeur uitspreekt voor laten we zeggen een groep of iemand die dat dan daar zou willen kopen. Ja, en dat is de kern van het betoog, want je zou dan voortrekken. Op dit moment is het zo dat in het proces dat loopt iedereen de mogelijkheid heeft zich te melden als potentiële gegadigde voor de aankoop van de gronden. Dat geldt ook voor agrariërs, een collectief daarvan of voor Staatsbosbeheer. In deze fase gaat het erom te bepalen of Staatsbosbeheer als enige serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de overdracht van de gronden en op basis van de informatie die eventuele potentiële gegadigden naar aanleiding van de kennisgeving indienen wordt een afweging gemaakt hoe het proces verder zijn vervolg krijgt. In die zin wordt met het gevolgde proces reeds inhoud gegeven aan datgene waartoe wordt opgeroepen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Korte verhelderende vraag voorzitter, ik zal het proberen. Gedeputeerde, wat betekent dit voor het natuurbeheer en voor het gehele gebied als één gebied? Heeft u daar een inschatting van? We hebben het straks gehad over de organisatiekosten die mogelijk hoger worden.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Sorry, ik doe dat de hele tijd, omdat ik heel graag wil antwoorden. Excuses daarvoor. Nee, het gebied blijft één gebied, omdat dat de voorkeur heeft. Het is ongewenst dat het natuurdoeltype wordt aangepast voor agrarisch natuurbeheer, dus het natuurdoeltype blijft wat we daar graag willen: een groot gebied. Dan moet ik even kijken wat het natuurdoeltype is, dat is rivier-

en moeraslandschap. Ja, en dus een eenheid in beheer en een groot aaneengesloten gebied. Dus dat. En daar kunnen agrariërs ook aan voldoen.

Mevrouw Jenneskens (D66): <onverstaanbaar>.

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, die motie ontraden we omdat deze een specifieke voorkeur voor een bepaalde groep heeft, terwijl het iedereen zou mogen inschrijven.

De voorzitter: Zo te zien wil de heer Nijskens daar nog even op interrumpen.

De heer Nijskens (VVD): Dat was nu net de reden dat we de motie hebben ingediend, omdat u Staatsbosbeheer juist voortrekt. Vandaar ook mijn passage over dat provinciaal blad. Als jij als sector in de regio acht jaar denkt een rol te krijgen bij het verwerven en beheren van die grond en je hoort dan te elfder ure in het provinciaal blad 'GS verkoopt aan Staatsbosbeheer, u kunt gemotiveerd reageren.' Vervolgens moeten degenen die reageren drie weken wachten op de stukken en die zien dan met wat voor bedrag het beheer toebedeeld wordt. Dat is natuurlijk vreemd, want als je weet dat je daar bijna tussen vier en vijf ton beheer kunt binnenhalen, om het zo maar te zeggen, daar zijn misschien wel partijen die dan denken van hé, daar kunnen we wel een bod op loslaten, daar kunnen we een businesscase op inrichten. Maar niet in zeven dagen tijd en zeker niet als u allang met Staatsbosbeheer in gesprek bent geweest om tot deze case te komen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: In het kader van het Didam-arrest is het dus zo dat dus alle gegadigden een kans moeten hebben en daarvoor hebben we inderdaad die gesprekken met Staatsbosbeheer gevoerd. In het kader van het Didam-arrest is het zo dat de procedure dus opnieuw kenbaar gemaakt is dat iedereen kan inschrijven en dat is nu het geval. Er is nooit concreet een toezegging gedaan hier in de Staten of wat dan ook. Dus verwachtingen misschien wel, maar concreet dus geen toezegging. De bottleneck zit hem ook in het agrarisch natuurbeheer, het zit hem in de schaalgrootte en organisatorisch, dus nu kan iedereen inschrijven. Dus dat is het punt. Dus iedereen kan inschrijven, maar u spreekt in uw motie een voorkeur uit voor een bepaalde groep.

De voorzitter: Ik had dit bij mevrouw Jenneskens net ook moeten doen, in het Reglement van Orde staat dat er nu wel geïnterrupteerd mag worden. Het spijt me even. Ja, u mag terug van mij. Ik geef het even toe. Een vervolgvraag mag u dus stellen.

De heer Nijskens (VVD): Ik wil niet in herhaling vallen en ik heb niet de moeite gedaan om alle notulen na te zeggen. Ik loop hier een aantal jaren rond, ik heb drie Gedeputeerden meegemaakt op dit artikel en het staat inderdaad niet in de lijst met toezeggingen, maar het is toegezegd.

De voorzitter: Wilt u daarop reageren?

Gedeputeerde Gabriëls: Dit woord, toezegging, is denk ik pas een toezegging als dat ook echt ergens genoteerd of bij GS of waar dan ook geweest is. Want ik ken heel veel mensen die allerlei toezeggingen vragen, maar volgens mij ..., ja, het kan zomaar zijn, maar het is nergens bekend. Dus

voor zover bekend zijn er geen concrete toezeggingen aan boeren gedaan over het toekomstige beheer en ik zei: misschien wel verwachtingen.

De voorzitter: Ik vermoed dat er één gevonden is en daar geef ik u even de gelegenheid toe.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel, ik krijg net het item van een CDA-collega. **De toezegging is nummer 7729. Gedeputeerde Van den Broek zegt toe dat tijdens een werkbezoek voor Statenleden aan Ooijen-Wanssum ook het natuurbeheer ingevuld door agrariërs aan bod zou komen.** En als u dan zegt dat het aan bod is gekomen maar wij doen de oppervlakte dusdanig groot dat zij het organisatorisch het niet kunnen, ja, oké, dan ...

De voorzitter: Gedeputeerde. U mag daarop reageren.

Gedeputeerde Gabriëls: Prima. Didam-arrest blijft staan.

De voorzitter: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Ja, op dit punt natuurlijk. Vandaag is verschillende keren het woord 'betrouwbare overheid' gevallen. Kijk, als er meerdere toezeggingen zijn gedaan die ook nog een keer zijn uitgesproken door de heer Nijskens, dan vind ik wel dat je er op die manier mee om moet gaan, en dan in dit geval dat ook moet effectueren. Dat leek me toch wel de bedoeling van die toezeggingen. En vervolgens dat u dat ook uitvoert in het veld. U kunt niet zeggen van ik ga eromheen.

De voorzitter: De Gedeputeerde. Aan u het woord.

Gedeputeerde Gabriëls: Bij een betrouwbare overheid hoort ook rechtsspraak volgen, mijnheer Geraats, en het Didam-arrest zegt dat we dit niet automatisch aan een willekeurige groep kunnen overleveren. Dus dat hoort ook bij een betrouwbare overheid.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is de beraadslaging afgerond en gaan we deze motie in stemming brengen. Dat betekent dat we wederom even gaan kijken of iedereen die aanwezig zou zijn aanwezig is. Ik mis in ieder geval alleen nog even de heer Claassen, dus als er even gauw gebeld of geroepen kan worden dan kunnen wij snel in stemming gaan. Ik zou de overige leden er even op willen attenderen: hou hier rekening mee, want we gaan het nu vijf keer achter elkaar doen, dus gelieve zo weinig mogelijk de zaal te verlaten. En als hij er niet is dan is hij er niet, zo simpel is het ook weer. Hij schijnt even naar het toilet te zijn. Dat kan ook, dat hebben we hard nodig. Kijk, we zijn weer met 43. 44 uiteraard, want de heer Nijskens is ook weer aanwezig. Wij brengen de motie 2838 Nijskens cum suis inzake Ooijen-Wanssum voor de boeren nu in stemming. De stemming is nu geopend. Ik zie dat 44 stemmen zijn uitgebracht, daarmee heeft iedereen gestemd. De stemming is dus nu gesloten. De motie is aangenomen met 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Dan stel ik aan de orde de gewijzigde motie 2840 van de heer Van Wageningen cum suis inzake van de Russische gasrekening af. En daarvoor geef ik het woord aan de heer Van Wageningen namens de fractie van D66

De heer Van Wageningen (D66): Mensen, er woedt een afschuwelijke oorlog in de Oekraïne, laten we doen wat we kunnen om de financiering onder de Russische agressor vandaan te halen. Als het om ruimteverwarming gaat, hebben we als Staten al eerder een stip op de horizon gezet en er is nu alle aanleiding om met nieuwe energie naar die stip toe te werken. Zonder Russisch aardgas, met restwarmte, met geothermie, met mijnwaterwarmte en met groen gas, zodat het profijt hier in Limburg blijft en niet naar Moskou gaat. Mede-Stateleden, steun deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Wacht, er zijn nog toelichtende vragen in deze fase, en de interruptie is bij de Gedeputeerde. Ik blijf het herhalen: slechts een toelichtende vraag. Die heeft u? De heer Westhoff. Met de microfoon alstublieft.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Twee vragen. Ruimteverwarming zonder aardgas, hoe moet dat? Ik bedoel, u en ik kennen de cijfers heel erg goed en weten dat dat technisch helemaal niet mogelijk is op dit moment.

De heer Van Wageningen (D66): Het gebeurt op het moment in Maastricht.

De voorzitter: Ja, de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Het gebeurt op het moment in Maastricht, hier vlakbij. Industriële restwarmte van de Sappi wordt geleverd voor ruimteverwarming in Maastricht.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Het gaat er in dit geval om dat heel Limburg voorzien moet worden.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie) Goed, volgende vraag.

De voorzitter: Nee even... Had hem dan in één keer gesteld, want anders moet ik u twee keer het woord geven. Ik zal het voor deze keer toestaan, maar voor de volgende: doe dat nou even wat efficiënter, jongens, want anders komen we elke keer in discussie.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): De gasrekening uit handen van Rusland houden, hoe moet dat? Ik bedoel, aan gas kan ik niet zien of het uit Rusland, uit Amerika of uit Qatar komt. Hoe werkt dat?

De heer Van Wageningen (D66): U kun er van mij op aan, maar dat wordt ook wel door velen bevestigd, dat een deel van onze gasrekening naar Rusland gaat.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar de volgende vraagsteller. De heer Bastiaans, gaat uw gang.

De heer Bastiaans (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik had inderdaad een verhelderende vraag. Roept het College op met hernieuwde energie toe te werken naar ruimteverwarming zonder aardgas? Bedoelt u daarmee te zeggen ik geef het College een rolletje druivensuiker, met hernieuwde energie,

of bedoelde u hernieuwbare energie en sluit u daar bewust of onbewust kernenergie mee uit? Want bij hernieuwbare energie hoort kernenergie niet thuis.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): We vragen letterlijk om met energie te werken naar de stip op de horizon en die stip op de horizon is eerder door de Staten gezet en die geeft aan hoe je ruimtes kan verwarmen zonder aardgas. Wat het beste alternatief is als er geen aardgas beschikbaar zou zijn. U vraagt ook over kernenergie. Dat wordt niet in de motie genoemd, maar de warmtepompen en de hybride warmtepompen worden wel in de motie genoemd. Daarvoor heb je elektriciteit nodig, hoe dat wordt opgewekt is mij een zorg. Het gaat me er vooral om het zonder aardgas te doen zodat er niet een deel van onze energierekening naar Rusland gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wolters Gregório.

De heer Bastiaans (VVD): Voorzitter, ik vind dit niet echt een antwoord op mijn vraag.

De voorzitter: De heer Van Wageningen heeft zijn best gedaan. De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Ik hoor mijnheer Van Wageningen net zeggen dat we al met een heleboel bezig zijn, een heleboel initiatieven die hij noemt waar hij nog een keer toe oproept middels deze motie. Mijn vraag is: hoeveel sneller gaan we vooruit als we deze motie wel aannemen?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Dat is denk ik meer aan het College. Wij moedigen aan tot spoed. We hebben eerder al aangegeven welke richting het kan zijn, nu met spoed de maatregelen nemen om die stip op de horizon te bereiken. Dit is beter te beantwoorden door het College, denk ik.

De voorzitter: Nou, dan gaan we daar nu naar luisteren en geef ik graag het woord aan Gedeputeerde Van Gaans.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Dank u wel, voorzitter. Kijk, met elke euro die wij betalen voor het Russische gas financieren we Poetins oorlogsmachine en dat zou eigenlijk al voldoende argument moeten zijn. Maar breder, conform de provinciale energiestrategie, werken wij toe naar minder verbruik van aardgas. Dat doen we via drie sporen: via de warmte-infrastructuur, via energiebesparing bij woningen en door de industrie verder te verduurzamen. We zien ook dat het meeste gas, het meeste Russische gas, in onze provincie gaat naar die industrie en naar de gebouwde omgeving. Vanuit de pers werken we daar dus al naartoe, maar we willen dat wel graag versnellen. En op 10 juni, de uitnodiging komt nog uw kant op, zullen wij u ook in een informatiesessie onze plannen daartoe presenteren, en daar nemen we deze motie graag in mee. Wij staan dus positief tegenover deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij nu, nog niet, een moment, er is toch nog een vraag van de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Mijnheer Van Wageningen gaf net de suggestie om aan GS te vragen hoeveel er versneld wordt aan de hand van deze motie als we hem aannemen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ik denk niet dat je dat kunt kwantificeren. Er wordt gevraagd om met extra energie en met extra inzet toch eens te kijken wat we nog kunnen versnellen. Dat zijn we nu in beeld aan het brengen, en daarover gaan wij u op 10 juni dan ook informeren.

De heer Wolters Gregório (SP): En daar is deze motie specifiek voor nodig, om die extra energieversnelling aan te brengen of doen GS dat uit zichzelf?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ik zie dat als ondersteuning en aanmoediging van het beleid.

De voorzitter: Helder. Daarmee zijn we aan het einde van de beraadslaging en gaan wij deze motie in stemming brengen. Ik vraag weer even aan de hulptroepen of wij nog steeds met 44 zijn. Ja, ik weet niet wat uw vraag is, maar als het een punt van orde is moet u eventjes naar de microfoon komen.

De heer Bastiaans (VVD): <onverstaanbaar>.

De voorzitter: Stemverklaring, dat kan. Ook daarvoor moet u even naar de microfoon komen. Een stemverklaring. Mijnheer Bastiaans, gaat uw gang.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja, omdat het onduidelijk is of kernenergie nu wel of niet wordt uitgesloten in deze motie hebben wij nogal moeite om voor deze motie te stemmen. De motie ziet er an sich hartstikke mooi uit, kun je an sich niet op tegen zijn, maar als we middels deze motie kernenergie uitsluiten moeten we tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog andere mensen zijn die een stemverklaring wensen, dat is niet het geval. Dan ga ik deze motie in stemming brengen. Er zijn 44 Statenleden aanwezig in de zaal, de stemming is nu geopend. Ik constateer dat 44 stemmen zijn uitgebracht, dus ik sluit de stemmingen. De motie is aangenomen met 26 stemmen voor en 18 stemmen tegen. Komen we bij de derde motie vreemd aan de orde van de dag, dat is motie 2841 van mevrouw Koopman cum suis inzake thuiszorg over de grens. Ik geef daarvoor het woord aan mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Leuk moment, mijn eerste motie, woehoe! En het is er ook nog een die zo positief is, want het kost niets. U bent allemaal alleen maar winnaars als u dit steunt of mee indient. We vragen alleen aan het College: brengt u de thuiszorgorganisaties alstublieft met elkaar in verbinding, zodat ze weten waar de Servicepunten Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling zijn, zodat een bestaand instrumentarium duidelijk is en wat ze daarmee kunnen bereiken. Ja, ik wil het hierbij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Er zijn nog twee verhelderende vragen in aantocht. De eerste is van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, bij de overwegingen staat: 'We moeten niet gaan zitten afwachten totdat het personeelstekort niet meer te verlichten is dan wel oplosbaar is.' Wie bedoelt u met 'we'? Bedoelt u daarmee de regering met Mark Rutte als minister-president?

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, deze was gericht aan PS, dus dat 'we' dat zijn wij. Maar ik ben het met u eens, er zijn personeelstekorten, dus we kunnen in het verlengde als we ook al kijken naar de motie van mijnheer Claassen die eraan gaat komen, dan is er werk aan de winkel in de zorg.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, GroenLinks staat op zich positief tegenover deze motie. Het snijdt een probleem aan dat werkelijk valide is, maar wat wel opgedeeld kan worden in een aanbodkant en een vraagkant. En die vraagkant zou je ook kunnen manipuleren, om het zo maar te zeggen. Dus onze suggestie zou zijn om aan deze motie een lemma toe te voegen waarbij het College wordt opgeroepen om bij het Rijk aan te dringen om weer een inkomensafhankelijke bijdrage in te voeren voor de huishulp. Want dan zou je ook de aanbodzijde kunnen bewegen tot matiging. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Nou, ik ben enigszins verrast, want u bent mede-indiener, en u komt nu met deze vraag aan.

De voorzitter: Ik zie dat niet echt als toezegging dat ze nog voornemens is om hem nog te wijzigen. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil eerst opmerken dat ... Ik weet niet of ik de laatste ben of dat mevrouw Palmen van Fractie Palmen nog mee indient. Maar die kan niet mee-indienen want die is niet aanwezig. Dus dat zult u nog moeten wijzigen. Dat zou overigens mijn advies zijn om een ...

De voorzitter: Even voor de helderheid, mijnheer Claassen, stelt u een inhoudelijke vraag. Ik hoor zojuist van de Griffie dat je wel mede mag ondertekenen ook als je niet aanwezig bent. Ik geef het even door. Vooraf ingediende moties mag je ondertekenen terwijl je ... Maar ik zoek het voor de veiligheid ...

De heer Claassen (PVV): Zoek dat dan nog maar even op.

De voorzitter: Voor de stemming hoop ik daar nog even helderheid over te geven.

De heer Claassen (PVV): We luiden het belletje.

De voorzitter: Ja, dat lijkt me een goed plan.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Voorzitter, zou het ook misschien een gevalletje beginnersgeluk zijn?

De voorzitter: Wie zal het zeggen? U had nog een verhelderende vraag.

De heer Claassen (PVV): Ja, de verhelderende vraag is vooral: roept het College op om actief te informeren over de mogelijkheden die servicepunten van het GA hebben en het terugdringen van personeelstekorten. Gaat dat specifiek ook over personeelstekorten in de zorg? Of gaat dat over algemene tekorten? En als het over de zorg gaat, welke informatie wordt dan gegeven door die servicepunten? Want het lijkt mij namelijk een dilemma. Het is nog steeds een dilemma dat erkennen van niet alleen die diploma's, maar ook van de juridische context waaronder verpleegkundige hulpverlening in Nederland en dat dat niet zomaar grensoverschrijdend kan, of dat meegenomen is in uw overwegingen.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): In eerste instantie is het eigenlijk om dat over te laten aan deze vakmensen die dat bij deze punten kunnen gaan ophalen. Het is zo van ja, als je personeel gaat uitwisselen naar daar waar vraag is – bemiddelen, zorginstanties, opleidingen stimuleren en leren ontdekken – dat je vanuit Limburg bij uitstek met dezelfde organisaties aan de andere kant van de grenzen over en weer kunt gaan samenwerken. De zorgwereld houdt niet op bij de provincie en niet bij de landsgrens, dus als iemand in de Neustraße in Herzogenrath woont en iemand aan dezelfde straat in de Nieuwstraat in Kerkrade, dan is het toch makkelijk als je geholpen wordt als aan een van de zijden ergens krapte is. En van daaruit zijn we dat gaan doen, dus een praktisch probleem willen oplossen. En inderdaad, dan loop je tegen diploma's aan. Over die erkenning wordt al heel wat jaren een discussie gevoerd, maar dat komt maar niet van de grond. En misschien, om dan eens te bekijken of die verschillen wel zo gigantisch zijn ... ITEM van Universiteit Maastricht is dus bij uitstek geschikt om dit juridisch in kaart te brengen. Nederlandse zorgmanagers die onder andere in Duitsland werken of werkzaam zijn constateren dat er in het vak geen verschillen zijn, het enige wat ieder moet leren in welk vak dan ook is de cultuur, de taal en de sociale wetgeving, en daarvoor hebben we inmiddels al meer dan genoeg adviesorganen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens, een toelichtende vraag.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter. D66 en het CDA, zijn altijd voor arbeidsmarktbeleid, VVD was daar in het verleden altijd tegen. Mag ik de eerste motie van mevrouw Koopman, haar eerste motie, interpreteren dat ook de VVD geïnteresseerd is breder onderwijs- en arbeidsmarktbeleid of blijft het bij dit ene unieke, specifieke initiatief?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Misschien kent u mijn achtergrond; ik kom vanuit het onderwijs, en ik werk nu in de zorg. Mijn motivatie om bij de VVD te gaan was ook om de zorg en het onderwijs op de kaart te gaan zetten. Dus ja, we staan open. Dat doe ik altijd, maar ook niet alleen binnen mijn sector.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de heer Heldens moet mij maar corrigeren of ik een tweede keer een technische vraag mag stellen. Maar ik vroeg mij een beetje af, mevrouw Koopman, of het nou de bedoeling is dat de problemen die wij hier in Nederland hebben, worden opgelost door de investeringen die de Belgen en de Duitsers in het zorgsysteem hebben gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman-Lyon (VVD): Nee, het gaat meer over een samenwerking. In deze grensregio zijn er tekorten op het gebied van thuiszorg en als je dus samen gaat werken kun je efficiënter zijn, kun je de tijden beter maken, kun je flexibeler zijn. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Satijn. Dank u wel mevrouw Koopman.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ja, de motie die hebben wij wel zo geapprecieerd dat het wel over de zorgsector in Limburg in gaat. Het project waar mevrouw Koopman aan refereert heet het Care for Limburg Project, en dat is bedoeld voor werkzoekenden die in zorgberoepen aan de slag kunnen, die in België bijvoorbeeld moeten beschikken over een attest en in Nederland niet. Dat maakt bijvoorbeeld de gehandicaptenzorg een interessante pilot, maar voor de thuiszorg weer niet. Envida heeft als thuiszorgorganisatie meegedaan met de pilot Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsmiddeling van Maastricht. Die heeft reeds vacatures op het gebied van thuiszorg aangeboden en overigens worden van elke thuiszorgaanbieder die daar om vraagt de vacatures door SGH uitgezet. Wel moeten we in alle eerlijkheid zeggen dat de resultaten van dat project tot op heden nog niet heel goed zichtbaar zijn. De thuiszorg is in Nederland een moeilijke markt, met vrij dunne marges, en thuiszorgorganisaties in Nederland betalen weinig reiskostenvergoeding, waardoor het werken over de grens nauwelijks interessant is. Dat is een aantal signalen dat wij oppikken vanuit de huidige activiteiten die door en rondom het SGH worden uitgevoerd. Dus wij herkennen datgene wat mevrouw via haar motie voorstelt. We wilden zeker nog een inzet plegen, maar we willen wel realistisch zijn over de uitkomst. We adviseren positief, want dit is zeker een sector die een steuntje in de rug kan gebruiken, voorzitter, en daarmee wil ik in ieder geval de appreciatie van het College afsluiten. Dank u wel.

De voorzitter: Nog een vraag aan u, Gedeputeerde, van mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, dank u wel voorzitter. Is het de Gedeputeerde bekend dat in de Nieuwstraat in Kerkrade politieagenten over en weer surveilleren en dat het zelfs zo is dat de brandweer, ik weet niet hoe dat heet waar ze de slangen vastmaken aan het waterpunt, veranderd heeft zodat van links en rechts over de grens de eerste die komt begint? En ik denk dat we een lange grens hebben in Limburg, dus misschien is het ook bij andere groepen iets anders. En dan nog één

ding, mijn naam staat hier weer verkeerd. Nou, heb ik de Fisher-Price, maar wij zijn meer van de Fishertechnik. Wij zijn van de arme tak.

De voorzitter: Terecht dat u daar een opmerking over maakt. Excuus daarvoor. De Gedeputeerde. Wilt u daarop reageren? Even met de microfoon alstublieft.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Oh, wacht even.

Gedeputeerde Satijn: Ik wacht geduldig de beurt af. Ja, dat is een herkenbaar beeld. Dus dat herken ik, zeker. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik vroeg me af, als we dit gaan uitvoeren, wat dat betekent voor de arbeidsvoorwaarden van de mensen die dat daadwerkelijk gaan doen. Want mijn grote zorg zit erin dat de arbeidsvoorwaarden van de mensen gaan verslechteren en dat is volgens mij niet wat we willen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nee voorzitter, daar zijn we het mee eens. Alleen dat is natuurlijk niet de inzet vanuit ons College. Wij proberen natuurlijk die grensoverschrijdende activiteiten aan te jagen, zonder dat wij natuurlijk in de arbeidsvoorwaarden aan de slag gaan als College. Dat is niet binnen de mogelijkheden die wij op dit moment hebben vanuit onze rol.

De voorzitter: Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik hoorde van de Gedeputeerde ook een beetje een waarschuwing: we moeten wel afwachten wat de uitkomsten hiervan zijn, daar moeten we niet te optimistisch over zijn. Ik vraag me af: is de Gedeputeerde het met mij eens dat dit een manier is om met outsourcing ons eigen probleem dat er arbeidstekort is ... Alle vormen van zorg in Nederland hebben meer nodig dan applaus, hebben meer nodig dan een coalitie die de Kamer uitrent als er gestemd moet worden over de structurele salarisverhogingen. Dat we hier in Limburg misschien moeten gaan inzetten om juist die arbeidsvoorwaarden te gaan verbeteren, dat kan door druk op de overheid te zetten. Maar bent u het met me eens dat we nu aan het outsourcen zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, het was slechts mijn bedoeling om de verwachtingen goed neer te zetten. Daar waar het gaat over de arbeidsvoorwaarden heb ik in ieder geval geanticipeerd op een motie van de heer Claassen die later vandaag nog aan de orde komt. En volgens mij moeten we het daar dan met elkaar ook over hebben.

De voorzitter: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, ik hoorde het zorgpunt van de Gedeputeerde als het gaat over de uitvoering van de voorbeelden die u gaf, die zijn mij bekend. Die zijn weinig hoopvol, om de redenen die ook al hier genoemd zijn. Bent u het dan niet met mij eens dat het traject dat de collega voorstelt ... Dat kunnen we inderdaad wel doen, we kunnen zeggen: we moeten dat weer gaan oppakken, maar dat we weten dat dat niet gaat werken om redenen ... We hebben tekorten, maar dat hebben ze aan de andere kant van de grens ook. De financiering daarvan, het erkennen van de diploma's, de Wet BIG die voor Nederland leidend is om wat dan ook voor een handeling te doen. Het gaat niet om de handeling, maar om de verantwoordelijkheid die je moet nemen over de handeling. Waardoor je niet de handeling alleen moet kennen, maar ook de context en de taal hebben er van alles mee te maken, dat dáárom dit niet lukt en dat we daar eerst aan moeten werken. Dus de motie is sympathiek, maar bent u het er niet mee eens dat het opnieuw aanspreken niets gaat veranderen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik ben het helemaal eens met de analyse van de heer Claassen, en ook eerder van mevrouw Kerseboom die daar ook op aansloeg, alleen helemaal niets doen is denk ik ook niet de oplossing. Dus we zien wel dat er beweging inzit. Het is niet heel veel beweging, maar iedere beweging, dat zult u ook met me eens zijn, is wenselijk. En volgens mij gaan we zo meteen in uw motie nog praten over wat we nog meer kunnen doen.

De voorzitter: Dank u wel. En dank u wel Gedeputeerde voor de beantwoording. Ik dacht dat het de heer Claassen was, maar uw Staten hebben in ieder geval nog recht op een antwoord. Kun je een motie medeondertekenen terwijl je niet aanwezig bent? En het reglement zegt bij Artikel 34.8.: 'Indien meerdere Statenleden gezamenlijk een motie indienen, kan er alleen beraadslaagd worden indien ten minste één indiener de presentielijst getekend heeft en in de vergadering aanwezig is.' En dat is het geval. Dus het kan. Dan brengen we nu deze motie in stemming. De heer Van Caldenberg. Een stemverklaring, uiteraard. Gaat uw gang.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, wij zijn heel erg voorstander van grensoverschrijdende arbeid, maar wij doen niet mee aan het mooipraten van fout Haags beleid door de VVD. Want deze motie leidt tot níets in de praktijk en lost de problemen in Limburg niet op. Daarom zullen we tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Franssen had ook een stemverklaring.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG vindt het ook een sympathieke motie, maar in de praktijk en bij wetgeving zijn er nog steeds te veel belemmeringen. Daarom gaan we dus tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen, een stemverklaring? Nee? Mevrouw Plusquin?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik sluit aan bij de wijze woorden van de SP in dezen. Dus wij stemmen ook tegen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Alhoewel ik het, voorzitter, met de woorden van de heer Satijn dat elke beweging nodig is en ook het in gesprek gaan met zo'n servicepunt in principe goed klinkt, weten we uit ervaring dat dit tot niets gaat leiden en alleen tot misschien nog meer problemen als we het aan de andere kant niet goed gaan regelen. Dat is de reden waarom we tegen deze motie zullen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog stemverklaringen? Mijnheer Heldens, gaat uw gang.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, een stemverklaring op persoonlijke titel. Ik zal voor deze motie stemmen, en dat is omdat ik als VVD'er graag in oplossingen denk en ieder deel is een beetje, en ik zal nooit uit rancune tegen een goed voorstel stemmen om er daarna electoraal gewin bij te hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu over tot stemming. En dan hebben we het over de gewijzigde motie 2841 Koopman cum suis inzake thuiszorg over de grens. We zijn nog steeds met 44 Statenleden aanwezig. Dan is de stemming nu geopend. Ik zie dat 44 stemmen zijn uitgebracht. De stemming is nu gesloten. De motie is aangenomen met 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Dan is nu aan de orde de motie 2842 van de leden Kuntzelaers en Werrij cum suis inzake onderzoek naar de loonkloof. En ik geef daarvoor graag het woord aan de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Hetgeen wij graag aan de orde stellen is de loonkloof die er is, en die is ook vastgesteld door onder andere het CBS, tussen mannen en vrouwen in de Nederlandse samenleving en zelfs in een bredere context natuurlijk nog. In het verleden heeft mijn collega Werrij daar al een keer om een toezegging gevraagd aan het College. De onderbouwing die daar uiteindelijk uit voortkwam was wat mager en wij hopen met dit voorstel dan ook te komen tot een verdieping van het onderzoek naar die loonkloof. Tot mijn grote vreugde mag ik aankondigen dat de heren Franssen van LOKAAL-LIMBURG en Van der Valk van de SP nog mede willen ondertekenen, waarmee er nog maar twee handtekeningen ontbreken. En dat stemt in ieder geval tot grote vreugde aan onze zijde. Wij hopen dat we een goed beeld kunnen krijgen dat het College, mocht er een aanwijzing zijn of een conclusie komen dat er wél een loonkloof is, dat daar uiteindelijk ook nog verbetervoorstellen uit voort zouden komen. De heer Van der Valk sprak tegen mij: het is hartstikke mooi als we het onderzoeken, mocht het dan ook zo blijken te zijn en aanwijsbare redenen voor te zijn, doe dan ook meteen de effort om te kijken wat we eraan kunnen verbeteren. Tot zover. Ik neem aan dat heer Driessen nog héél graag iets wil zeggen, want dit is natuurlijk ...

De voorzitter: We gaan het horen. De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja voorzitter, via u. Ik vraag me af of de PvdA op de hoogte is van het feit dat tal van onderzoeken zijn gedaan, zowel nationaal als internationaal en gepeerreviewed naar een eventuele loonkloof tussen mannen en vrouwen, en dat daar ook verschillende oorzaken uitvloeien. Dus dat we in principe vrij goed op de hoogte zijn van of die loonkloof er is en waar deze door komt. En aangezien deze motie expliciet oproept naar het onderzoeken welke factoren deze loonkloof veroorzaken, of die niet royaal overbodig is.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. De monitoring van de loonkloof is bijvoorbeeld een taak die het CBS voor een deel op zich neemt. En zoals het CBS zelf ook zegt: zij hebben de data niet om dat per organisatie in de diepte te onderzoeken. Zij geven dan ook – dat staat op hun eigen website – het advies om bij je eigen organisatie intern te kijken of er een loonkloof is en eventueel welke stappen je kunt nemen om daar een verandering in te brengen. Daar is ook een onderscheid tussen enerzijds verklaarbare oorzaken van de loonkloof, want er is wel degelijk een aantal zaken aan te wijzen waardoor er bijvoorbeeld een loonkloof bestaat, en er is een deel onverklaarbaar, zoals dat ook wordt genoemd. En dat laatste deel, die onverklaarbare component, ja, dat wordt gezien als het erfstuk van een ongelijke samenleving die we langzamerhand steeds gelijker zien worden.

De voorzitter: Dank u wel. Het is nu in één termijn, dadelijk bij de Gedeputeerde heeft u nog een herkansing. Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja, dank u wel voorzitter. Op dit moment is het voor mij niet helemaal duidelijk of er al dan niet een loonkloof is. We zijn dan ook graag bereid om dat te onderzoeken en om daarnaar te kijken en of dat, in de woorden van de heer Driessen, verklaarbaar of onverklaarbaar is. Daar zullen we dan ook natuurlijk bij kijken. En ik denk dat het bij de begroting mogelijk is om hier inzicht te verschaffen of er inderdaad op welke wijze verschil ontstaat. Dus ik kan hier een positief advies gericht op het oordeel van u geven.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde Roest, voor uw beantwoording. Dan gaan we zo dadelijk naar de motie. We gaan hem niet opnieuw uitdelen, maar hij is inmiddels mondeling gewijzigd. In de definitieve versie zorgen we ervoor dat de leden Van der Valk en Franssen als indieners worden toegevoegd aan de motie en daarmee is het een gewijzigde motie 2842. Ik kijk even of er een stemverklaring gewenst is. Dat is het geval. De heer Driessen, gaat uw gang.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Wij gaan tegen deze motie stemmen vanwege het simpele feit dat er tal van onderzoeken uitgevoerd zijn omtrent de loonkloof, zoals ik eerder zei, zowel nationaal als internationaal. Hier komt voornamelijk uit voort dat de loonkloof wordt veroorzaakt door andere variabelen die vasthangen aan datgene wat de motie probeert te onderzoeken, namelijk geslacht. En u bent in dezen dus opzoek naar een schijnverband. Dit kost moeite, werk en geld voor iets wat u voor een paar euro online kunt kopen, want deze onderzoeken zijn beschikbaar.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen, een stemverklaring.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, de PVV denkt dat die uitkomst van die loonkloof inderdaad gebaseerd is op confounders, dat is wellicht een verkeerde conclusie. Maar zo academisch als de PVV is zullen wij voor deze motie stemmen om dat werkelijk nog een keer te onderzoeken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij nu deze motie in stemming brengen. Aan de orde is dadelijk de stemming over de gewijzigde motie 2832 Kuntzelaers en Werrij cum suis inzake onderzoek naar de loonkloof. We zijn nog steeds met 44 Statenleden. De stemming is nu geopend. Ik zie dat er 44 stemmen zijn uitgebracht. Ik sluit de stemmingen. Deze motie is aangenomen met 41 stemmen voor

en 3 stemmen tegen. Komen wij tot slot bij de tweede gewijzigde motie 2843 van de heer Claassen cum suis inzake zorgen voor de zorg. Ik geef graag het woord aan de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. De PVV moet erkennen dat we enigszins reactief reageren op de motie vreemd van de VVD, eerlijk is eerlijk. Die motie gelezen hebbend wilden we niet werken aan de zorg, aan de gevolgenkant, maar aan de oorzaakkant binnen de mogelijkheden die we natuurlijk als Provincie hebben. We zien de afgelopen jaren dat de zorgvraag toeneemt, vooral doordat mensen weliswaar langer leven, maar per definitie niet in gezondheid langer leven. Daarnaast ziet de PVV dat de instroom in de zorg en zorgopleidingen ieder jaar mindert, maar zorgwekkender is het hoge verloop uit de zorg. Daar zijn allerlei redenen voor te vinden: de autonomie van het handelen en de hoge werk- en regeldruk. Alhoewel er steeds meer zorgverzekeraars zijn die afstappen van het uurtje-factuurtje, en laat dat ook een positieve ontwikkeling zijn. De beloning van het werk dat geleverd wordt en de daarbij behorende verantwoordelijken zijn een groot zorgpunt en dat moet we zeker niet onderschatten. Het imago van de zorg en de animo om in de zorg te werken is zeker onder invloed van de coronacrisis verslechterd. Na het klappen werd het oorverdovend stil. We hebben binnen de Sociale Agenda uitgesproken om in te zetten op positieve gezondheid, preventie en trendbreuk, en de PVV denkt dat dat niet kan zonder voldoende en goed opgeleide zorgmedewerkers. Het bereiken van een trendbreuk vergt een lange adem en zonder personeel een nog veel langere adem. Daarom, voorzitter, deze motie vreemd die oproept om de beloning en de werkdruk van zorgmedewerkers bespreekbaar te maken bij het Rijk, maar bovenal een motie die oproept om in samenspraak met zorginstellingen, care en cure, intra-, extra- en transmurale zorg en de mbo- en hbo-zorgopleidingen samen een plan van aanpak voor een imagocampagne op te zetten en deze uit te voeren. We kunnen niet toezien wat er nu gebeurt en het laten gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Claassen. Ik zie dat er geen toelichtende vragen ... Toch wel.

De heer Claassen (PVV): Oh ja, ik moet even benoemen dat de motie wordt ingediend samen met Partij voor de Dieren, PvdA, SVL, Forum voor Democratie, LOKAAL-LIMBURG, SP en Marlou Jenneskens van D66.

De voorzitter: En mevrouw Absil heeft nog een vraag aan u.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, een toelichtende vraag. Want wij zijn het heel erg eens met de afsluitende woorden van de heer Claassen, maar we zien ook een tweetal zorgpunten. Dat is dat u specifiek vraagt om significante verbetering van het salaris, terwijl we ook weten dat we in andere sectoren, ook bij cruciale beroepen – ik denk aan kinderopvang, ik denk aan onderwijs, ik denk aan politie, schoonmakers hoor ik – op tal van vlakken hebben wij tekorten. Daar hebben wij misschien niet een minuutje voor geklapt tijdens de coronacrisis, maar daar is wel zeker ook iets aan de hand. Wij vragen ons af het verstandig is om dit er specifiek uit te lichten en dan met name over de salariëring. En een ander punt van orde, en dat zal ik zo ook aan de Gedeputeerde vragen, maar dat vraag ik ook aan u. Het zou ons wat waard zijn als u hem zou aanhouden, want dan zouden wij de oplossingsrichting die u voorstelt kunnen betrekken bij de arbeidsmarktbrief die uitgesteld is in de vorige commissie, waar wij nog een technische briefing over krijgen, waar wij in de begrotingsbehandeling een motie over hebben ingediend en tal van andere oplossingsrichtingen zoals een VDL-achtige campagne om mensen in de zorg en in de techniek te krijgen. Dus mijn vraag is: staat u daarvoor open?

De voorzitter: Een lange vraag, maar uiteindelijk is hij gesteld.

De heer Claassen (PVV): Het antwoord is heel kort: nee.

Mevrouw Absil (CDA): En de reden?

De heer Claassen (PVV): De reden is omdat het anders ondersneeuwt. We prioriteren nu de zorg en ik ben het met u eens dat het natuurlijk op veel meer velden is. Deze motie is vooral gericht op de zorg, zorgmedewerkers, verzorgenden en verpleegkundigen, daarvoor is deze motie, en ik denk dat dit ook het momentum is om dat vandaag te doen. Dan kunnen we desnoods het gevolg hiervan weer meenemen misschien als een goed voorbeeld hoe het kan om ook andere zorgpunten als het gaat om de arbeidsmarkt op te lossen, maar ik ben nu bang, als ik daarin mee zou gaan, dat het ondersneeuwt bij het doel dat we vandaag willen bereiken.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft nu één termijn, dadelijk bij de Gedeputeerde heeft u nog alle kans om daar nog op terug te komen. Ik geef nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, dank u wel. Het is natuurlijk goed om te zien dat hier aandacht wordt gevraagd voor een sector, de zorgsector, waar we de afgelopen twee jaar natuurlijk als gemeenschap buitengewoon profijt van hebben gehad dat die zo goed ontwikkeld is in Nederland. Daar waar het gaat om de vraag van de PVV om in ieder geval een signaal af te geven aan het landelijke, dat zien wij positief in, dat zullen wij ook doen als het aan ons ligt, voorzitter. Daar waar het gaat om de vraag rondom de campagne, om een campagne rondom de zorgsector in te richten, toch even wat nadere duiding vanuit het College. Want op 11 december 2020 is de motie 2697 aangenomen, Toegankelijkheid Zorg, en daar heeft PS € 175.000 beschikbaar gesteld. Daar bent u ook over geïnformeerd. De achtergrond van die motie, of feitelijk de stand van zaken, is dat we op dit moment samenwerken met de Limburgse ziekenhuizen, het Maastricht UMC+ en in het verlengde daarvan de andere Limburgse ziekenhuizen, en de zorgverzekeraar CZ, aan de uitvoering van die motie Toegankelijkheid Zorg. De tussenstand daarvan is dat CZ op basis van data kijkt wat nodig is en enkele concrete projecten aan het inventariseren is ook op het gebied van mantelzorg, dus dat is aanpalend aan het grotere zorgverhaal. Maastricht UMC+ brengt een aantal zaken in beeld hoe de zorg bereikbaar kan blijven door bijvoorbeeld een samenwerking tussen de ziekenhuizen en zorgprofessionals, en het ziekenhuis Zuyderland speelt daar bijvoorbeeld een heel belangrijke rol in. Ook bent u al betrokken geweest, ook in het Statenvoorstel, bij hoe innovaties kunnen bijdragen aan het op peil houden van de bereikbaarheid van de zorg. Ja, en ik vind het ook wel prettig dat u hier ook wel de link legt naar het mbo- en het hbo-onderwijs die ook daar weer een belangrijke rol in spelen. Ons voorstel zou zijn dat we bij de verdere uitvoering van diezelfde motie ook die imagocampagne kunnen meenemen. Want met de koppeling van die voorgestelde campagne mét die concrete projecten zoals die nu ook in de uitvoering van die andere motie worden geïnventariseerd, denken wij dat we een grotere impact kunnen maken. **Dus wij zeggen nu wel toe – maar goed, het is ook uw motie – dat we die campagne ook in het verlengde van de motie Toegankelijkheid Zorg zullen uitvoeren.** En verder, voorzitter, wil ik natuurlijk ook aandacht vragen voor het feit dat op 5 november vorig jaar mevrouw Jenneskens en mevrouw Werrij inderdaad beiden een motie hebben ingediend rondom het bredere arbeidsmarktbeleid, zoals zojuist al door mevrouw Absil van het CDA gememoreerd. Ik zou ook heel graag willen voorstellen dat we hetgeen we hier met elkaar gaan doen, wat ook hier voorgesteld wordt door de PVV, die campagne uitvoeren, die brief schrijven, maar ook –

en feitelijk heb ik de heer Claassen dat ook horen zeggen – dat we in navolging daarvan alle bevindingen meenemen naar dat bredere arbeidsmarktbeleid. Daarvan kan ik alvast vermelden dat wij in november een Limburgse arbeidsmarktdag gaan organiseren waar we graag de problematiek, zoals de heer Claassen dat hier feitelijk al trotseert voor deze ene sector, ook breder wegzetten. Dus voorzitter, dat is feitelijk wat wij kunnen beantwoorden op de motie. We staan daar positief in, laat ik dat vooropstellen, maar even met een nadere duiding over een andere motie die is ingediend rondom die toegankelijkheid van de zorg, maar ook de twee moties van mevrouw Jenneskens en mevrouw Werrij rondom het arbeidsmarktbeleid.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, ik denk dat ik namens de collega's praat dat dat een goede oplossingsrichting is. Ik wil u wel vragen of het mogelijk is, want als je met ... U geeft voorbeelden van de cure-sector aan, maar de noden binnen de care in de intra-, extra- en transmurale zorg is ook hoog, maar wat we zien is dat ze het heel moeilijk vinden om aan te haken met elkaar, maar ook om samen met de cure zoiets van de grond te krijgen. Wat we vragen met de moties is: kunt u niet als College een soort katalysator zijn om te kijken of u, binnen dat verhaal dat u nu aanbiedt, om dat zo te doen, die groep daar ook bij te betrekken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, dat bedoelde ik ook met een bredere toezegging. Dus wat dat betreft zijn we het daarover eens.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is er een einde gekomen aan de beraadslaging en gaan we zo dadelijk de motie in stemming brengen. Ik kijk even of er behoefte is aan een stemverklaring. Dat is niet het geval. Mevrouw Jetten heeft de zaal even verlaten. Ik hoop dat ze heel snel weer terug is, dan kan ze meestemmen. Ja, kijk. Dan zijn we weer met 44 Statenleden aanwezig. Aan de orde is de stemming over de tweede gewijzigde motie 2843 Claassen cum suis inzake zorgen voor de zorg. De stemming is nu geopend. Ik zie dat 44 stemmen zijn uitgebracht, daarmee sluit ik de stemming en concludeer ik dat deze unaniem is aangenomen.

9 Sluiting

De voorzitter: Geachte leden van uw Staten, College, ondersteuning, alle mensen van de pers, ik wil u allen danken voor wederom een vruchtbare vergadering die ik zo dadelijk ga sluiten, maar niet nadat ik u heb verteld dat er nog een glaasje klaarstaat om even na te zitten en dan zal er voor u een kleine versnapering bij zijn. Ik dank u allen voor uw aanwezigheid en uw inbreng, hiermee is deze vergadering gesloten.

(Einde van de vergadering om 17.12 uur)

De notulen van de vergadering van 8 april 2022 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 3 juni 2022.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter